firuze

Cama Vuran Kelebek

Hülya CAN

firuze

Cama Vuran Kelebek

Hüdayi CAN

firuze

Cama Vuran Kelebek

Hüdayi CAN

KAYNAK
YAYINLARI©

Firuze

ISBN: 975-8775-39-1
Yayın Numarası: 123

Emniyet Mah. Huzur Sok. No: 5 34696
Üsküdar/İstanbul
Tel : (0216) 318 60 11
Faks : (0216) 318 42 02
http://www.isikyayinlari.com

BASKI : ÇAĞLAYAN A.Ş.
Sarnıç Yolu No: 7 35410
Tel: (0232) 252 20 97/98
Gaziemir/İzmir

Copyright©
Bu eserin tüm yayın hakları
Işık Ltd. Şti.ne aittir.

Baskı Tarihi

Kasim / 2004

Hüdayi Can: 1973 yılında Denizli'nin Çameli İlçesi'ne bağlı Kolak Köyü'nde doğdu. İlkokulu köyünde okudu. Daha sonra Denizli, Yalvaç ve İstanbul'da yatılı okullarda okudu. 1990 yılında Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl; girdiği M. Ü. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü de 1994 yılında bitirdi. Mezuniyet sonrası yurt içinde ve yurt dışında değişik okullarda öğretmenlik yaptı. Halen Türkmenistan'da Türkçe öğretmenliği yapıyor. Zeynep Bike'nin babası, Hilâl Hocahanımın eşi. Yayınlanmış kitapları; "Dağlı Düşler" (şiir, 2002). "Aynalar, Pencereler ve Elmalar" (anlatı, 2002). "Pratik Türkçe Öğretim Teknikleri" (eğitim, 2003; Ercan Taşdemir ve Nesrin Bilkan'la). Ayrıca Türkmenceden aktardığı yedi kitap var.

Hayırsız bulut denize döker.

Türkmen atasözü

Karanlık kuyumun dibine
bir kova gün ışığı gönderen
Salih Zeki Ağabey'e
kabrinde nur dileyerek...

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu hikâyeyi anlatmaya hakkım var mıydı bilmiyorum. Bir gözün hercai ıslaklığından gönül aynama düşen bu hikâye, o gözün aynasına yansıdı. İki aynanın arasında sonsuza düşen bu an, belki de kalbimin sırları arasında kalmalıydı. Ama ben gönül aynama düşen bu hikâyeyi herkes öğrensin istedim. Mateessüf aynam herkesin kendi aydınlık yüzünü seyredebileceği parlak tarafı değil de sırlı tarafı gösterdi…

Onu ilk ve son görüşüm

Yürüyorduk. O sıcak çöl akşamında kalplerimizi uzaklarda bırakmış, terlemiş gövdelerimizi yadsıyarak, sanki Karakum'dan esen sıcak çöl rüzgârının önünde sürüklenerek yürüyorduk. Hepsi birbirinin ikizi evlerin arasından geçiyordu yolumuz. Evler dediğim, üst üste yığılmış beton bloklardan oluşmuş estetik fukarası şeylerdi. Köşelerde, deve boyunlu sokak lambalarının solgun ışıkları altında oturmuş, çömelmiş yaşlı kadınlar görünüyordu yer yer. Yumurta, ekmek vs... satanların arasında "günebakar" çekirdeği satanlar da vardı. Bunların biri daha bir başkaca görünüyordu. Görmüş geçirmiş, feleğin hem sefasını hem cefasını görmüş biri gibiydi. İçinde bulunduğu ortama, şehre, elbiselere, hatta bunlardan da öte giyindiği bedene yabancı gibiydi. Hepsi, ait olduğu her şey, onun sahip olduğu ve ona sahip olan her şey üstünde iğreti duruyordu...

Sona'nın izini sürüşüm

O başkaca kadını gördüğün akşamın üzerinden birkaç yıl geçmişti. Bu süre zarfında Türkmenler arasında çoğu aydınlardan olmak üzere bir çok dost edindim. Bir gün Göktepe'de ihtiyar dostum Ahmet Bey'in evinde bir Baykara meclisinde lâf dönüp dolaşıp Aysona'ya gelmişti. Anlatılanları kendi kafamda canlandırmaya ve bir yerlere koymaya çalışırken birden belleğimde bir şeylerin parladığını hissettim. Sanki o birkaç yıl önce Mir'de gör-

düğüm yaşlı kadından bahsediyorlardı. Bu kanaatimi onlara söylediğimde “Olabilir.” dediler. Söylediklerimiz birbirini tutuyordu. Ama o bir an gözümde parlayan bakışın sahibiyle tanışma şansım yoktu maalesef. Acaba gerçekten Aysona o muydu? Ben, “Belki bu odur.” diye Aysona’nın izini sürmeye başladım. O kadar işin gücün arasında çok ciddi bir araştırma yapamadığımı itiraf etmeliyim. Şu kadarını söyleyeyim, Aysona’yla ilgili en geniş bilgiyi Ahmet Ağadan aldım. Bir de rica da bulundum. Bana anlattıklarını yazıverir misin diye, sağ olsun, kırmadı. Türkçeye aktarırken metnin kanatlarını kırmak korkusuyla yazıyı elimden geldiğince üslubuna zarar vermemeye çalışarak Türkçeye aktardım. Size aynen sunuyorum.

Ahmet Ağa Beyanı

Biz, güzelim, bir avuç tohum gibiydik. Evet, doğru söyledin.[1] Bir avuç tohum gibiydik ve savrulduk rüzgârlı bir havada. Fırtınalı, tüveleyli[2] bir havada. Kim nereye düştü, kim nerede da-

---

[1] Bir gün önceki sohbetimize gönderme yapıyor

[2] Sen ey tüveley, rüzgarların girdabı
Savruldu hayallerimiz, hatıralarımız
Savruldu önünde çer çöp misal…
Ki hangi kavak yelleri estiyse başımızda
Hangi karayel, poyraz, lodos, meltem
Ve nice bora savurduysa,
Nice sam yeli kavurduysa ömrümüzü
Sen onların çocuğusun.

Rüzgar ektik gönüllere fırtına biçtik,
Öfkelerimizi süzdük kalbimizden
Sen doğdun
Ve sen, ey tüveley, ruhumuzun girdabı
Ne kadar da mahirsin dağıtmada harmanlarımızı
İyi günlerimizi, küçük sevinçlerimizi, "gözün aydın"larımızı
Selamınla darma dağın; gönül çekmecelerimiz
-selamın silm getirmedi hiçbir zaman-
Nerelere savurdun kavak yellerimizi,
Birleştiremez miyiz artık ellerimizi?
Ve hatta tatlı kavgalarımızı, küçük cedellerimizi
Savurdun ey tüveley atmosferin bilinmez katmanlarına
Ve savrulduk dört yana
Doğu, batı, güney, kuzey
Ve sen ey,
Lümmemizin izdüşümü,
Ruhumuzun girdabı
Hilkat çamurumuzun
Ömür ağacımızın türabı
Ve ey, ve ey, ve ey…
Veyl sana tüveley!

ğıldı, bilemedik. Kiminin toprağı münbitti, kiminin kötü. Kimi suyundan gördü, kimi güneşinden. Ama tutmayanlar da oldu işte, tutunamayanlar da oldu toprağına. Şimdi her birimiz bir dağın dibinde, bir tepenin başında. Rüzgârlar her zaman haber getirmez. O güzel sandığımız günlerin kokusunu yüklenip gelmezler hep...

Bir de, kuyu diplerine savrulanlar var benim gibi. Asırlarca bir beyabanda yolunu kaybedecek bir kervanın kuyuya sarkıtacağı ipi beklerler. Bu bir haber olacaktır aydınlıklar dünyasından ve kervan susuz kuyuya tükürüp, çekip gidecektir yine yokluğun kucağına.[3]

Geçen gün bir hemşehrim:

- Ahmet, dedi, senin bir sınıf arkadaşın bizde be ya...

Hemşehrimdi gerçi ama, hemşehri de hemşehri hani. Deli doktoru.

- Kim, dedim.

- Aysona, dedi.

Sona... Demek nazik şaire, hanım hanımcık arkadaşımız, isyanların ve çelişkilerin çocuğu. Şimdi nerelerdeymiş.

- Ziyaret edecek misin?

- Neden olmasın... Durumu nasıl?

- Allah seni inandırsın bir deri bir burun kalmış, kızcağız.

Bizde böyledir işte. Hemen boynuna asacak bir yafta buluverirler. Bir deri bir burun. Gittim, gördüm... Ama sormadım. Bana kardeşim öğretmişti. İyi dostlar "Nasılsınız?" diye sormaktan korkarlarmış. "Ya 'Kötüyüm...' derse..." O konuştu az buçuk, ben teselli edici bir şeyler söylemeye çalıştım. O, söylemediği

[3] Bu bölümün konuyla pek ilgisi yok aslında, ama adam şair...

halde benim halinden haberli olduğumu biliyordu. Ben de onun benim halinden bîhaber olmadığımı bildiğini biliyordum; ama öyle de olsa, hiç girmedik o tip konulara, giremezdik. Tılsım bozulur sonra. Bazı yasak meraları vardır ruhun, girilmez.

- Yine de iyisin, dedim. Abartıyorlar.

- Tabi, dedi, biz o kadar yaşlı değiliz ki ne de olsa.

Ne yapsın, kurak toprağa düşmüştü. Oysa ne çiçekler, ne meyveler saklıydı o küçücük tohumda. Bizi hep böyle çürüttüler, hep böyle kuruttular. Ah rüzgârlar, fırtınalar, ah tüveley...

Bir gün yine gittim. Çiğli bir güz günü. Göktepe en Van Gogh kostümünü giyinmişti. En umarsız yüzünü takınmıştı. Ve ben, içimin girdaplarında boğula boğula oraya gidiyordum. Olmasa olmazmış gibi bir de yağmur çiselemeye başladı. Kuru yapraklar, geçen ömrüm gibi çamurlara bulanmış ayaklarımın altında yatıyordu işte. Sarı yapraklar, sarı sonbahar, sarı bina... Hey Allah'ım, sarı bina. Kimin aklına gelmiş bu binayı böyle iğrenç bir sarıya boyatmak, adeta sıvatmak. Hangi deli doktorunun, ya da hangi deli doktorun işidir. İçeri girdim. Kapıda birkaç asık suratlı hemşire. İçlerinden birinin dudağının kenarında belki de çocukluğundan kalma, unutulmuş bir tebessüm kırıntısı gördüm. Ona yaklaştım.

- Ziyaretçi alıyor musunuz, ben filan doktorun arkadaşıyım?

- Aslında almıyoruz, ama olur dedi.

- Kimi görmek istiyorsunuz.

- Aysona, dedim.

Durdu bir an, sonra içeri girdi.

Sonra içerde ayak sesleri gitti, sonra ayak sesleri geldi hoyrat. Sonra yine ayak sesleri gitti. Ve ayak sesleri geldi. Bir kelebek

kanadı çırpınıyor gibi. Yürüyor mu, uçuyor mu ya da ne bileyim yüzüyor mu bu adımlar... Kapı açıldı. Yoksul koridor. Kasvet yiyen içen, kasvet giydirilmiş insancıklar. Beyaz bir elbise giymişti Aysona, tiril tirildi. Beyaz bir elbise, tertemiz, ütülü... Hey gidi Aysona... Her zamanki Sona idi, işte yine. Aradan geçen onca seneye, onca badireye inat, yıkılışlar, düşüşler, ezilişler, baş kaldırma teşebbüsleri, hayaller, kırılışlar, kırılışlar... ve kırılışlara inat Aysona, o bildiğimiz Aysona'ydı işte. Zarif, ince, titiz, yumuşak... ve biraz hoppa. Hâlâ ve her şeye rağmen.

Onu ilk görüşümü hatırladım. Biz köylü delikanlılardık. Üniversiteli olmanın heyecanıyla birbirimize yanaşıyoruz. Eski bir bina iyi kötü onarılmış ve bizim bölüm açılmış şehrin bir kenarına. Binanın yanı henüz şantiye, ilerde kır bayır... Çekingen köylüleriz biz, gruplar halinde gidip geliyoruz yurda. O gün, o da geldi. Selam verdi. Ayak üstü tanıştık. Çıtkırıldım. Üstünde kırmızı "ketenî köynek." Kocaman kapkara gözler. Gece siyahı gür ve uzun saçlar iki örgü olmuş, iki şahmaran olmuş göğüslerinin üstünden aşağılara uzanıyordu. Süt beyazı yüzünde, dudaklarından eksilmeyen tebessümle birlikte derinleşip sığlaşan gamzeleri vardı bir de hiç unutamadığım. O zamanlar daha bilmiyorduk ama eğer hocamız Meti Köseyev takibata maruz kalmamış olsa da bize Korkut Ata'yı okutabilmiş olsaydı... Biz yasaklanmamış olsa da Korkut Ata'yı okuyabilmiş olsaydık... Bu yanaklara en çok onun dediği gibi "Kar üstüne kan damlamış al yanak"lar denebileceğini daha o zamanlar öğrenebilirdik... Biz, bir avuç büyülenmiş köy delikanlısıydık o gün. Bir ara yok oldu. Sonra tekrar göründü. Bu sefer elbisesinin rengi değişmişti. Bizi biraz önce güzelliğiyle büyüleyen sınıf arkadaşımız değişkenliğiyle şok etmişti bu sefer de. Ve hep böyle devam etti. Onun en bariz özelliği şaşırtmaktı. Bir de hep uçlarda dolaşırdı. Doğruları vardı. Doğrular doğruysa ve herkes öyle biliyor, öyle söylüyorsa niçin

böyle yaşanmaz hale getiriyordu insanlar dünyayı? İşte bu soru... İzahı zordu bunun. Onun içi dışı birdi ve herkesi kendi gibi bilirdi. Sonra sormaya başladı, bu nasıl insanlık, bu nasıl dünya?...

Böyle diyorum da bütün bunlar benim akıl yürütmem aslında. Şu an böyle düşünüyorum ve düşündüğümü anlatıyorum. Bunları hiç onunla oturup konuşmadık. Aslında biz onunla ne bunları ne de başka şeyleri hiç oturup konuşmadık ki hiç... Bir defasında, ders çıkışı birlikte yürümeyi teklif etmişti. Ben çekindim. Neden öyle yaptım, bilmiyorum. Biz bir avuç köylüydük. Birbirine sokulan koyunlar gibi birlikte hareket ederdik.

Bilenler bilir, koyunlar hava biraz ısınınca, birbirine sokulurlar. Sanki birbirinin gölgesine sığınırlar ve beraber giderler bir yere gideceklerse, çoğu zaman da gitmemeyi tercih ederler. "Kürstüler yine." derdi annem. Bizim otlağımızda da kızgın bir rejimin kavuran rüzgârı esiyordu. Birbirimizin sayesine sığınıyor, kendi gölgelerimizi birleştirip sıcak havadan korunmaya çalışıyorduk niçin böyle yaptığımızın bilincinde olmasak da. Ve belki de ancak bu sayede az zayiatla kurtulabildik. Aysona gölgede kalmaktan hoşlanmazdı. Kimsenin ve hiçbir şeyin gölgesinde kalmayacaktı. Biz kendi gölgelerimize pusup kurtulduk...

Bu, kurtulmak mı gerçekten? Mezarlığın yanından geçerken müziği kapatıp ellerimizi yüzümüze sürüyorsak, her yemekten sonra - yemekte bir güzel içmiş olsak bile - el açıp dua ediyorsak, ama ahiret meselesinde çok ciddi şüphelerimiz varsa, yaratanı tanımıyorsak, bu kurtulduğumuz anlamına mı geliyor? Kim bilir? Kim bilebilir? Aysona'nın kafasında da neler vardı, kim bilir?

Öyleyse ben olayların iç yüzünü değil de olayları anlatabilirim değil mi? Ledün ilmi denilen bir ilim varmış. Hızır Ata da öyle bir şeyler biliyormuş dediklerine göre. Gerçekten öyle bir

bilgi varsa, o ilimden biraz nasibim olsun isterdim doğrusu. O zaman Aysona'yı da daha iyi tanıtabilirdim belki.

Ben size onun şairlik tarafından bahsetmiş miydim? Belki de şairliği yaktı onu, şair tabiatı yaktı. Her şey şiirdeki gibi olsun istedi. İnsanoğlunun kalbi de beyaz ve lirik Aysona şiirinin mısraları kadar duru olabilir sandı. Yanılmıştı ama... Şiirinden buldu. Şiirliğinden ve şairliğinden buldu. Hoyrat eller koparıp attılar onu şiirin has bahçesinden bu insan mezbeleliğine.

- Kızım sana mı kaldı dünyayı düzeltmek, dedik o zamanlar kendi aramızda konuşurken.

- Bu ne kendini bilmezlik, dedik. Ama ona söylemedik bunu. Biz, birtakım koyunlar, kendi aramızda konuştuk. Hep konuşuyorlardı zaten onun hakkında. Yüzüne gülüp, rüyasından uyanmasına engel olanlar, arkasından hep konuşuyorlardı.

Bir zamanlar şiirlerini övüp güzelliğinden pay kapma yarışına girenler, sonraları kırılmaz bükülmez şiirin istifhamlarını cevapsız bıraktılar.

- Sana mı kaldı sistemi sorgulamak, sen mi kurtaracaksın sosyalizmi, nasıl kitaplara göre, kanunlara göre yürüyebilirsin ki bu balçıklaşmış vıcık vıcık yolda?

Ama onun şair yüreği bütün bunları duyamazdı ki. O inandı mı inanırdı. Sonra da işte sarı bina günlerinin dedikoduları.

- O kim oluyormuş da rapor yazıyormuş Moskova'ya, hem de birinci sekretere?

- Onun haddine miymiş bu pislik okyanusunun büyük balinalarıyla uğraşmak?

- Demek, Avrupa'ya kaçacakmış ha? Gülerler bunun toyluğuna.

- O yaşa geldi hâlâ akıllanmadı.

- Böyle yaparlar işte insanı. Tutarlar, atarlar sarı binaya.

Arada insaf kokusu değmiş sözler de gelir hani.

- Ya aslında deli değildir, belki...

O gün ziyarette pek bir şey konuşmadık Aysona'yla.

- Beni hatırladın mı? dedim.

- Ah, Ahmetçik, nasıl unuturum... dedi.

Kelimeleri yumuşak kelebekler gibiydi hala. Halinde bir durgunluk, bir yenilmişlik vardı ama. Halin böyle, demedim de hissettirmeye çalıştım biraz.

- İğnelerden, dedi. Ah, Ahmet, çok iğne vuruyorlar, eskisi gibi cümle kuramıyorum, zihnimi toparlayamıyorum, diye yakındı.

Binanın kasvetli havası başıma çökmüştü. Tonlarca metal teneffüs ediyordum sanki. Sanki küçük demir kıymıklar nefesimle girip ciğerimi kıyıyordu. Fazla duramadım. Zaten gardiyan kılıklı hemşirelerin de fazla durdurmaya niyetleri yoktu.

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Aysona'yı unutmuştum. Bir arkadaşım Aysona'dan kalanlardan bahsetti bir ara. Birkaç şiir biraz not. Kâğıt kalemi nasıl bulsun garibim. "Kağıdımı kalemimi alıyorlar elimden." demişti görüşmemizde. Zihnini nasıl toparlasın onca iğneden sonra... Ama o şiirlerden biri sanki dışardayken yazdığı şiirleri andırıyordu. Bir beyaz kelebek gelmişti camına. İçeri girmek istemişti. Şiiri okurken, kendimi tımarhane koridorlarında süzülen beyaz önlüklü, beyaz yüzlü mahzun kelebeğin kelebekli çağrışımlarına bıraktım.

Bir beyaz kelebek, kanatlarında bütün bir dünya, kanatlarında dünyanın neşesi, işreti, kanatlarında baharın ışığı şavkıyor.

Duvarın ötesinden renkler, parmaklığın ötesinden kokular yüklenmiş kanatlarına. Papatyaların saffeti, beyaz yaseminlerin, çiğdemlerin pakizeliği balkımakta kanatlarının arasından. Bir beyaz kelebek... Gelip cama vuruyor. Günün şulesi cama vuruyor. Bir beyaz kelebek, ne bilsin baharın şulesi olduğunu. Cama vuruyor.

Uzaklarda Aysona'nın annesi vardır. Annesinin evi vardır. Aysona'nın buluttan kundaklar içinde büyüdüğü ev. Önünde erik ağacı vardır. Beyaz çuvallardan salıncaklar kurulmuştur bir zamanlar dalına. Erik her bahar çiçek açar gelinciklerden önce. Eriğin çiçeğine kelebekler konar. Nesim-i nevbahar vardır orada, kelebek kanatlarını okşar geçer. Erik çiçeklerinin taç yaprakları pamuk prenseslerin avuçlarına uçuşur, saçlarına konar, Aysonaların camına vururdu. Güneşle tekrar yıkanan beyaz çamaşırlar ipte günün ışığıyla yıkanırlar bir de, ağarırlar ki... Aysona pencereden giren erik yapraklarına dokunmazdı bir süre. "Bahar odamı şereflendirdi işte bu yıl da" derdi.

Şimdi bu kelebek, o erik çiçekleri miydi? O erik çiçeklerinden mi yaratılmıştı? O ışıklı çocuk baharlarından mı uçup gelmişti bugüne? Odasına bahar mı getirmişti? Ama buraya bahar gelmezdi ki... Süreğen kıştı duvarın bu yüzü. Parmaklığın iç tarafı, camın içi. Cam açılmazdı zaten. Açılsa da Aysona açmazdı zaten. O bilirdi bu binaya giren baharların nasıl güze döndüğünü. Öğrenmişti. Öğretmişlerdi. Bilirdi meltemlerim nasıl karayellerce boğulduğunu. Kalın duvarların arkasında bahar vardı. Bütün aydınlığıyla... Bu karanlık yeri yok ediverecek gibi geliyordu bir baksan. Bir baksan bu sarı sıvayı yıkayacak, boyayacak gibi geliyordu. Lakin bu nasıl bir kara deliktir ki her beyazı yutar... Kendi rengine boyar. Eritir, yok eder.

Sona kelebeğin girmesine izin veremezdi. Kelebek nereden bilsin duvarın içini?

Sona'nın kalbi de bir beyaz kelebek olmuş hanidir... Çırpınır durur göğüs kafesinde. Sanki yuvasından çıkacak. İçine sığdıramadığı sevgisiyle boyayacak her yeri. Aysona bir beyaz kelebektir, bu camdan dışarı çıkamaz, bu duvarı aşamaz. Ki bu duvarın arkasında daha ne duvarlar, ne duvarlar vardır. Bu duvarlar ülkesinin dışı öyle bir cam fanusla çevrilmiştir ki… İçindeki beyaz kelebekler çırpınır çırpınır çıkamaz. Dışındaki beyaz kelebekler çırpınır çırpınır giremez. Kazara girenlerin de baharı güze döner. Meltemleri muhalif rüzgârların önünde tüveleylere hamiledir hep.

Sanki bu duvar öyle de başka duvarlar farklı mı? Her birimiz kendi ellerimizle ördüğümüz duvarlar içine hapsetmiyor muyuz yüreğimizi?! Bütün dünya da bir duvarlar ülkesi değil mi bir bakıma?...

Neyse... Geçelim.

İşte böyle güzelim. Biz bir avuç tohum gibiydik ve bilmiyorum bir hoyrat el miydi, savurdu bizi. Kimimizi kendi gönlünün uçurumlarına, kimimizi bilinmezlik kuyularına, kimimizi buhranlar girdabına. O günlerden bir kaç kelebek hatırası kaldı belki, belki bir iki yumuşak tüy düşüşü, belki yapraklar arasında unutulmuş kurumuş erik çiçekleri...

Durdumurat Beyanı

Durdumurat öğretmenle Merv'in bir köyünde tanıştık. Durdumurat Öğretmen, öğrencimiz Beşim'in amcasıymış. Jigulime binip ziyaretine gittik. Oldukça matrak bir adamdı. Köyünden bir üniversite okumak, bir de askerlik dışında pek ayrılmamış. Biraz askerlik hatıralarından bahsetti. Askerliğini Bulgaristan'da yapmış. O zaman, Türklerle de karşılaşmış bir keresinde. "Kocaman, kara bıyıklı adamlardı." diyor. Bunun Türkmen olduğunu öğrenince çok sevmişler. İlk başta Bulgaristanlı Türklerden bah-

settiğini sanmıştık, ama değilmiş. Bu bahsettikleri, Türkiyeli kamyon şoförleriymiş. Durdumurat Öğretmen kara kuru, güleç yüzlü bir ihtiyar.

Söz üniversite yıllarından açılınca arkadaşlarından sordum. Ahmet Ağanın sınıf arkadaşlarındanmış. Bir süre Ahmet Ağanın kulaklarını çınlattık. Sonra ben Aysona'yı sordum. Onu tanıyor muydu? Evet, tanıyordu tabi. Anlatmaya başladı.

- Aysona benim sınıf arkadaşımdı. Biraz tuhaf halleri olsa da güzel kızdı. Aysona'da da şairlik vardı biraz. Hatta bir ara epey tutulmuştu bir şiiri. "Kara Saçlarım" filan diyordu sanırım. Sonradan bir iki dergide daha gördüm. Sonra bir ara Moskova'ya gitmiş dediler. Ardından tımarhaneye düştüğünü duyduk. Pek şaşırmadım. Böyle bir şey bekliyorduk zaten. Tuhaf halleri vardı. Her şeyi ciddiye alırdı. Hayatı kitaplardaki gibi sanıyordu. Yani hepimiz ateizm dersi gördük, marksizm-leninizm okuduk. Biz hem ateizm dersi okurduk, hem de dersi geçelim diye dua ederdik. Bak şimdi çevrene. Kaç tane ateist kalmış. Eski ateistler molla oldular.

- Ne diyordum? Aslında güzel şiirleri vardı. Ama sonradan sağa sola çatmaya başlayınca ne yazdı, yazabildi mi bilmiyorum. Sanırım yazdırmamışlardır. Yazsa bile nerede bastıracak, bastıramayacağını bile bile niçin yazacak? Sonra bir de aklını kaybettiyse gerçekten zaten yazamazdı. Ben kendi çapımda ona âşık olmuştum. Tabi söylemeye cesaret edemedim. Gençlik işte, iyice abayı yakmıştım. Hatta sadece abayı yakmakla kalmamış, bir de türkü yakmıştım. Dur, bakalım. Nasıldı...

Aysonam, ak sonam,
Bir kerecik bak sonam.
Eğer, dönüp bakmasan,
Bana ölüm, hak sonam.

Natalya Beyanı

O aralar, eşim kız lisesinde çalışıyordu. Hafta sonları danışmanı olduğu sınıfla değişik yerlere giderlerdi. Bir keresinde de huzur evine, yaşlıları ziyarete gitmişler. Anlata anlata bitiremedi. Yaşlıların nasıl sevindiğini, sınıfındaki en haşarı kız olan Svetlana'nın nasıl olgun davrandığını, ziyaretin hem çocuklar hem yaşlılar için ne kadar güzel olduğunu anlattı durdu. Tanışıp sohbet ettiği ihtiyarlar arasında bir Rus teyzeden özellikle hayranlıkla bahsediyordu.

- Aman Allah'ım, diyordu, ne kadar da tatlı bir ihtiyar. Her tarafa pozitif enerji saçıyor. Yüzünden gülümseme eksik olmuyor. Yaşı altmış-altmış beş filan olmalı, kimi kimsesi yokmuş, aslında pek öyle düşkün de değil. Hani hâlâ çalışsa çalışır.

Başka ihtiyarlardan da bahsetti tabi. Mesela dûtâr çalan, telpekli donlu bir yaşuludan söz etti. Sonra bunayanlar, yerinden kalkamayanlar, torunlarına ilenenler, ziyaretlerine gelen genç kızların tazeliğine bakıp ağlayan eski dansçı, çocuklarını pek aramayan ama köpeklerini huzur evine kabul etmediler diye üzülüp duran Alman kadın... Anlatılanların cazibesi benim de aklımı çeldi. Bir hafta sonu beraber huzur evine gitmeye karar verdik.

İkimiz de çalışıyorduk ve hafta sonlarımız da genellikle dolu oluyordu. Onun için bu planımızı ancak birkaç ay sonra gerçekleştirebildik.

Gittiğimizde kış sonlarıydı. Arada bir güneş görünse de ısıtmıyordu. Huzur evinin bahçesi oldukça hoştu. Ağaçların altında yer yer banklar konmuş, küçük yürüyüş yolları yapılmış. Kenarlarda çiçek için ayrılmış olduğunu düşündüğüm boş toprak alanlar vardı. Ağaçların güzden düşen yaprakları bazı köşelerde çürüyüp bahçeye daha tabii, sanki unutulmuş gibi bir hava ver-

miş. Bina iki ana bölmeden oluşuyor. Bir bölümde yatalak ihtiyarlar kalıyor, diğer bölümde nispeten iyi olup en azından kendi ihtiyaçlarını görebilenler. Oradaki bir bakıcılardan biri feci bir olay anlattı. Yatalaklardan bir tanesini vatandaşların ihbarı üzerine çöpten getirmişler. Kim attı. Kimliği nedir öğrenilemememiş.

Beni asıl ilgilendiren orada tanıştığımız, daha önce hanımın tatlı teyze dediği kadın. Oturup epey sohbet ettik. Aysona'nın arkadaşı olduğunu öğrenince daha sonra da birkaç kere ziyaretine gittim. Hanımın dediği gibi Rus değil, Ukraynalı imiş. İlkokul ikide ailesiyle Türkmenistan'a taşınmışlar. Babası aslında teknisyenmiş. Bir kolhozda iş makinalarına bakması için getirmişler. Annesi de kolhozda çalışıyormuş. Natalya çocukluğunun önemli bir kısmını Türkmenler arasında geçirdiği için iyi Türkmence konuşuyordu. Göktepe'de kaldığı sıralar Aysona'yla karşılaşmışlar. Sonra hastane günleri…

- Çok gergindi, diyor Natalya, kendisine niçin böyle davrandıklarını bir türlü anlayamıyor, kendini doktorlardan bile büyük görüyordu. Çok üstünlükleri vardı tabi, ama bir kere düşmüştü. Sonra yavaş yavaş yumuşadı. Birkaç kişiyle diyalog kurmaya başladı. Bizim bölüm ayrıydı. Biraz daha iyiceydi. Ama Aysona başkalarından farklı olarak hastaneye geldikten sonra gittikçe iyileşeceği yerde gittikçe kötüleşiyordu. Bir keresinde sinir buhranı geçirince buraya siyasi nedenlerle geldiğini, çıkınca buradakilere hesap soracağını falan söylemişti. Arada böyle hallere oluyordu. Sonra bir hemşire gelip iğne yapardı. Sakinleşirdi. Eline geçen kağıtlara bir şeyler yazardı. Firuze diye bir kahramanı vardı. Ondan bahsederdi. Sanırım biraz kendisine benziyordu bu Firuze. Onun güzel şiirleri olduğunu daha sonra hastaneden çıkıp tekrar çalışmaya başladığımda öğrendim. Dedesinden duyduğu bazı dinî hikâyeleri anlatırdı. Arapça bir iki cümle biliyordu dua diye. Bunların aslında ne olduğunu ise bilmiyordu. Akşamları okudu-

ğu bir duası vardı yalnız. Küçükken ninesi öğretmiş. Üniversiteye girene kadar her gece yatağa girince okurmuş. Sonra unutmuş. Benimle konuşmaya başladıktan sonra düşüne düşüne zihninde tamamladı. Onun bir ay kadar düşünerek çocukluğundan kalma bu cümleleri tamamlayışını ben de merakla izlediğim için aklımda kaldı. Bu konuda onu elimden geldiğince teşvik ediyordum. Çünkü anladığım kadarıyla zavallının hiç tutunacak dalı kalmamıştı. O günlerin ağır havasında teneffüs edebilmek için bir iki cümlelik duadan ibaret de olsa herkese bir sığınak lâzımdı. Dua şöyle bir şeydi hatırladığım kadarıyla. "Akşam yattım ya Allah / Sabah kalktım ya Allah / Akşam yatıp kalkmazsam / La ilahe illallah."

Bizdeki: "Yattım Allah kaldır beni / Nur içine daldır beni / Can bedenden ayrılırken / İmanımla gönder beni." Duasını hatırlatıyordu.

Natalya'nın söylediğine göre Aysona'da daha sonra yalnızlık ve terk edilmişlik duygusu ağır basmaya başlamış.

- Başta sağlam geldiyse bile o aralar hastaydı, diyor, Natalya. Hep kendisini seven kimse olmadığından, ölüp kalsa cenazesini kaldırmaya kimsesinin gelmeyeceğinden bahsediyordu. Sonra konuşmasında intizamsızlıklar görülmeye başladı. Daha içine kapanık, daha dağınık olmuştu. Oysa başlarda çok bunalımlı ve gergin olsa da üstüne başına, temizliğine dikkat ederdi. Sonra ben ayrıldım, benden sonra ne oldu bilmiyorum. Birkaç yıl sonra o da çıkmış hastaneden. Ben buraya gelmeden önce öldüğünü işittim.

Natalya'ya Aysona'nın kendisinden başka kimlerle görüştüğünü sordum. Personelden sadece bir hemşireyle arası iyiymiş. "Adı Maral'dı." diyor. "Diğerlerine göre daha şefkatliydi." Hastalardan da bir iki bayanla konuşurmuş. Biri bir Rus bayanmış.

Natalya'nın dediğine göre Aysona gibi o da biraz çok okuyup kafayı bozanlardan. Hint metinlerinden, Mahabharata'dan filan parçalar çevirirmiş. Sonra kendisini mistik düşüncelere fazla kaptırmış. Sağda solda düzen aleyhine konuşuyor diye biraz tedavi görmesini uygun görmüşler(!) Sonra birkaç isim daha saydı.

Son ziyaretimde birkaç soru sordum Natalya'ya. Ziyaretine gelen oluyor muydu, ailesinden, çocukluğundan bahsediyor muydu.

Pek ziyaretine gelen olmuyormuş. Zaten oraya fazla ziyaretçi gelmezmiş. Bazen de gelenlerle görüştürmezlermiş. Ailesinden de fazla bahsetmezmiş. Bir kızı varmış. Ara sıra ondan bahsedermiş. Kız yetiştirme yurdundaymış. Çocukluğundan da pek bahsetmezmiş. Ara sıra çocukluğunun geçtiği evden, evin önündeki zerdali ağacından, ağacın biraz ilerisinde, avlunun kenarındaki tandırdan bahsettiği olurmuş. Bir de çocukluğunda en fazla izi olan ninesinden bahsedermiş sık sık. "Ninem şöyle derdi, ninem şöyle yapardı..." gibilerinden. Ninesi sözü sohbeti dinlenen, düğünde dernekte aranan bilge bir kadın imiş.

- Sanırım, diyordu Natalya, ninesi vefat ederken Aysona'ya dargınmış. Bunun etkisini de bir türlü atamamış üzerinden.

Beğenç Beyanı

Beğenç'le Gökdere'ye öğretmen arkadaşlar ve aileleriyle pikniğe gittiğimiz gün tanıştık. Bizimle birlikte piknik yapacak, çok durduk, az durduk demeyecek kafa dengi bir şoför arıyorduk. Narlı Muallim Beğençi getirdi. Daha önce birkaç kez Büzmeyin-Aşkabat yolunda Gazel marka minibüsüne binmiş, biraz muhabbet etmişler. Hoş sohbet, anlayışlı bir adamdı gerçekten. Bizimle birlikte piknik yaptı. Havadan sudan konuştuk. Ocar ateşinde kündükte çay demlerken, mangalda şişlik pişirirken Enver Ho-

cayla Narlı Muallime yardım etti. Ben tabi her zamanki gibi o tip işlerden pek anlamadığımı söyleyerek kenarda güllü keçenin üstünde yan gelmiş yatıyordum. Her yıl üç dört kez pikniğe giderdik Gökdere'ye, bir de kamplardan birini ayarlar, öğrencilerle birlikte bir iki hafta kalırdık...

Biraz konuştuktan sonra Beğenç'in Aysona'nın hemşehrisi olduğunu öğrendim. Aslında üniversite mezunu olan ve edebiyatla da ilgilenen Beğenç, şu an kendi alanında çalışma imkanı olmadığı için minibüs şoförlüğü yapıyordu. Ona da Aysona hakkında sorular sordum. Beğenç, Aysona'yı şahsen tanımıyormuş. Ama çocukluğunda dinledikleriyle ve aynı köylü olmaları yönüyle onun hakkında çok şey bilen çok kişiyle karşılaşmış. Onun temizliği, üstüne başına dikkat etmesi, el işlerinde ve ev işlerinde kimsenin eline su dökememesi, hepsinden önemlisi de güzelliği herkesin dilindeymiş. Koca evi çeker çevirirmiş. Kendisinden büyük iki ablası olduğu halde evin işinden, pişirmekten taşırmaktan o sorumluymuş. En güzel takkeler, çeyizlik yakalar onun iğnesinden çıkarmış. Köydeki on yıllık mektebin en seçkin öğrencisiymiş. İlkokulda okurken duvar gazetesini inci gibi yazısıyla, daha o zaman "Mıdam Tayyar" gazetesinde çıkmaya başlayan şiirleriyle hazırlar, bayramlarda, müsamerelerde en önde o olurmuş. Köy yeri tabi, küçük bir dünya. Kendi içinde çekilip çevriliyor.

- O zaman bizim köyümüz de, diyor Beğenç, büyük bir aile gibiymiş. Herkes birbirini sever sayar, geleneklere saygılı davranırmış.

Neyse, uzun lafın kısası, Aysona'ya ne olduysa Aşkabat'a gidip Edebiyat Fakültesinde okumaya başladıktan sonra olmuş. Sen de, akvaryum balığını denize atıvermişsin, ben diyeyim doğma büyüme kafesli kanaryaya hürriyetini bahşetmişsin. Nereden bilsin, burası köyü değildir. Hem kafası, hem kalbi karışmaya

başlıyor. Neyin ne olduğunu anlamaya başladığında artık çok geçtir...

Sonra bir ara Moskova'ya gider, Rus şairleriyle oturup kalkar. Gönlü Kaf Dağında, kendisi "Zümrüdüanka"dır sanki. Ama oralarda da aradığını bulamaz. Gerçek hayat hiçbir yerde kitaplardan öğrendiği gibi değildir. Ne halkların kardeşliği kardeşliktir, ne de işçi, köylü baştacı edilmektedir. Her yerde kayırmalar, üst seviyelerde kapitalist gönüllü gizli patronlar vardır. Gördüklerini duyduklarını düzeltmek için kendi çapında çalışmaya başlar. Sağa sola, politbüroya, hatta bizzat birinci sekretere yazmaya başlar. Tabi, kimse onun söylediklerinin cahili değildir aslında. Bu anlamsızlığı, yaptığı işin absürdlüğünü görecek gibi değildir Aysona. Çünkü o bir şairdir ve kafasıyla değil kalbiyle düşünmektedir. Sonra bu işin olmayacağını anlayınca terk-i diyar etmeye karar verir. Madem bu deveyi güdememiştir, bu diyardan gidecektir. Turistik bir tura katılıp Avrupa'ya geçecektir. Oradan da hür dünyanın herhangi bir ülkesine iltica edecektir. Ama bu kadar sağa sola çattıktan sonra dışarıya çıkmasına izin verirler mi? Hem de Soljenitsin'i Moljenitsin'i ortadayken. Birkaç "organ" çalışanı onu bulup, belgelerinde bazı eksiklikler olduğunu, tamamlamak için Aşkabat'a dönmesi gerektiğini söylerler. Aşkabat'a varınca da derdest tımarhaneye götürürler. Bu aşamada zaten sinirleri iyice yıpranmış ve sanat çevrelerinde kendisinden kaçılmaya başlanmış olan Aysona, ailesi ve köylüleriyle de irtibatını hemen hemen kesmiş durumdadır. Mutlak bir yalnızlık…

Bir de çocukluğumda şöyle bir şey duymuştum. Yalnızlıktan ve aranılıp sorulmamaktan iyice bunalan Aysona kendi kendine "Acaba başıma bir ölüm gelse ne olur." diye düşünmeye başlamış. Bir ara ölünce ortada kalma korkusu bastırmış iyice. Köyüne "Sona öldü, cenazesini götürün."diye haber göndermiş. Ger-

çekten de köyünün ihtiyarları, cenaze götüreceğiz diye hastaneye gelmişler. Ama karşılarında Aysona'nın cenazesini değil kendisini bulmuşlar. Kızmışlar tabi, niçin böyle bir şey yaptığını sormuşlar, o da merak ettiğini söylemiş. Sonra Sovyetlerin havası biraz yumuşadığı sıralar Aysona'yı taburcu etmişler. Ama artık o eski Aysona yokmuş. Kendi halinde, hiçbir şeye karışmayan, pek konuşmayan, hep düşünen bir Aysona imiş bu çıkan. Yazıyla falan da ilgisi yokmuş. Hayatının son yıllarını Aşkabat sokaklarında çekirdek satıp, ekmek parasını kazanarak geçirmiş.

Beğenç, biraz da Aysona'nın kızından bahsetti. Kız hâlâ yaşıyormuş. Ama Türkmenceyi hemen hemen hiç anlamıyormuş. "Son zamanlarda haber almadım ama" diyordu Beğenç, "Krişnacı mı ne olmuş." diyorlardı. Kocası evlere çanak anten kuruveriyormuş. Gerçek mesleği teknisyenlikmiş sanırım. Kendisi de bir şeyler okumuş ama çalışıp çalışmadığını bilmiyorum.

İKİNCİ BÖLÜM

Aysona'nın terekesinde bulunan dosyanın içeriği

Ahmet Ağanın da araya girmesiyle Aysona'dan kalan kağıtları aldım. Daha doğrusu Ahmet Ağa alıp bana verdi. Elimdeki dosyada birbiriyle bağlantısız yazılar, şiirler, diyaloglar vardı. Kendimce bunları tasnif etmeye çalıştım. Sanırım Aysona tımarhanede büyük bir eser yazmaya çalışıyordu. Fakat sonradan bütün bunları bir kenara bıraktığını, yazıyı boşladığını biliyoruz. Ben dosyadaki metinleri ve bazı notları dört bölüme ayırdım. Aysona, "Firuze ile Kendisi" ismini vermeyi düşündüğü bir roman yazmak istiyormuş. Dosyada bu romanın parçaları olması gereken metinler ve romanla ilgili notlar, bazılarının üzeri çizilmiş olmak kaydıyla birtakım eksikler var. Bir de başlarında "kare" ibaresi olan metinler var ki, bunları da büyük bir ihtimalle romanın içinde kullanmayı düşünmüş olmalı. Bunu nasıl yapacağını pek kestiremediğim için, onları ayrı bir bölümde vermeyi doğru buldum. Üçüncü bir bölüm olarak dosyada bazı şiirler var. Aysona'nın değişik gazete ve dergilerden kestiği kupürler halinde ya da kopya edilerek dosyaya konmuş. Bu şiirlerin alınmasında, seçilmesinde özel bir amaç var mı bilmiyorum. Ama en azından Aysona'nın hangi konularla ilgilendiğini göstermesi açısından faydalı olabileceğini sanıyorum. Son olarak da bu üç bölüme alamadığım daha küçük, bölük pörçük metinleri verdim.

KARELER

Dosyada mevcut olan ve bazıları parçaların sonuna yazılan kareleri burada bir arada veriyorum. Karelerin sıra numaralarına ve adlarına gelince, bazıları zaten vardı, bazılarını da diğerlerine benzeterek kendim adlandırdım. Numarasız kareleri sistemi bilmediğimiz için rast gele yerleştirdim. Anladığım kadarıyla bu kareler yirmi beş tane olmalıymış. Ama roman gibi kareler de eksik kalmış.

Birinci Kare

Kelebeğin uçuşu, bahara rağmen hayatının baharında ağa düşüşü beyanında...

Bu ne hava, bu ne güneş, bu ne mevsim... Tatlı mı tatlı, ılık mı ılık bir rüzgâr esiyor ağaçların arasından. Ağaçlar meyve ağaçları. Zerdaliler, elmalar, erikler... Bütün tabiat yeşil sabahlığını giymiş işte. Sabahın ilk ışıkları erik ağaçlarının beyaz çiçekleri arasından süzülüp ark kenarındaki küçük papatyaların, düzeltiyorum, çoğumuzun papatya diye bildikleri aslında yoğurtçu çiçeği ya da inci çiçeği denen tatlı beyaz çiçeklerin üzerindeki çiye düşüyor. Koskoca güneş, küçücük çiy tanesinin aynasında makyajını tazeliyor, üstüne başına çeki düzen verip güne merhaba diyor. Papatyanın yanında bir başka papatya var, yanında bir başka papatya... Papatya kümeleri ark boyu uzayıp gidiyor. Arkın suyunda yakamozlanan güneşi selamlıyor, güne merhaba diyorlar. Rüzgâr, bazı erik çiçeklerini hafif hafif okşamaya devam

ediyor. Tatlı okşamalarıyla bazı yaprakları kandırıyor, alıp götürüyor. Yapraklar nazlı nazlı uçuşup ilerde yere düşüyorlar. Bazıları arkın suyuna düşüyor, geçen anlar gibi akıp gidiyor. Her nasılsa içinde bulundukları zamanı da baharın yeşil sabahlığını dalgalandıra dalgalandıra götürüşü gibi arkalarından sürükleyip, aynı suda iki defa yıkanmayı başarıyorlar. Bazıları arkın kenarına düşüp, papatyalara karışıyorlar sonra... Hey Allah'ım, bu papatyalar, bu erik çiçeklerinden mi yaratılır? Kumaşları ne kadar da benziyor birbirine...

Bir beyaz kelebek görünüyor derken... Kanatlarında günün ilk ışıklarını süzerek geliyor. Sabahın tatlı rüzgârıyla bütünleşmiş. Kendini havanın akışına bırakmış sanki. Süzüle süzüle kanat çırpıyor. Kanat sesi yok, kanatlarının hareketi esen rüzgâr kadar tatlı, esen rüzgâr kadar yumuşak, günün arkta şavkıyan huzmeleri kadar iç gıcıklayıcı. Yavaşça süzülüp papatyalara yaklaşıyor. Konmuyor ama... Arkta sürüklenen, belki de arkı ve zamanı sürükleyen erik çiçeklerine yaklaşıyor. Yeni erik yaprakları uçuşuyor bu arada... Küçük kelebeğin kanatlarına değmeden gelip arka düşüyorlar yine. Kelebeğin kanadı nerede, erik çiçeğinin yaprakları hangisi bilinmez oluyor. Hey Allah'ım, bu kelebek de erik çiçeklerinden mi yaratıldı ne? Uçuşları ne kadar da benziyor birbirine...

Kelebek oraya da konmadı. Biraz ötede çimenlere yaklaştı süzülüp, sonra karahindibaların yanından geçti. Yer yer fundalıklar vardı sonra, sonra yeni doğmuş kuzular vardı süt beyaz... Onların yanından geçti. Kelebek konmadı. Bahardı çünkü. Konmak olmazdı. Baharda, kendini gönlün rüzgârına verip, rüzgâr önünde sürüklenen erik çiçekleri gibi serazat sürüklenmek olurdu sadece. Baharı gözlerine, baharı yüreğine doldurmak olurdu. Konmak olmazdı. Durmak olmazdı. Bir an durayım, soluklanayım

desen, ark akar giderdi. Arkla beraber erik çiçekleri de akar giderdi. Aynı suda tekrar yıkanamazdın...

Peki durmasan, peki konmasan gerçekten, bir şeyleri değiştirebilir miydin?

Kelebek bir an afalladı. Yolun sonuna gelmişti. Bu yolun bir sonu olacağını hiç düşünmemişti oysa, bu gidişin bir sonunun olabileceğinden kimse bahsetmemişti ona. Şimdi yoluna gerilen bu gözenekli duvar da neyin nesiydi?... Bu sarı filenin içine nasıl düşmüştü böyle birden bire?... Bu sarı, niçin gün ışığının yakamozlarına benzemiyordu, papatyaların gülümseyen sarısına ne olmuştu?

Bahar, yeşil sabahlığının eteklerini topladı. Ağır ağır yerinden kalkıp yürüdü. Gözün yettiği en uzak noktada silik bir siluet halindeydi artık. Bütün erik çiçekleri şiddetli bir rüzgârın önünde birbirine tutunma fırsatı bile bulamadan sürüklendiler, ağaçlar kuru odunlardan ibaretti bundan böyle... Aynı rüzgâr tozu dumana katmış, papatyaları çamura bulamıştı.

Evet, küçük beyaz kelebek sarı bir ağ içinde çırpınıyordu...

İkinci Kare

Dünya pazarı ve bahar dalının her çeşit görüntüleri beyanında...

Düşümde büyük bir pazardaydım. Herkes bir şeyler alıp satıyor, iğne atsan yere düşmeyecek dedikleri cinsten kalabalık. Ama bu pazarda alınan satılan mallar, bildiğimiz pazarların mallarına benzemiyordu. Biri yıllarını verip pişmanlık alıyordu, biri sevgi verip nefret alıyordu. Bir başkası niyet verip sevap alırken, öteki biri gamsızlık satıyor, ıstırap soruyordu.

Bir genç kız, etrafına ilgiyle bakarak ilerliyor, yanına vardığı tezgahların önünde bir müddet oyalanıyor sonra yine yürüyordu. Üzerinde açık mavi zemin üstüne papatyaların nakşedildiği bir entari, çıplak ayaklarında bir çift beyaz sandalet vardı. İki kalın örgü halinde arkaya bıraktığı sarı saçlarının ucuna kurdele yerine beyaz gülhatmiler takmıştı. Başında da dağ karanfilleri ve kekiklerden örülmüş bir taç vardı.

Bir çiçekçi tezgahının önünde durdu. Tezgahtar delikanlıya küçük küçük pembe çiçeklerle dolu, bununla beraber üzerinde sık ve sarmal dikenler bulunan bir dal gösterdi ve sordu:

- Bu çiçeğin adı ne?

- Bahar dalı.

Ama hiç olur muydu? Bu bahar dalına bu dikenler yakışır mıydı? Bahar ümit demekti, bahar aşk demekti, bahar bu dalın pembe çiçekleri gibi pembeydi. Belki delikanlı pazarın acemisiydi. Çiçeklerin adını tam olarak öğrenememişti daha. Belki çiçeğin dikenlerini görmemiş; sadece rengine bakarak o an, o adı uyduruvermişti. Biraz dolaşıp tekrar aynı tezgahın önüne geldi. Saçlarına yeni kır düşmüş, alnı güneşten bronzlaşmış bir adam oturuyordu bu sefer. Ona sordu:

- Amca bu çiçeğin adı nedir?

Adam delikanlıyı çağırdı.

- Senin sorunu bu genç cevaplayacak, dedi.

Delikanlı kızı tepeden tırnağa süzdü, kaşlarını çattı ve sinirli sinirli:

- Bahar dalı, bahar dalı, bahar dalı, dedi. Sonra da ardına bakmadan hızlı hızlı yürüdü gitti. Genç kız şaşırarak ve biraz da çekinerek sordu:

- İyi de amca, bu dikenler neyin nesi, bu dikenli ağaca hiç bu ad yakışıyor mu?

- Sen de az inatçı değilmişsin, dedi adam ve ilave etti:

- Bu pazarda her müşterinin kendi satıcısı ve her malın herkes için ayrı adı, ayrı fiyatı vardır. Bu çiçeğin adı da 'bar-ı mihnet.' Raviyan-ı ahbar ve nakilan-ı esrar şöyle rivayet ederler ki; ömür boyu boğaz tokluğuna sıcak güneşin altında çalışmakla yükümlü fakir pamuk tarlası işçilerinin alın terinin düştüğü yerden bitmiştir bu çiçek. Sonra pamuk tarlalarından çiçekçi dükkanlarına uzanan uzun ve maceralı bir tarihçe-i hayatı var. Onlar mihnet çekerler, bu mihnetin karşılığında aldıkları bir lokma ekmek onları mutlu etmeye yeter ve gariptir onların başlarında da kavak yelleri eser, onların hayalleri de pembedir.

Genç kız aradığını bulamama, bilmek isteyip de öğrenememe kırılmışlığıyla pazarı arşınlamaya devam ederken aynı çiçekten bir başka tezgahta da gördü. Tezgahtar saçı sakalına karışmış bir pir-i faniydi.

- Dede, dedi, söyler misin bu çiçeğin adı nedir?

İhtiyar derin derin iç çekti.

- Ah kızım, dedi, neyine gerek bu çiçek? Başka tezgahlarda başka çiçekler var onları sorsan ya. Bu çiçeğe 'ukdeli seher' derler ve yine derler ki bütün bir ömür boyu bir sevgilinin peşinden koşup da ahir ömründe tam kavuşacakken ecel okuna gelen ve gözü bir türlü kapanmayan bir âşığın gözünden akan tek damlanın düştüğü yerden bitmiştir.

Sonra bir baktım, ben de bir satıcıymışım. O güzel kız benim karşıma geçmiş, pembe ve dikenli çiçeğin adını soruyor. Ona ne cevap vereceğimi düşünürken uyanmışım.

- Ona vereceğin cevabı bana söyleyebilir misin?

- Hayır, senin çiçek soracağın tezgahın tezgahtarı ben değilim. Onu ara... Bilirsin "Aramakla bulunmaz, ama bulanlar yine de arayanlardır."

Üçüncü Kare

Çark-ı feleğin dönüşü, dönerken öğütüşü beyanında...

Bir bayram yerinde büyük bir dönme dolap. Biri iniyor, biri biniyor. Ağlayarak binip ağlayarak inen insanlar. Bebekler biniyor; bazen ihtiyarlar, gençler, bazen de çocuklar iniyor, daha binemeden inen bebekler de var. Yukarılara çıktıkça gülen eğlenen insanlar yokuş aşağı inerken ağlıyorlar, üstlerini başlarını yırtıyorlar. İşte şu delikanlı... Saçlarını hangi cehennem tarağıyla taramış, cesedi hangi harmanlarda hangi dövenlerin altında böyle lime lime olmuş? Büyük çarkın en tepesinde sevinç çığlıkları atarken tepe taklak gidiyor... Bir görülmemiş temaşa.

Kendimden geçmiş bu bin kollu dolabı, üstündekilerin başlarında çevirdiği dolapları seyrederken yanımda bir ak sakallı, on iki dilimli yeşil taçlı koca bir pir-i fani peyda oluyor. Diz çöküyorum. Ellerine sarılıyorum:

- Baba sultan, medet... Bu ne temaşa, bu ne tecellidir?

- Bu gördüğün çark-ı felektir oğul. İkballeri idbare, idbarları ikbale çevirir. Bir ağlatır, bir güldürür. Ona çok sıkı yapışırsan dişlilerinin arasına alır. Bu hale getirir. Gıdası; yıkılmış hayaller, boş yere çekilmiş kahırlardır. Gelimli gidimli güzellikler ardından akıtılan gözyaşı nehirleriyle dönen bir çarktır bu. Kendini anlamamakta ısrar edenlerden, kendine kurtuluş akçesi gibi sarılanlardan öyle bir intikam alır ki... Onları öyle bir savurur ki... Âşık-

larını yüzlerine gülüp arkadan vurduğu için "hayırsız felek" demişlerdir ona. Onun bu abus çehresinin altında bilsen anlaşılamamanın ıstırabı vardır aslında. Bunca zamandır, üzerinden geçen bunca insanın, öncekilerden hiçbir ders almamasına içerler durur. Suretini bir madalyon gibi boyunlarına asanlar bu hareketleriyle boyunlarına bir yağlı urgan geçirmiş olduklarından habersiz şad-ı hurrem infaz gününü beklerler. Bu madalyonun arkasını çevirip bakan, feleğin hakikatini anlayan, tuzağına düşmeyen o kadar az insan var ki... Artık o da iyice bezmiş. Bütün yüküyle beraber gitmeye, kirini pasını cehennemin, alevleri göklere çıkan ateşinin yalınında yıkamaya hazırlanıyor.

- Bilge sultan medet. Bu cadının tuzağından kurtulmak çaresi yok mudur?

... Bir ulu kabristanda buluyorum kendimi. Dünya yükünü defalarca buraya boşaltmış. Uçsuz bucaksız yurtluk. Yurtluğa dönmüş, örenleşmiş eski dünyalar.

- Mezar taşlarına bak! diyor pirin sesi. Mezar taşlarına bakıyorum. Her dilden her alfabeyle çeşit çeşit isimler isimler isimler... Bütün bu, zamanın kararttığı, silikleştirdiği isimlerin üstünde ter u taze bir ibare parlıyor: Hüve'l-baki...

- Feleğin alnındaki güzel kadın kakülleriyle örttüğü bu işareti görebilirsen onun tılsımı sana kâr etmez, tuzağına düşmezsin.

Dördüncü Kare

Yalancıyla hesaplaşan bir abdal derviş beyanında...

Vücudunu varlık elbisesinden soyma azminde bir abdal derviş. Deli deli raks ediyor. Sonbahar gazellerinin rüzgâr önünde uçuşmasını andıran, ansızın bastıran sağanağı çağrıştıran figürler gösteriyor. Kendi varlığının da külli iradenin önünde bir

yaprak kadar güçsüz olduğunu, tamamen ona boyun eğmiş bulunduğunu anlatmaya çalışıyor sanki. Raks ederken bir yandan da ciğerinin derinliklerinden geliyormuş hissi veren bir sesle okuyor. Döne döne okuyor. Nefesi de kendisiyle birlikte kuru gazellere dönüp rüzgârda savruluyor.

Yalancının yediği içtiği nedir?
Yalan
Yediği içtiği de yalan.
Yalancının baktığı gördüğü nedir?
Yalan!
Baktığı gördüğü de yalan.
Yalancının söylediği dinlediği nedir?
Yalan!.
Söylediği dinlediği de yalan.
Yalan babam yalan,
Al eline bir kürdan
Arıt feleğin dişlerini
Arıt işlerini,
Gelenlerini, geçmişlerini.
Ettiklerini, etmişlerini.

Birden yalancı karşısında temessül ediyor. Aldatıcı, çekici bir genç kadın suretinde. Derviş tek dünyalığı olan ve içine birkaç lokmadan ibaret günlük yiyeceğini koyduğu su kabağını bütün kuvvetiyle yalancının başına indiriyor. Yalancı dumanlar, sisler arasında yaşlı bir cadıya dönüyor. Sonra iyice kuruyup inceliyor. Rüzgârın önünde uçan bir siyah tül gibi, bir koyu duman gibi yavaş yavaş gözden kayboluyor. Derviş hareketlerini daha da hızlandırıyor. Kendini tamamıyla rüzgârın ahengine kaptırmış okumaya devam ediyor:

Yalancıya geldik,
Yalancıdan gidiyoruz.
Yalancıya konduk,
Yalancıdan göçüyoruz.
Yalancıya düştük,
Ağlaştık, gülüştük,
Yalancıya kandık,
Bakidir sandık.
Yalanlarıyla şad olduk,
Berheva, bertaraf, berbad olduk.
Eyvah ki yine mat olduk...
Yalancıya düştük,
Yalancıdan çıkıyoruz.
İlle;
Yalancıyla başlamadık,
Yalancıyla bitmiyoruz.
Canımızla geldik,
Tenimizle gitmiyoruz...

Dervişin gittikçe daha uzaktan, derin bir kuyudan geliyormuş gibi işitilen sesi yavaş yavaş kayboluyor. Oda bir sinema perdesi gibi yavaş yavaş açılıyor, ıstırap dolu yüzünün kırışıkları perdenin kırışıklarına karışıp, gidiyor. Geriye sadece rüzgâr sesi, yaprak hışırtısı kalıyor...

Beşinci Kare

Sıratı geçecek at beyanında...

Büyük bir aynam olsaydı, dedim, büyük bir aynam olsaydı şımarık benimin, oynak benimin karşısında, aylak ruhumun kar-

şısında, esir vicdanımın gözyaşından yapılmış, derin bir aynam olsaydı. Ve gösterseydi, gösterebilseydi, altı çıkmış büyük boy çöp poşeti gibi saçıverseydi en utandıracak yerde, en kötü anda, çıplak ruhumun ayıplarını. İçimin dışına sızmış çirkinliklerini seyredip bir süre çirkinliğe, bayağılığa isyan edip haykırsaydım, haykırabilseydim, dedim.

Ve...
Başımı yedin bu rezil halinle,
başını yesin bu sefil halin
ben ben iken ey benim, iki yakanda iki elim!
Ben sana demedim mi nice kez
Dostum! Sıratı her atla geçemezsin!
Bu boşluğu o kanatla geçemezsin.

Sonra biri üfledi de sanki muhalif bir yerlerden, bir berbad bad ile hevalandı, heva vü hevesat ruzigarıyla şişen benim konuştu, ben konuştum, kendi adıma; emeller, hevesler, hayaller adına; gündüz görülen kerahet düşleri adına konuştum. Ona paslanmış da olsa ölmemiş, çamura düşmekle değerinden bir şey yitirmemiş vicdanım adına kalbim karşılık verdi. Letaif de kalbimi destekledi. İşbu muhavere, o muhaveredir:

Benlik:

-Bir at gerek, bir at gerek,
Bana bir at verin gökleri fethedeyim.
Yıldızlarla misket oynayayım sokaklarda,
Ayı nazarlık nal edip kapıma çakayım.

Kalp:

- Hey gidi zavallı dostum benim!
Nefis atın yetmez mi sana, ene atın yetmez mi?

Letâif Korosu:

- Yetmez mi, yetmez mi?

Benlik:

- Atlardan bir at gerek,
Altıma bir at gerek,
Atıma kanat gerek,
Kartal yuvası doruklara çıkayım.

Kalp:

- Hey gidi aklı bir karış havada dostum benim!
Niyetin, muradın yetmez mi at sana?
Tefekkür kanadın yetmez mi?

Letâif Korosu:

- Yetmez mi, yetmez mi?

Benlik:

- Burak gerek, Burak gerek,
Cennet atlarından bir at gerek bana,
Açılan o yoldan ben de gideyim.

Kalp:

- Hey gidi burnunu, gözünü yukarı dikmiş talihsiz dostum,
Bilsen yıldızlardan öte uçan tılsımlı halıdır seccaden,

Seccaden, namazın yetmez mi Burak sana?

Beş vakit salatın yetmez mi?

Letâif Korosu:

- Yetmez mi yetmez mi?

İşte bir at sana, sırattan geçirecek,

Nefis, ene at sana.

Aczin, şevkin, şükrün kanat sana.

Dostum! Her atla geçemezsin sırattan,

Seccaden Burak sana.

Altıncı Kare

Adına ant içilen zaman ve malikiyet beyanında...

Zaman bir ak sakallı ihtiyar. Zaman kendi de bilmiyor, hangi zamandan beri yaşıyor? Görüyor. Gösteriyor. Yorumluyor. Zaman bir kum saatinin incecik belinde akıyor, akıyor. Dünyaları, nesilleri, milletleri öğütüyor. Yurtları değiştiriyor. Şahitlik ediyor. Zalimin zulmünü görüyor. Zalimin zulmünün yanına kalmadığını görüyor. Zalimin bir başka zalimden mazlumun 'ah'ını alışını, sonra kendinin de baş aşağı gidişini görüyor.

'Dehr'e sövmeyin, deniliyor. Asra yemin ediliyor. Ve zaman hepsini, her şeyi görüyor.Bazen de toplanıp bir yumağa dönüyor. Bir yumak gibi dürülüp dürülüp bir noktaya dönüyor. Ölçüler bazen anlamını yitiriyor. Bazen genişleyip bazen daralan bir yol oluyor bazen, bazen bu kimine genişleyip kimine daralan yolda akan bir yolcu oluyor.

Bazıları onu bir nehre benzetip "Bir nehirde iki kere yıkanılmaz." diyor, bazıları bu aynı olmayan nehirde hep birbirine ben-

zeyen kirlilerin hep birbirine benzer şekilde yıkandıklarını görüp hayret ediyor. Allahım, diyorlar, bu neyin alameti?

Bir gün tek gözlü bir adam bir toprak parçası alıyor. Çalışıyor, çalışıyor. Toprağı teriyle suluyor. Tırnaklarıyla tımar ediyor. Canını dişine takıp, gecesini gündüzüne katıyor. Sonra eserinin karşısında muzaffer gladyatör edasıyla şöyle diyor:

- Ey toprak, işte şimdi gerçekten benim oldun!

Toprak acıyla silkinip, titreyerek karşılık veriyor:

- Behey cahil! Sen bunu bana söyleyen dokuzuncu tek gözlüsün. Onların hepsi çift gözlülerle birlikte şimdi gerçekten benim oldular.

Zaman bu manzarayı kim bilir kaçıncı defa acıyla seyrediyor.

Yedinci Kare

Kaybolan güzellikler ve batmayan sevgili beyanında dört kareden ve bu dört kareyi yorumlayan beşinci kareden ibarettir.

Göğün bir yerinden, bulutların arasından yerin bir yerine ulu ulu ağaçların arasına renkten bir tak kurulmuş. Beyaz bulutların, mavi göğün içinde elvan elvan gülümsüyor. Ben, diyor, ben buradayım işte. Ne güzellik, diyor yerdeki bir yeni yetme. Ne güzel. Gidip yakından görsem bu güzelliği. Ne güzel olur. Renklerle yıkasam saçlarımı... Ne güzel olur.

Koşuyor, koşuyor... Hemen şu ilerdeki tepelerin üstündeydi hani. Şimdi diğer tepede. Şimdi de ağaçların arasındaydı işte. Ya şimdi nerede?!

Koştum koştum, bittim. Renkler silikleşti, renkler tüller ardında şimdi ve renkler yok oldu.

Benim gücüm takatim bitti. Onun gözünde fer, dizinde derman kalmadı. Ya o renkler nasıl sırra kadem bastılar, hangi masal eşiğini aştılar kaşla göz arasında?!

Şaşkınlıkla bakınırken sağına soluna küçük bir yağmur damlası konuştu onunla. Daha önceleri nice kez dönmüş durmuştu yerde gökte. Yine yollardaydı hep olduğu gibi.

Ağlama küçük, dedi. Renkleri alamadım diye ağlama. İşte o gördüğün kırmızı şu az ötedeki gelinciğe sinmiş. O yeşili almak istediysen ille, tutunduğum yaprağı al. Kalbine inşirah geldi. Çocuk yorgunluğunu unuttu. Göğe baktı. Bulutlar açılmış, gök pırıl pırıldı. Eleğimsağma (gökkuşağı) yoktu artık, ama paletindeki bütün boyaları çiylerle yaldızlanmış gümüş otlağın üstüne döküp gitmişti. Dün gece de bu otlaktan geçmiş, ama hiçbir renk görememişti. Güneş başını okşuyordu. Güneş otlaktaki her çiçeğin, çayırların, otların da başını okşuyordu. Bütün renkler onun sofrasından mıydı acaba? Demin kendisiyle konuşan damlacık kayıp bir su birikintisine düştü. Oraya baktı, kendi sarı saçlarını, mavi gözlerini gördü. Elindeki kırmızı gelinciğe baktı.

Evet, güneşin altında saçını eleğimsağmanın renkleriyle yıkayabilmişti işte.

Sonra bir başka çocuk gördüm. Elinde uçurtması, babasının elini tutmuştu. Oturdular bir yamaca, yamaç denize bakıyordu. Çocuk göğe bakıyordu. Birçok uçurtma vardı gökte. Birbiriyle yarışıyorlardı. Çocuğun gözü yukarılardaydı. Başında kavak yelleri, gönlü uçurtmalarla yarışıyordu. Ama en yukarda değildi uçurtması. Her uçurtmanın üstünde bir başka uçurtma, en yukarıdakinin üstünden uçan bir kuş vardı. Silueti görünüyor, gölgesi

gönle düşüyordu. Babanın gönlü, kuşu gördü, ufaklığın gönlünü gördü, kuşun gölgesine takıldı. Uçurtmalar birbirine takıldı sonra. Çocuğun gönlü kuşun gölgesine, bir damla gözyaşı babasının eline düştü, babası "Bırak gitsin" dedi. "Gelecek hafta daha güzelini yaparız." Nasıl olsa her güzelin daha güzeli vardı. Her uçurtmanın üstünde bir başka uçurtma vardı...

Bir başka çocuğun balonlara takılmıştı gözü. Kocaman kocaman balonlar, her biri başka alımlı. Omuz omza duruyorlar, daha yukarı gitmelerine engel olsa da genç satıcıya tepeden bakıyorlardı biraz. Annesi küçük kıza hangisini beğendiğini sordu. Kız ortalardan birini gösterdi. Yeşildi balon. Aldı eline, beş on adım yürüdü. Sonra annesine baktı. Annesi gülümsüyordu. Annesinin gülümseyen gözleri balondan daha güzel, yeşili daha sıcaktı. Balonu bıraktı. Annesine sarıldı...

Ve geçen yıllardan bir yaz akşamı geldi aklıma. O akşamdan bir görüntü geldi. Yürüyordum tek başıma, hafif bir rüzgâr vardı. Bir grup delikanlı gidiyordu önümden. Güle oynaya gidiyorlardı. Biri durdu:

- Aaa, dedi, havai fişeklere bakın.

- Yine düğün olmalı, dedi biri.

Bir diğeri:

- Şu yağmur damlası gibi olan benim olsun, dedi.

Ötekiler de seçmeye başladılar hemen:

- Şu gül gibi açan benim olsun.

- Şu en yükseğe çıkan benim olsun.

"Şu benim olsun, şu benim olsun..." daha paylaşma bitmeden, yanıp bitti havai fişekler. Bir an daha baktılar gökyüzüne,

sonra devam ettiler yollarına. Bu ne hikmetti? Bu yanıp sönenler, hayalleri miydi, ümitleri miydi, yoksa ömürleri miydi bilemedim. Ben de gittim yoluma...

Bütün bu çocukları gördüm bir kır gezisinde, yazdım içime, havai fişekleri paylaşan gençleri hatırladım, onları da çocukların yanına yerleştirdim. Bütün bu görüntüleri içime alıp gidiyordum akşamıma. Gün batımı vakti deyin siz. Güneş bir iki çam boyu var yok gözün yettiği yerde. Aşkla boyalı bir yürekti sanki. Paylaşılmayı bekliyordu sanki doymuştu gördükleriyle. Bildikleriyle dolmuştu. Orada, asırlık ama bodur ardıcın yanında bir ak sakallı koca gördüm. O da benim göçebe gönlüm gibi dervişmeşrep olmalıydı. Torbasını gökkuşağıyla, matarasını çiyle doldurmuştu. Batmak üzere olan, yolculuğunu tamamlamanın arzusuyla kızaran güneşin bir suretini batmamacasına yüzüne çekmişti sanki. Elinde bir tomar papirüs vardı. Günün eğik ışıklarıyla şavkıdı. Üstünde "on yedi" sayısını ve "söz" ifadesini görebildim.

- Medet, dedem, dedim. Yor gündüz gözüyle gördüğüm düşlerimi, düşünüşlerimi.

Gülümsedi.Sanki gök ışıdı. Sanki çiy taneleriyle yundu kalbim. Oralardan bir yerlerden,dersin bir kuş olup, pır pır edip inşirah geldi,kondu kalbime.

- Güzel değil, dedi, batan, giden, terk eden bir sevgili. Çünkü elinden gelmiyorsa gitmeyebilmek, o gerçek güzel olamaz. Kalp, ki hiçbir güneşin ışığına muhtaç olmayan gerçek güzelin aynasıdır ve ufukların da gözünün yetmediği gözyetimler gözyetimi o büyüklük aşkı için yaratılmıştır, terk eden, giden, gitmeyibilemeyen sevgiliyi sevmek için kullanamazsın onu, ve zaten o kendini kullandırmaz da...

Onikinci Kare

Bu kare, sürüsünden azan bir toy kuzunun ağlaya ağlaya ağıla dönüşü beyanındadır; gayet dilsûzdur...

Bir garip gönül, yıkılmış, bitmiş...

İsyan ile yenilmiş, günah bataklıklarında nefessiz kalmış asırlar boyu, belki içinde asırların yükünü barındıran yıllar boyu, belki de yıllara denk anlar uzaklığında.

Yüzü olmasa da o kapıya gelmeye, sırtında dağlar cesametinde yükü, kalbinde pişmanlık sancısı efendisinin kapısına gelmiş işte.

Duyulur duyulmaz bir sesle, ama titreşimleri en kalın duvarları lerzan edecek helecanıyla kalbinde, kapıya gelişi, gözünü ayaklarına mıhlayıp, kapının tokmağına dokunuşudur...

Nefsin elinde oyuncak uslanmaz ruh ile,
insten, cinden bir yaban güruh ile
dolandım yalan kapılarda
döndüm dolandım sana geldim,
hem bu sefer tövbe-i nasuh ile...

Müflis gönlün, halihazırını ve bir mirasyedi ruh haletiyle yaban kapılarda geçirdiği günleri anlatması, elindeki acz vesikasıyla, yağmur duasına giden adamların elbiseleri gibi içi dışına çevrilmiş iç dünyasının perişanlığıyla merhamet dilenişi, durumunu arz edişidir...

Öylesine güçsüzüm, öyle zaif, öyle ihtiyarsız
anıma uymuyor anım
zannım o ki;
bozduğum abdestten çoktur bozduğum tövbe
biçare ben,

avare ben.
Sürüsünden azmış,
kuyusunu kazmış
yalancı parıltılara temenna eden pervane ben.

-ara görüntü-

Bir koca sürü, beyaz beyaz koyunlar, yeşil bayırlar, ilerki tepelerin üstünde atılmış yün öbekleri gibi bulutlar...

Bulutlar koyunlara, koyunlar bulutlara karışmış.

Bahar bu işte.

Bir iki aylık kuzular.

O ot senin bu ot benim koşuşturuyorlar.

Arada annelerinin sesine koşuyorlar.

Arada, seslenişe, seslenişle cevap veriyorlar.

Bir alacalı kuzu, çoğu ak, azı kara.

En körpelerini istiyor otların, çiçekten çiçeğe uçan beyez kelebekler gibi, o ot senin bu ot benim koşuyor.

İlerde bir tutam yonca görüyor, yonca fettan mı fettan, mor çiçekleriyle "Gelsene" diyor toy kuzuya, kuzucuk gözleri bağlı gidiyor.

Tam yoncaya ağız vuracakken bu sefer bir yaban gülü, yani it gülü, gülümsüyor ilerden, günün nuruyla şavkıyor, "Beni al" diyor, yoncayı bırakıp güle koşuyor kuzucuk.

Ama dikenle ilk tanışması oluyor bu.

Acıyan ağzını meleyerek kaçırırken bu zehirli baldan, annesinin sesini duyuyor uzaktan. Bir an, döneyim yanına diyor. Ama

tam dönecekken ilerki çalının dibinde göğermiş kuzu kulaklarının albenisine kaptırıyor kendini. Yine tam dönecekken, yine tam dönecekken... ama artık annesinin sesi yoktur kulaklarında, sürü yoktur gözlerinin yettiği yerde. Koyunlar bulutlara karışıp rüzgârla savrulmuştur sanki, ve rüzgârlar bulutları da alıp götürmüşlerdir bir yerlere, gök maviden griye dönmektedir yavaş yavaş... Ve tam döneyim derken kuzucuk, ayaklarında kara su, dudaklarında dikenlerin, güzel ama karın ağrıtan otların acısı... Önünü arkasını kestiremez, gözleri kararır, bir yarın ucundadır artık. Sesine ses veren yoktur. Tevbe-i nasuh zamanıdır... Dönüş zamanıdır.

O yardan taşlara tutuna tutuna inmeyi başaran, keskin taşlar ellerini parçalasa da vücudu tek parça ağılı uzaktan da olsa görebilme bahtiyarlığına eren yitik vicdanın kapıda inleyişidir...

Ne yapayım teziktim bir tutam tılsımlı yoncanın büyüsüyle,
sonra yine meleye meleye döndüm ağıla.
Dahi ne yapabilirdim,
nereye kaçabilirdim fermanından,
işte yollar birleşti 'bir'de... ille rahmetine sığınırım.
Yol budur,
dolanır dolanır sana geliriz tezikenler,
dizler yara,
dudaklar şak şak,
ayaklarda dikenler.

Ama korkar da bir yandan, ya şimdi mi aklın başına geldi derlerse; ya nerelerde sürttün bu saatlere kadar derlerse; ya başına kakar, burnunu sürterlerse. Bir yanda parça parça yüreği, bir yanda yüreğini mengene gibi sıkan düşünceler.

Ama ne yapsın?

Elinden ne gelir ki?

Dilencilikten başka...

Kendini bu yollara düşürenlere kargış, büyülü yoncalara, aldatıcı görüntülere, tatlı zehirlere kargış, ama hepsinden önde, bütün bunlara kapılıp giden benine kargış, kendine kargış...

"Aman Rabbim" olur mu hiç, kime karşı kime yardım bu kargışlar?..

Bu hasat mevsimidir, gül ümidiyle kapına geldik
oysa biliyorsun, gül bahçene diken ekendik.
Dikenler sardı dikenli kalbimizi,
yandık bittik, tükendik.
Yasak meralara rehin bıraktık
parça parça yüreğimizi,
yüreğimizi kurtlara yedirdiler...
Şimdi dilim dilim kalbimiz
kapına kapılanmak diler.
Başka yol yoktu, başka yön yoktu.
Kalp urbasından çıktı,
yuvasından koptu
sonra, sana döndü utana sıkıla;
susadıkça denizden içmiş teşne ruh ile
yine sana döndüm,
bu sefer
tövbe-i nasuh ile.

Ah, bu son dönüş olsaydı, bir döndük mü bir daha dönmeyiz diyebilseydi. Ama kime güveneceksin, kime güvenebilirsin?

Serde havailik var, unutkanlık var, cahillik var, döneklik şiar olmuş...

Ah kime güveneceksin nefis bu. Şeytanın arkadaşı. O buna arka çıkar, bu ona... inanmak olmaz ki!

Yine dönersem, yine dönersem kapından, ant olsun yine dönersem... Ah ne yapayım, güvenemem, nefis bu...pis mi pis/ habis mi habis bu... Dönersem, yine sana dönerim hem bu sefer tövbe-i nasuh ile.

Onüçüncü Kare

İki kaftan vardır giymeye, iki yol vardır gitmeye, der.

- Şu karşıki yamaca diyorum, o biçim evler kurmalı, kâşane. “Fildişinden mi oyulmuş bu?” desin, görenler. “Bu bir Çin’den gelmiş çînî mi?” desinler. Öyle kat kat kuleli. Yücesinden Torosların arkası görünsün. Öyle yüce ki yıldızlara yakın. Güneş daha erken görünsün penceremden, en son benimle vedalaşsın.

- Ah, zavallı, görüşü kısa, emeli uzun dostum benim!... Bilmez misin yalnız iki yol vardır önünde. Ya çul ve kül, ya ağlayış ve diş gıcırtısı.

- Sonra şu tepeye diyorum, kat kat bahçeler yapmalı, Babil’den mülhem. Sağlam duvarlar içinde, şeddadî. Kat kat bahçeler diyorum. Sular akmalı basamak basamak. Rengarenk çiçekler, tarhlarda. Her tattan meyveler. Erguvanlar, akasyalar, mor salkımlar bir yanda, sonra acem boruları, leylaklar. Tarhlarda süsenler, zambaklar... Sonra iğdeler, sırf koksun diye; çiçeği gönlümü okşasın için narlar. Bahçeme güz krizantemlerle gelsin. Yeşil eksik olmasın bahçemden; çepeçevre sedirler, köknarlar, erikler...

- Ah, zavallı dostum, hiç duymadın mı kat kattır, cennet de cehennem de? Ve bir melek nida eder her sabah, duymadın mı? “Ey insanlar, doğarsınız, ölesiniz diye. Harap olsun için binalar kurarsınız.” Ve bilmez misin, sadece ikidir yol önünde: Ya çul ve kül, ya ağlayış ve diş gıcırtısı.

- Salkımsöğütler saçlarını yıkasın havuzlarda. Leyla saçlarını çözdü desinler, leylisaç desinler. Altın balıklar serfürû etsin. “Dile benden ne dilersen.” Ben dileyeyim, ceylanlar, tavuslar dolsun bahçeme. Sonra fıskiyeler gül gül açsın kulem boyunca. Süreğen eleğimsağmalar gün boyu... Duyuşlarımı, düşlerimi geçireyim altından ne zaman istesem. Bahçemin üstünden esen rüzgârları geçireyim, gönlümde esmeden önce.

- Rüzgârlar güzel kokular, hoş haberler getirmez her zaman. Süleyman’ın tahtını yalnız getirmez, götürür de. Rüzgâr külleri savurur bazen, bazen ışık çuldan süzülür. Dişler de bir değirmen taşıdır, sıkılır, öğütür. Ve böyle biline, iki kaftan vardır giymeye: Ya çul ve kül, ya ağlayış ve diş gıcırtısı.

Ondördüncü Kare

Kaftan ve hırkanın giyilişi beyanında...

İki kaftan denmiş, vakti zamanında. İki kaftan var giymek için, iki yol var gitmek için. Biri çul ve küldür o kaftanın. Bu kare o çul beyanındadır.

Çul nasıl kaftan olur? Nerede görülmüş çul giydiği sultanların? Sultan, o sultandır ki hırka giye kaftanın altına ve kalbinde bir derviş yaşata. Ve hod özü, bir derviş gibi yaşaya. Bir garip derviş gibi ola; günlerde, gecelerde. Yastığı mezar taşı, yorganı kar ola. Sultan o sultandır ki, Caferî ola hırka denilende. İlle, hırkasın ile göstermeye. Ve aklından çıkarmaya, dünyayı isteyen dünyayı

bulur, hem dünyayı hem ahireti dileyen ulaşamaz her ikisine. İki tavşanın peşinden koşan tazıya döner, şaşkın. Sultan, odur ki, ahiret dileye, ayaklarına serilsin dünya. Dünyaya bakmasın, çiğnesin geçsin. Sultan o sultandır ki, dünyanın üç yüzünü görsün. Görsün birinci yüzü,ki bir devvar-ı gaddardır. Bir çobanaldatan, bir ömür zayi. Uzanan eli kurutur, kayan kalbi kaydırır.

Tükürüp geçsin. Sonra ikinci yüzü görsün, güzellikler meşheri. Görsün gönensin, görsün kıvansın. Hayran olsun yaratana, bilsin, sevsin. Ve üçüncü yüzü görsün, bir tarladır gözyaşlarıyla sulanmış. Tavında. Ne ekersen onu biçersin. Bir ekersen bin biçersin. Ona güzellikler ekmeli tavken, vakit geç olmadan esenlikler ekmeli, kış zorludur, ambarı hazırlamalı. Eli boş gitmeye köprünün karşısına, karşı yakada hor olmaya. Ah u efgan edip, dişini gıcırdatmaya. Sultan ola Sultan'ı bilen. Adıyla yürüyen. Hırkayı kaftanın altına giyen. Altta ya üstte ille hırka giymelidir, bilen. Bu yakada ya o yakada çul gerektir bilene. Ki bir müsavi işaretidir ölüm, şair öyle buyurmuş. Eksiler artı geçer karşı yakaya, artılar eksi.

Onaltıncı Kare

Oduncular çarşısı adı altında toplanmış beş görüntüden ibarettir.

Bir ihtiyar adam gördüm. Beli bükülmüş. Sanki sırtında dünyanın yükü, sanki dünya yük olup sırtına binmiş, bir daha bükülmüş. Bir pazarın kenarında, önünde terazi bir şeyler tartıyor. Hayatının sonbaharını da geride bırakmış belki, saçları ak buz gibi kar. Yüreğinden yüzüne karlar yağıyor. Yanımda Hızır edalı bir abdal derviş. Soruyorum:

- Bu yaşı ulu ne yapıyor?

- Odun topluyor, diyor, odun topluyor...

Bir genç kadın gördüm. Yazın kaynayan kazanında. İçi yandıkça yakıcı kar şerbetleri içiyor bade bade. Ateşten bir harmaniye bürünmüş, önünde bir tezgah, yakan şerbetler doldurup içi yananların susuzluğunu kandırmaya çalışıyor. Belki kendini kandırıyor. Böyle böyle söndürebileceğini umuyor içini yandıran yangını. Yanımda bir abdal derviş. Bir de saz almış eline nereden bulduysa. Soruyorum:

- Bu ay pare ne yapıyor böyle, ne yapmaya çalışıyor?

- Odun topluyor çocuğum, diyor, odun topluyor...

Bir yeniyetme gördüm. Evvel baharın kilimini yazma çağında. Yedi iklime yeşil kilimler serilirken. Altında iki teker. Basıyordu pedallara. Sanırsın ışığın peşinde. Bakarsın geceler boyu bir ateş böceğinin penceresinin altında seranat okur. Bakarsın çimlere uzanmış Zühre yıldızının merdivenini aramakta. Gün gözlerini kamaştıracak korkusuyla gündüz başını kaldırıp bakamaz yazık.Yanımda elinde sazı bir abdal derviş, bu saz da neyin nesi oluyorsa. Soruyorum:

- Bu genç adam ne yapıyor böyle, niçin böyle yapıyor?

- Odun topluyor evlat, diyor, odun topluyor...

Bir anne gördüm. Bir meyve bahçesinde. Bebesi süt istiyordu belli. Meyve yiyor, yavrucağızını emziriyordu. Kalbi şefkatle dolup taşıyordu belli. Ama kalkıp, kendini zora sokup yukardaki güzel meyvelerden koparmıyordu. Elinin yettiği yerden çürük meyveler koparıyor, iştahla kemiriyordu. Bilmem nedendir, bebenin emdiği süt bulanık gibi geldi bana. Bakışları bulutlu gibi geldi. Derken yanıma bir abdal derviş geldi. Sazını bir dala asmıştı. "Dervişle saz bir arada ne alakası var?" diye düşünürken ben, bir yandan da soramadan edemedim:

- Bu taze ne yapıyor böyle, niçin sütü bulanık?

- Odun topluyor kızım, dedi, odun topluyor...

O önde ben arkada dolaştık koca çarşıyı. Kimi görsem, yanımda o âşık dervişi de gördüm. Kime baksam, o dervişmeşrep aşığın gözüyle de baktım.

- Burası neresi, erenler, dedim.

- Oduncular çarşısı evlat, dedi.

Sonra içimi yakan bir yangın gördüm. Suyun aynasında kendimi gördüm. Bir çarşıda yürüyorum baştan başa. Elimde katrandan bir fırça, önüme çıkan her kapıyı karalamaktayım. Oduncular çarşısına çıkmış, her satıcının, her alıcının odunlarıyla ilgileniyorum. Her önüme çıkandan bir iki odun da ben alıyorum, kıskançlıkla. Bunlar benim odunlarım, diyor, sahip çıkıyorum. Kimseye veresim yok odunlarımdan. Bir abdal derviş mi, derviş edalı bir âşık mı, gözleri yaşarıyor halimi görünce.

- Hala anlamadın mı, diyor.

- Odunlarıma göz koydu herhalde, diyorum.

Daha bir sıkı yapışıyorum, sırtıma aldığım yüküme. Kimseye kaptırmayı göze alamıyorum.

Âşık, benim sırtımdaki odunlara değil, sırtındaki sazına uzatıyor elini, bu sefer şerh ediyor, içimin yangınını:

- Cehennem dedikleri bir kuru mekân / Herkes odununu kendi götürür.

Yirmibeşinci Kare

Vak'a zinciri kopmuş, her biri bir yana dağılmış tespih taneleri gibi ayrı ayrı duran yirmi dört kareyi birbirine bağlaması

beklenen o bir anlık görüntünün özü mahiyetindeki yirmi beşinci karenin beyanı budur.

"Faniyim, fani olanı istemem
Âcizim, âciz olanı istemem
Ruhumu Rahman'a teslim eyledim
Gayrı istemem.
İsterim,
Fakat bir yâr-ı bâki isterim.
Zerreyim,
Fakat bir şems-i sermed isterim.
Hiç-ender-hiçim,
Fakat bütün mevcudatı birden isterim."

FİRUZE ile KENDİSİ

Bazı notlarından Aysona'nın romanına "Firuze ile Kendisi" adını vermeyi düşündüğü anlaşılıyor. Ama bu henüz son kararı olmasa gerek. Çünkü başka kâğıtlarda "Ben'i ile Kendisi" ya da "Firuze ile Firuze" gibi birkaç isim üzerinde daha durduğuna dair işaretler var. Burada bir bütün oluşturmayan parçaları elimizden geldiğince dosyadaki sırayı göz önünde tutarak vermeye çalıştık. Arada okuyucuyla fikrimizi paylaşmak niyetiyle parantez içinde olmak kaydıyla açıklamalarda bulunduk. Tabi ki bu tahminler bendenize ait olup, ne Aysona'yı, ne okuru, ne de asıl metni bağlar.

Kızların oturup beraber eğlenişi, Firuze'nin güzeller içinde kendini belli edişi beyanında...

Ay aydınlık. Bozkırın kum tepeleri ayın gümüşî boyasıyla yıkanmış. Bahar sabahlarının çiğli parıltısı desen, bahar değil. Sabah değil. Ak keçe evlerin ilerisinde büyük ateş. Güzel kokulu çöl bitkileri çıtırdayarak yanıyor. Kekik kokusuna, yavşan kokusuna, sazak kokusu karışıyor. Alevin yalını şarkı söyleyen, mani okuyan kızların yüzünde gölgeleriyle dans ediyor. Güzeller içinde bir güzel "sarı donlu Selcen Hatun" gibi belli ediyor kendini. Sanki, gece, yıldızlar onun aşkına "hû" çekiyorlar.

Firuze'nin Aman'a istenişi, köylülerin diline düşüşü, gidip ebesini buluşu beyanında...

Bir miş-miş yayılmış obaya.

- Neymiş efendim Firuze'yi Aman'a istemişler.

- Hiç olur mu yahu! diyor yaşlılar. Görmüş geçirmişler.

- Davul bile dengi dengine çalarmış.

- Ne haddine Dursun teyzenin, öyle kolayca, bir şey olmamış gibi, yok normal, sıradan bir şey oluyormuş gibi. Gidiyor, istiyor.

Bazıları da diyor ki:

- Çok görmeyin dostlar kuzguna bile yavrusu şahin görünürmüş.

- Aman'ın kimden nesi eksikmiş hem?

- Nesi eksik nesi fazla bilemeyiz ama, yahu bu kapısını çaldıkları ev bildiğimiz ettiğimiz şunun bunun evi değil ki...

- Firuze bu.

- Babası da gönüllü gibiymiş, diyor biri.

- Yani bizim çocuklar da Amanca vardı hani.

- Küfüv dedik, şu dedik bu dedik.

- Dediniz de iyi ettiniz, hanginiz gittiniz de sofranızda ekmeğinizle döndünüz

- Cesaret edemedik ki.

- Akıllı düşününceye kadar... ooo neler neler olur.

- Kız duydunuz mu?

- Neyi duyduk mu?

- Firuze gidiyormuş...

- Firuze gidiyormuş?...

- Babası Aman'a vermekçi imiş, diyorlar.

- Allah Allah, şu bildiğimiz bizim Aman'a mı?

- Evet

- Vallahi iyi olur, burnu sürtülür. Neydi o tafralar, küçük dağlardan hak iddia eder gibi tavırlar.

- İyi de kız, olacak şey mi?

- Olmayıp da ne olacak, obada onun için şehzade mi bulacağız?

- Peki, kendisi ne diyormuş bu işe?

- Kendisi mi, kendisini görmedik bu günlerde.

- Biri topal Eşe'nin yanında yöresinde göresiymiş.

- Akıl danışmaya gitmiştir.

- Boşversene kız, kim soracak Firuze'ye sen ne düşünüyorsun, diye.

- Sorsalar bile yazmasını dişleyip başını aşağı eğmeyecek mi?

- Eğmeyecek miyiz?

- Anası, "İlkinden dönen, mülkünden döner." demiş. Ona da anası böyle demişmiş. Ona da anası...

- Ne güzel söz.

... Topal Eşe, önce bir şey demedi. Bulutlara baktı, göğe baktı. Bir haber filan almazdı göklerden, ama yine de zihnini toplardı.

Firuze haklıydı. Aman'ın hiçbir özelliği yoktu.

Adeta renksizdi.

Öyleyse Firuze'nin rengiyle boyanamaz mıydı?

Adeta şekilsizdi.

İçine girdiği kabın şeklini alabilirdi belki, kim bilir.

En doğrusu da o kimdir birinin söylediği idi.

Firuze için obada şehzade bulamazlar, ya da icat edemezlerdi.

Aman kimden fazlaydı?

Hiç kimseden.

Peki kimden aşağıydı?

Yine hiç kimseden.

Madem bu minval üzereydi hal. Hal çaresine bakmak da lâzımdı madem...

Boş gözlerle bakan Firuze'ye dikti, boş göklerden indirdiği gözlerini:

- Kim bilir kızım, dedi, kesilmedik karpuz. Yazgından kaçamazsın. Bugün o olmasa yarın bir başkası olacak. Sonu amanlık mı yamanlık mı onu da zaman gösterir. Zamanın tefsirini beklemeli. Yazgıya boyun eğmeli...

Aman kötü bir çocuk değildi. Ama ne ki, Firuze'nin dengi değildi. Onun duygularını anlamaya çalıştıkça daha bir zavallılaşıyordu. Onu korumaya çalıştıkça korunmasızlaştırdığının, rahatsız etmemek için, kendini eskiden olduğu gibi hissetmesini sağlamak için ne denli gayret ederse aralarındaki uçurumu bir o kadar açtığının farkında değildi. Bu haliyle yıllar önce bir taşra otogarında gördüğüm bir çocuğa benziyordu. Adamın biri asfaltın ortasına haşlanmış mısır atmış. Çocuk "Bu da ekmek cinsindendir, basmak günahtır." diye düşünmüş olmalı ki bir yandan tekmeleye tekmeleye yolun kenarına atmaya çalışıyor, bir yandan da "Yazıktır, günahtır, hiç nimete bu yapılır mı, ayak altına atılır mı, basmak günahtır yahu..." diye söyleniyordu.

....

Firuze, Topal Eşe'yi tandırın başında buldu. Tandırın yalımı yüzüne vuruyordu. Yılların yalımının, yaşadığı onca göçün, kaçışın, talanın yalımının kavurduğu yüzü şimdi tandırın yalımıyla aydınlanıyordu.

Yüreği çörek gibiydi onun, tecrübesi, yılların yalımında pişmiş bilgeliği çörek gibiydi. Bu tılsımlı bereketi bütün oba paylaşırdı da yine bir şey eksilmezdi.

- Ebem, kesilmedik karpuz, dedin. Belki gördüğün gibi değildir dedin. Harabe deyip geçme, harabeler ne hazineler barındırır, dedin... Her şeye rağmen, hiçbir şey görmüyormuş gibi yaşayabilirim. İhtiyarımla, bilir aklımı bilmez, görür gözümü görmez ederim ama görüyorsun işte... İnsanlar ne diyorlar, kalabalıklar arkamdan nasıl bakıyorlar. Milletin ağzı torba değil ki, diyeceksin. Ama bu büzülmeyen ağızlardan akan beni hep yaralıyor. Gecelerim karabasanlarla dolu. İğrenç kusmuklar içinde debelenirken çığlıklarla uyanıyorum.

- Ne diyeyim balam! Kınalı kuzum! Bar u Bir dözümlük versin. Eyyub Peygamber sabrı versin. Bu da bir sınamadır. Tahammül gerektir. Gönül şehrine firar etmeli, dışına değil içine bakmalısın. Kalenin surlarını muhkemleştirmek gerek. Göz göre göre görmemek, kulak tıkamak gerektir. Tahammül gerektir altın yüreklim, ceylan bakışlım. Bilir misin tahammül nedir?

- Tahammül dediğin, sonu alışmaya varan, bayağılaşmaya varan, eksilmeye varan, zamanla kaybetmiyor gibi görünmeye çalışırken içten içe kaybettiren bir dikenli yol değil midir?

- Bazen kaybetmek kazanmaktır. Kimin kazanıp kimin kaybettiğini biz nereden bilebiliriz ki? Vicdanlar bilir, herkesin kendi kantarı bilir, yükünü. Taşlar eksile eksile, kendinden bir şeyler

kaybede kaybede güzel çakıllara, pürüzsüz sâfiyetlere dönüşmezler mi? Onlara bayağılaştılar diyebilir misin? Alışırsın... Alışmak selin önünde birbirine sürtüne sürtüne güzelleşen, düzgünleşen çakıllara benzemekse ne gam.

- Alışmak mı dedin ebem, o yılların dersini almış, zamanın tefsirini okumuş gözlerin bunu mu söylüyor; yeni tecellilere teşne, her şeyin her zaman yenilendiğini gören, hayretle fal taşı gibi açılmış, çevresindeki yerinde durmayan nakışları seyreden bu meraklı çocuk gözleri bunu mu işitiyor? Ne korkunç kelime. Evet, Allah alıştırmasın. Alışmak... tükenmek gibi, yok olmak gibi bir şey.

Ve Firuze ebesine, sıkıntılarını, çevresinde gördüğü seviyesizlikleri anlattı. Alışmak gerektiğini söyleyen ebesine içinin yangınını gösterdi. Ebenin gözleri onun içindeki ateşin koruyla parladı, yalımının acısıyla yandı. Firuze devam etti:

- Ve sen de tutmuş bana alışmak diyorsun. Sen de bunu diyorsun ha? Bundan nefret ediyorum. Tekdüze, tepkisiz, öylesine alışmak bir şeylere... Gönlü, idraki, aşkı, sevgiyi öldürüp uyum sağlayıvermek. Aldırmamak. Hayatın, zamanın acımasız çarkında dönme dolaptaki beygir misali, ya da rüzgârın önündeki yaprak gibi yok olup gitmek... Alışmak yani...

İnceldiği yerden kopar mıydı, koparsa kopsun muydu,

Bundan çok şey bilen, her şeyi bildiği sanılan ebe de emin değildi. Yıldızlara bakar gibi baktı. Çölde olsun, bozkırda ya da dağda olsun; yazın, kışın hadi bilemedin baharda olsun yıldızlara bakarak düşünür, konuşurdu. Herkesin sevdiğiyle baş başa olduğu demlerde düşünceleriyle, şahsi tarihiyle baş başa kalır, içiyle murakabeye dalardı. Fakat şimdi gündüzdü. Koyunların arkasında değil, tandırın başındaydı. Seslendi. Ses verdi, ses aldı:

- Sen hiç Firuze destanını duydun mu, ay kızım?

- Yok, can ebem. Çok ozan dinledim. Çok destan öğrendim, ama Firuze destanı diye bir destandan bahsedildiğini işitmedim hiç. Meşhur bir şey olsa haberim olurdu.

- Haklısın kızım, ben de artık iyice bunamaya başladım. Tabi ki işitmemişsindir. Söylemezler ki. Onlar iki kahramanlı destanları anlatırlar. İnsanlar böylelerinden hoşlanırlar çünkü. Birbirinin yüzünde kendilerini seyretmeyi seven âşıklardan hoşlanırlar. Başkalarına bakarken kendilerini görmek isterler. Cesetler ne kadar yaklaşırsa yaklaşsın ruhların ayrı ve kayıt altına alınamaz olduğunun farkında değillerdir. Sevgilerini bir kaba sağsalar da ayrı ayrı içeceklerini bilmezler. Aynı yoldan yürüyor görünen insanların da aslında içlerinde çizdikleri başka rotalardan başka limanlara çıkabileceklerinden habersizdirler. Ozanlar falan ile filan diyebilecekleri destanları anlatırlar daha çok. Diğerlerini bilmezler mi? Bilirler tabi. Ama ya kıskandıklarından ya anlaşılmayacağını bildiklerinden ya da kendilerinde o gücü bulamadıklarından korkarlar aşikar etmekten. Hem nasıl anlatsınlar! Firuze ile aynası ya da ne bileyim Firuze ile sudaki aksi diyemezler ya halkın karşına çıkıp. Kalabalık, görebileceği hikâyelerden hoşlanır. Akıl edebileceği işlerden bahsedilsin ister.

...

Eşe Hatunun çilelerle pişmek, sessiz sedasız kavrulmak hakkında konuşması...

- Bilir misin can balam, dedi Topal Eşe…

- Bilir misin bizim kavunlarımız niçin öyle şirin olur? Niçin bir yiyen tadını unutamaz? Niçin tadından yiyemedikleri için çekirdekleriyle beraber özünden de bir parmak kesip atarlar?

Doya doya su içemez de ondan. Kavun az suyla kızgın çöl sıcağının altında pişmelidir ki öyle tatlı, öyle meşhur olsun. Hive pazarlarında, Buhara pazarlarında alıcı bulsun. Bir de bazıları vardır. Deve dikenine aşılarlar kavunu. Şaşılacak şey kavun yine büyür, hem daha büyük olur, hem de sulu olur. Ama bu kavun alıcısını uzak şehirlerden çekip getiren kavun değildir artık. Tadı o eski bildik tat değildir. Neden? Dikenin derinlere işleyen köküyle doyasıya su içmiştir de ondan. Susuzluk çekip pişmemiştir. Diyeceğim, insan da pişmelidir ki değeri artsın. Büyük pazarlarda geçer meta olsun. Büyük pazarlar dediğim, can pazarıdır, kalp pazarıdır. Gerçek sevgilinin şehridir. Dünyadan doyan insan, deve dikeninin rızkıyla doyan kavun gibi olur. Hem sulu hem tatsız. Dünya oturup tıka basa doyacağımız bir sofra değildir. Zaten istesek de yapamayız bunu.

Firuze'nin yalnızlığından yakınışı, renksizliği özleyişi beyanında...

Bu güzellik değil mi beni elden ayrı tutan. Ben niçin sıradan biri değilim. Niçin sadece benimle uğraşır ahali. Başka işi mi yok bu insanların? Bu ne bu? Kıskançlık mı, aşağılık duygusu mu? Bu ne, yetişemeyip murdar demek mi, yetişip gerçekte yetişemeyeceğini idrak etmek mi? Yoksa içlerinden biri olamayan bir başka yurtluyu, başka dünyalıyı, içlerinde büyüse de kendilerine benzemeyen bir ruhu, 'öteki'ni kabul edememek, sindirememek mi? Öyleyse, ben de onlardan biri olurum. Ben onlardan biri olurum. Çolak olurum, topal olurum, ya bilemedin, çirkin olurum, ama ille onlardan biri olurum. Bu benim kafesim mi güzelliğim, kırarım. Bu benim mesafem mi hünerlerim, unuturum. Bu benim imtihanım mı yükseklikler, içimin karanlık kuyularına gömerim. Sıradan biri olurum. Sürüden biri olurum. Ah yalnızlık! Yalnızlığa dayanılmaz ki. Bu yalnızlık, bu teklik, bu mesafeler, bu

yükseklikler insanı çıldırtır. Ey insanlar! Kardeşlerim! Ben de sizden fazla bir şey değilim ki. Niçin beni içinize almıyorsunuz? Niçin ben başka yurtlu gibiyim aranızda? Bana verilenler niçin bir yük sırtımda? Niçin yükümün altında eziliyorum?

Ey pir!

"Ne ki senden alınmıştır, o senin hayrına..." mı diyorsun? Peki, ne ki bana hiç verilmeseydi, içimde değirmen taşları döndürmeseydi. Beni sarhoş edip insanlardan uzaklaştırmasaydı verilenler, yine benim hayrıma olur muydu? Ya da bu geçmesi mecbur bir köprü müdür?

... İşte ey insanlar!

Kardeşlerim!

Eşiğinizde koyuyorum bütün fazlalıklarımı. İnsan çıplak doğar değil mi ebem, insan malını mülkünü bırakıp doğar ahirete değil mi? Ben de insanlar içinde bir insan olmak için, yeniden doğmak için sıradan biri olarak, işte yükümü insanlık eşiğinde koyuyorum. Sen niçin önümde duruyorsun peki? Niçin engellemeye çalışıyorsun? Niçin olmaz? Bal gibi de oldu işte. Niçin düzeltmeye çalışıyorsun? Zamanı geri alamazsın ki! Hedefe değen kaza oku dönmez ki bir daha geldiği yere. Ey dağlar neden hâlâ üstüme üstüme geliyorsunuz? Ebecan, dağlar, o dağlar, neden üstüme üstüme geliyorlar habire? Peki benim ufkum nerede? Ufkumu nasıl kapattınız ey dağlar, niçin kapattınız? Sizin altınızda ezilmekten, un ufak olmaktan korktuğunuz yükün altına girdim diye mi?

İnsan oldum diye mi?!

Kızların ata evinde mihman oluşları, aslında herkesin ve O'ndan başka her şeyin mihman oluşu beyanında...

Su akar kenar gider
Bu canım yanar gider
Değmen kızın gönlüne
Mihmandır konar gider
Bu nasıl su Rabbim?

Bu nasıl deli dolu, nasıl önüne aldığını sürükleyen, genç kızları saçlarından sürükleyip vücutlarını dikenlere yırttıra parçalata giden, sonra alıp bir kenara fırlatıveren bir deli sel?

Su akar kenar gider. Su götürür. Rüzgâr götürür. Rûzigar götürür. Bütün bu götürenlere karşı getirenin var mı dost, "getiri"n var mı. Su akar deli bakar, zaman geçer deli bakar, deli akar su bakar. Bakracını suyla dolduran sen, peki düşündün mü bu su o su mu gerçekten. Durağanlık nedir?

Durağanlık ebedî huzur mu, tükeniş mi? Gidişler canını yakıyor demek? Önümüzden gidenler, ömrümüzden gidenler, kendimizden gidenler, üzerimizden akan suların bizden alıp götürdükleri... Canımızı yakıyor evet, canımız yanıyor. Ve bir gün o ciğerparen de gidecekti elbet.

Gidecek elbet. Öyleyse daha gitmeden kadrini bil dostum. Gönlüne değme. Üzme onu.Kristal kalbini kırma. Bugün var, yarın yok. O evinin süsü bugün, yarın başka bir evin sultanı. İnşallah öyledir. İnşallah öyle olur. Ona sultanlık yakışır çünkü. Sana olduğu gibi. Bana olduğu gibi. Sen de bugün var yarın yoksun çünkü, ben de bugün var yarın yoğum. Her şey gibi. İhtiram etmek gereken her şey gibi. Bütün mahlûkat gibi... Bütün güzellikler gibi. Bizzat güzeller, güzelliği yansıtan güzeller, mukayeseyle güzelleri gösteren güzeller gibi... Bugün var, yarın yok... Peki acaba gerçekten "bugün" var mı, "yarın" olacak mı gerçekten?

El-hak,

Hüve'l-baki...

Firuze kendini sıradanlaştırmaya çalışırken, kalabalığın onu hâlâ anlamaya yanaşmaması Firuze'nin üstünlüklerinden şikayeti, ziynetlerinden kurtulmayı düşünüşü, böylelikle küfüvü yakalamaya çalışması beyanında...

Ah ne olurdu, ne olurdu... Ne olurdu anlamasaydım….

Ne olurdu bilmeseydim. Ne olurdu, farkında olmasaydım...

Bugün, bugün ne güzel. Lekesiz mavi gök ne güzel bugün.

Bakın, bakın topraktan sanki biraz önce, hemen şimdi gözlerimin önünde çıkmış gibi şu çimenler, ne taze, ne güzel.

Bir çimen ne güzel çimen olduğu için, fazlası olmadığı için ne kadar rahat görünüyor.

Çimenlerin üstünde koşan şu kuzu... Bir beyaz kar topu mu Allah'ım, bir pamuk yumağı mı, ya da ne bileyim şu yukarıdaki buluttan kopmuş parçacıklar, bulutun çalılara takılmış, sonra rüzgâra savrulmuş kalıntıları mı, öyle taze, öyle yenil, öyle uçarı... Ne mutlu bir kuzu olduğu için, fazlası olmadığı, fazlasını bilmediği için ne mutlu.

Ve şu kuzuların arkasındaki çoban, Rabbim...

Üstünden belki kırk, belki elli bahar geçmiş olsa da bu içinden geçmekte olduğumuz bahar gibi, hâlâ ne kadar saf, ne kadar iş canlısı...

Onun için bir kuzu, bir kuzu olmalı sadece. Bir koyun, bir koyun. Mevsimler; gelip geçmesi, sonra tekrar ve sonra yine tekrar gelip geçmesi gereken yüklü kervanlar olmalı.

Her şey yerli yerinde olmalı.

Sorgusuz sualsiz...

Kim bilir ne kadar rahattır ailesinin yanında, kim bilir ne güzel mışıl mışıl uyuyordur başı yastığına değdi değmedi.

Herkes de öyle değil mi sanki, ne güzel herkes de onun gibi aslında... Ne kötü herkes de onun gibi aslında.

Ya ben?!

Ah ne olurdu, ne olurdu, anlamasaydım anladıklarımı, duymasaydım duyduklarımı, ne olurdu bilmeseydim bildiklerimi, beni insanlardan ayıran, beni kuzulardan ayıran, beni çimenlerden ayıran bana...

Kargış okumamalıyım. Hayır kargış okumak olmaz. Ama sanki niçin böyle bir yükün altındayım belimi çatırdatan, dağların altına girmekten korktukları bir yük, ve ne kötü, ve bir bakıma da ne iyi, biliyorum taşıyamayacak olsam yüklenmezdi bu yük sırtıma. Bu yük mü beni ayıran insanlardan, bu yük mü beni ayıran şeylerden? Bu yükten bir kurtuluş yok mu? Bundan kurtulmak olası değil mi nasıl da olsa?

Ah ne olurdu, ne olurdu çekip gidebilseydim alıp başımı!... Kaçsaydım kendimden. Kaçsaydım bu yalnızlığımdan. Bu rahatlıklar içinde içimi yırtan bu rahatlıktan kaçabilseydim bir. Bir derviş olsaydım. Bir abdal derviş olsaydım. Saçımı, sakalımı, kaşımı kazırdım kökünden. Ah ne olurdu, ne olurdu hiç değilse erkek olsaydım!... Hiç değilse bir hane-ber-duş olma yolu, bir garip abdal olma yolu kapanmasaydı bana. Ne olurdu bu bağlarla bağlı olmasaydım. Bu kayıtlarla mukayyet olmasaydım bu kadar. Görenler "İşte bu o..." diye gösteremeseydiler. Obanın diğer kızları gibi olsaydım. Sürünün içinde bir koyun gibi olsaydım ne ileri giden ne geri kalan. Çobanın yaş çubuğunu hiç tatmasaydım. Herkesin gözü üzerimde olmasaydı. Bu kadar... Böyle bilmesey-

dim, farkında olmasaydım, farkımda olmasaydı insanlar. Kendi kendimle olsaydım. Ferah fahur bu bahar günü, varsın olsun hadi, güzellikleri göremesem de güzelliklerimle görünmeseydim, rahat yatağımda deliksiz uyuyabilseydim. Bu neyin bedeliyse ödemem gereken, o bedeli ödemesi gereken ben olmasaydım. Peki olamaz mı ki öyle olmak,başaramaz mıyım? Bilir aklımı bilmez, görür gözümü görmez, tutar elimi tutmaz edemez miyim?

Sıradan biri, sürüden biri olamaz mıyım erkimle?

Çok şeyleri başardım çalışarak, az çalışmayla çok şey elde edebildim ben, ben olalı. Bunu da çalışarak başaramaz mıyım?

Hissizleştiremez miyim elimi ayağımı, bu bana ayak bağı kibarlıkları bir paçavra gibi çıkarıp atamaz mıyım? İnsanlardan biri olamaz mıyım, sürüye karışıp izimi kaybettiremez miyim?

Benliğimi bilinmezlik kuyusuna atamaz mıyım?

Fark eder gözümü farkında olmaz edemez miyim?

Firuze'nin kendini sıradanlaştırma düşüncesini Eşe Hatunla konuşması beyanında...

- Ben, ben isem, benimse bu güzellik ve bu hüner,

bu üstünlük bağları beni korkutan, yalnız bırakan,

onları kendi elimle yokluk kuyusuna atıp

üstünü örtebilirim pekala.

Neden olmasın değil mi ya...

Kendi fazlalıklarım yük oluyorlarsa bana,

bilinmezlik kuyusuna atamaz mıyım onları?

- Atamazsın bir tanem, ne ki sana yüklenmiştir taşımalısın.

Ne ki emanet edildi, korumak, kollamak gerektir emaneti,

sahibi geri isteyinceye kadar.

Ve gökten ay parçasını koparıp... deseler de insanlar.

Bu ne güzellik böyle bakanı büyüleyen, deseler de...

Emanet korumak için, hayat katlanmak içindir güzel kızım.

Katlamak gerektir, cidal gerektir.

GÜNLÜKLER

7 Eylül

Ah akıl, ne kadar bizarım senden.

Ah muvazene,

çıldırtan muvazene,

çıldırmama engel olmasaydın...

12 Eylül

Ben bir antika eşyayım, belki çok değerliyim, ama elbette herkes değerli bir antikaya değil kullanışlı bir ev eşyasına sahip olmak ister hep.

30 Eylül

Sanırım ben iyi bir insan olabilirim.

Herhalde böyle küçük bir çay gibi başını taşlara vura vura gerçek yatağını bulmak gerekecek.

Bu deftere tekrar dönsem iyi olacak sanırım. Ruhumun ilhamını dökmek için.

Ne büyük adam yahu, vay bee... Ruh ve ilham. Ruhun ilhamı. Ruhunun ilhamı. Ruhunun ilhamını dökmek...

Vay bee.

... Eylül

İki gündür bu deftere /ne defteri yahu bu kağıt parçalarına demek istiyorum kusuruna bakmayın / bir şey yazmadım. Tembel bir öğrenci olduğumu gösterdim. Niye yazmadığıma gelince sabah erken kalkmadım bir defa, kalktığımda ortalık iyice ısınmış, her bir yerimden ter damlaları süzülmeye başlamıştı. Sonra bir de araya başka işler girdi. Oysa kalkar kalkmaz ilk iş bu aptal meşgalenin başına oturmak olmalıydı. İşte öyle kalkar kalkmaz bu işin başına oturarak tam bir geri zekalı gibi davranamadığım için yazamadım. Ne bundan daha fazlası ne de bundan daha azı söz konusu değil. Hakikat tıpatıp böyledir. Tamamen bundan ibarettir...

Aman sen de, hakikatin aslında ne olduğunu kim bilebilir ki... Hakikat adına, iyi olur niyetiyle yaptığın bazı işler sonunda olmadık yerde patlak verip başına gaileler açabilir. Yani kime nasıl davranacaksın? Bu çok zor bir sorudur. Bu soru'nun ve sorun'un sebebini sorgulamak için sorgu hakimliği bana düşer mi düşmez mi açıkçası bunu da bilmediğimi itiraf etmek zorundayım ayrıca. Yazık... Ne yazık.

Evet, zor zamanda böyle saçmalamak benim tıynetimdir. Ne söyleyeceğimi bilmiyorsam eğer birçok karışık şey söyleyerek anlaşılmamaya, saçmaladığımı belli etmemeye çalışırm. -Bakın mesela- Aslında burada böyle anlatırken, bu anlattıklarımın da doğruyla pek ilgisi olmadığının farkında değil değilim sanılma hatasına düşülmesi gibi bir şey söz konusu olmaz tabi ve ben bunu huzurlarınızda ayrıca ve üstüne basa basa itiraf etmek durumundayımdır.

Öyleyse ne yapmak gerek? Bu işkenceyi burada bitirmek gerek.

Bitiirdim!

... Eylül

Bugün yazamıyorum, çünkü geç kaldım.

... / ...

Geçen hafta bir arkadaşa Meral'e göndermesi için bir mektup verdim. Dün geri getirdi. Gönderememiş. Postanede orada tanıdığın kim var, derler diye pirelenmiş. Bugünlerde herkes bir şeyden korkuyor. Oysa mektubu kendisine de okutmuştum. Mektubun bir muhatabı da kendisiydi. İçinde sakıncalı bir şey olmadığını biliyor.

Olmuyor işte. Herkes gölgesinden korkuyor.

... / ...

Bugünlerde üzerimde bir türlü atamadığım bir kırgınlık, bir kırılmışlık havası var. Şimdi gün boyu yaptığım işlere bakarsam aslında bu kadar yorgun ve sıkıntılı olmaya hakkı yok gibi bedenimin. Ama, bir amması olmalı... Sanırım, kendimi yeterince özgür hissedemediğim için bu kadar yıpranıyorum. Hep başkalarının sürüklemesiyle planlamadığım işleri yapmak zorunda kalıyorum. Bu arada kendi işlerim ve yapmayı düşündüğüm işler de bir kenarda bekleyip, aslında o kadar önemli olmasalar da bana sıkıntı veriyor, dünyayı dar ediyorlar. Belki de durum tamamen böyle değildir. Belki bir doktora falan başvurmam gerekiyordur. Bir günah çıkarıcım olsa da gidip bütün dertlerimi gönül rahatlığıyla ona anlatabilsem ne iyi olurdu. Bu aralar ciddi konsantrasyon problemi yaşıyorum. Manevi olarak kendimi çok zayıf hissediyorum.

Ne olacak bu benim halim bilmem ki...

Sanırım benden adam olmayacak.

Bu aralar ölsem fena olmaz belki.

Oysa ölümden çok korkuyorum.

Boşu boşuna da olsa, yaşamak lazım...

... / ...

Fena sabah değildi. Ama sabahtan beri midem bulanıyor. Bir ara başım ağrıdı. Bir de ağzımda bir acılık, midemde bir ekşilik var. Bir kaç gündür böylece devam edip gidiyor. Bana hiç bir şey tat vermiyor bugünlerde. Hiçbir şeye yoğunlaşamıyorum. Alabildiğine bir dağınıklık ve bölünmüşlük. Böyle sıkıntılı günlerimde alabildiğine bir bekleyiş içine giriyorum. Birileri arasa, birileri bir şeyler gönderse, birileri bir şeyler istese. Hoşuma gidecek, beni hayata çekecek bir canlılık emaresi kısaca. Ama, olmuyor işte.

2 Aralık

Yazmamak elimden gelmeyecek.

Aslında bu hikâyeyi yazmaya iki yıl kadar önce başlamıştım. Yazmaya başladığım sıralar her şey kafamda gibiydi. Oturup yazıvermeliydim sadece. Başladım da. Ama Firuze'nin yükü çok ağır geldi bana, altında ezilecek gibi oldum.

Ara ara bazı cümleler bazı paragraflar yazdım, sonra başka meşgalelere, başka işlere kaçtım, bilerek ve bunun bir kaçış olduğunu hissederek.

Bu böyle iken, bir yandan da Firuze'nin hikâyesi beni hiç rahat bırakmıyordu. Dahası hikâyenin felsefesi beden giymemiş bir ruh gibi dimağımı sıkıştırırken bir türlü istediğim olay örgü-

sünü yakalayamıyordum. Güzel güzel tasarılarım vardı bu hikâye için, değişik bir şekilde vermek istiyordum. Olmadı. Ben hazır değildim henüz. Şu anda bazı parçalar yazıyorsam yine ara ara, artık kendimi hazır hissettiğimden değil, her ne olursa olsun bir şekilde söyleyip bu sırdan kurtulmak istediğimdendir. Gönlümün sırını çıkarırsam gönül bir pencere olur ve gönül aynamda kendinizi görmekten kurtulur pencerenin öte tarafındaki Firuze'yle tanışabilirim belki.

Kim bilir...

3 Aralık

Her sabah, hiç şey yapmadan on beş dakika yazmaya karar verdim. Aç karına bir tablet gibi bir şey yani. O kadar soğumuşum ki yazmaktan, kalemden, kağıttan. Bu da bir şeydir. Belki...

Şimdi... Gel ey duygu! Geldiysen, kalbimin kapılarını çal. Geldiğinden haberim olsun.

4 Aralık

Ah sebat. Daha ikinci gün su koyuverdim işte. Oysa ne demiştim...

Ne diyordu Moskova'da yazıcılar kampında tanıdığım o yaşlı Yahudi:

Her gün kendisine 15 dakika zaman ayıramayacak kadar zor şartlar altında çalışan hiç bir köle yoktur.

Bir de, lahana salatasını yemekten önce ye, diyordu. Buna uyuyorum, evet, ama yazma konusunda aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Evet, saçmalamaya başladığımın farkındayım.

Ben kendi kendini hor kullanan o berbat efendi ve onun bahtsız kölesi mi oluyorum şimdi. Dün ilginç rüyalar görmüştüm. Bu gün de rüya gördüm ama şu anda net olarak hatırlayamıyorum.

11 Ocak

Tarifsiz keder içindeyim, üstelik neden böyle olduğumu bilmiyorum. İçimden bağırmak geliyor. Neden, neden, neden???

Niye böyle bağırmak istediğimi bilmiyorum. Beni sıkan bir hava var. Koğuşta mı, hastanede mi? Dünyada mı... yoksa içimde mi?

Bir yerlere kaçmak, sığınmak istiyorum. Bir çeşit uzlet mi, inziva mı bir şeyler istiyorum.

Bugün eski bir defterde eskiden çiziktirdiğim kendimle istihza ettiğim bir metinle karşılaştım. Ben demek ki o gün bugündür pek bir yol alamamışım. Hâlâ aynı şeyleri sayıkladığıma göre.

22 Şubat

Geçen gün biri şöyle diyordu:

- Hayırlısıyla bir ölsek...

Arkadaşı da şöyle cevap veriyordu:

- Evet, sağ salim ölebilsek.

23 Şubat

Nasıl kazanabilirim kendimi aranılmaz edebilmek yetisini. Arandıkça tedirginleşmek dürtüsünden nasıl kurtulunur. Niçin sorulara cevap vermeliyim.

Niçin bu yük omzumda. Tatilleri iple çekerek şuurumu tatil mi ediyorum gerçekten. Ve gerçekten, ben olmasam... Çekilsem dünyanın altından. Kıyamet kopar mı?

Var mı beni ikna edebilecek
Dünyanın ekseni olmadığıma
Diyelim ki değilim, niçin dünya başımda dönüyor?
Başım niçin,
Dünya niçin dönüyor
Niçin bağlı olmak zorundayım dünyanın bağlarıyla
Niçin cevap vermeliyim
Niçin tutmalıyım bir ucundan
Niçin arıyorlar beni, tatiller niçin bitiyor,
Niçin en tatlı uyku sabah uykusu...

11 Mayıs

Dün Meral'in getirdiği romanı okumaya başladım ama neyse ki bu sefer yarıda bırakmaya muvaffak oldum. Şaşıyorum. Bu insanlar bu kadar etraflı bir yalanı nereden buluyorlar acaba? Ben de fena yalancı değilimdir ama zaman zaman kurmacada yiyecek ekmeğimin olmadığını, şansımı başka bir dalda denemem gerektiğini düşünmüyor değilim. Bu konuları konuşabileceğim biri olsaydı keşke. Burada muhatap olduğum arkadaşların çoğu... Kiminle muhatap oluyorum ki zaten... Unutma kızım, bir tımarhanedesin. Ama dışarısı da bir tımarhane değil mi aslında. Ne değişti ki...

Neyse, bütün engelleri kendim aşmalıyım, biliyorum, aşabilirsem tabi. Moskova'da veya başka bir yerde olsa da iş sonunda varıp kendi içime dayanmayacak mıydı nasıl olsa. Belki böyle-

si daha iyidir. Ama yarıda bırakmayı başardığım roman Açlık idi, Knut Hamsun'un. Roman kahramanı öyle bir hayat yaşıyor ki... Acaba insan bir derviş hayatı mı yaşamalı gerçekten dişe dokunur bir şeyler ortaya koyabilmek için diye düşünmeden edemiyorum. Yani bir çeşit adanmışlık psikolojisi içinde hareket etmek. Adam bir kere aç. Karnını doyurabilmesi için birkaç lokma ekmeğe, onun için de birkaç sütun yazmaya ihtiyacı var. Zorlayıcı bir sebep. Ben de zorlayıcı bir sebep istiyorum, ama açlık istemiyorum.

... Mayıs

Ben bir uykucuyum. Artık son kararımı verdim. Yatıp yatıp uyuyorum, uyuyup uyuyup yatıyorum. Belki rüyalardan medet umuyorum. Belki gerçeklerden ya da çalışmaktan daha doğrusu - sanırım kendimden- kaçıyorum. Ama kesin olan bir şey var, o da benim iyi bir uykucu olduğum. Her gün, akşam ne kadar erken yatabileceğimin hayalini kuruyorum. Her sabah, kuşluk demek daha uygun olur belki, elimden geldiğince tekrar tekrar uyuyarak uzun süre yatakta kalmaya çalışıyorum.

Önceden birçok defa bu durumdan kurtulmaya çalıştım. Uykumu azaltmaya, istediğim zaman kalkmaya yeltendim. Hayatını belli bir program çerçevesinden sürdürebilen insanları kıskandım. Günlük programlar yaptım. Hani şu saatte şunu yapacağım, şu satte şunu okuyacağım cinsinden programlardan. Ama artık iyice emin oldum ki benim elimden öyle şeyler gelmez. Bu tip temrinat benim için bir aldatmacadan öte anlam ifade etmez. Ben uykudan medet uman bir hayat kaçkınıyım.

Eskiden de öyleydim. Yaşım ilerledikçe içimdeki uykucu da büyümüş. Uykunun sultasından kurtulmak için yaptığım her başkaldırı, onu yenmek için yaptığım her saldırı mağlubiyetle

neticelenince uykunun baskısı da hep artıyor. Artık mücadele etmeyeceğim. Bakalım sonu nereye varacak...

... Mayıs

Yine Knut Hamsun okuyorum. Bu garip adamda beni çeken ne var acaba. Gezginliği mi, kahramanlarının evsiz yurtsuz, misafir hayatı yaşayan göçebeler oluşu mu, melali mi?... Yine çok üzgün. Ben de üzgünüm ama...

Buraya gelirken bozkırda bir "keyikokara" görmüştüm. Ne zaman geldim buraya? Aradan o kadar çok zaman geçti ki, duvarların gerisini sanki bir sis tabakasının gerisindeymiş gibi hatırlayabiliyorum ancak. O zamandan beri "keyikokara"yı düşünüyorum. "Keyikokara" üzerine bir poem yazmak istemiştim ama olmadı bir türlü. Daha önce bir parça yazmıştım. Dün bir parça daha yazdım. Okudum. Kendim de beğenmedim.

Bu bitki çok şairane yaşıyor oysa. Çölde kuruyor. Yaprakları çanak gibi. Yağmurlar bu kuru yapraklarda birikiyor. Sonra susuz geyikler, ceylanlar bu sudan içip hayat buluyorlar. Çöl, ceylan, keyikokara, avcı... Güzel bir fedakarlık örneği ya da aşk hikâyesi yazılabilirdi sanırım. Ama kafamı toparlayamıyorum ki bir türlü.

1 Haziran

Yapılacak o kadar çok iş var ki neresinden başlayacağımı bilemiyorum. Aslında, evet biraz tembellik ediyorum ama, öyle çok tembel olduğum da söylenemez. Düşünsenize o kadar işin, hastalığın arasında bu aptal günlüğe bile zaman ayırabiliyorum. Ve de melul Hamsun'a. Tabi Hamsun meselesi başka mesele. O kendine zaman ayırttırıyor. Arada bir roman da okumasam bu hayata beyin dayanmaz zaten. Romanlar benim için bir sığınak,

bir mağara. Ve üstelik bir gün kendi mağaramın duvarlarını ilkel resimlerle dolduracağım günlerin gelebileceğini düşünüyorum. İç dünyamın korkunç bizonlarını, geyiklerini, sürüngenlerini mağaramın duvarlarına çizgiler arkasına hapsedip onlardan kurtulmak mümkün olur mu acaba. Sanmıyorum. Olsa olsa daha belirginleşmiş, tanımlanmış canavarlarla dolaşmış olmama yardımcı olabilir bu.

Neyse bu laflar, büyük laflar. Bana göre değil.

7 Haziran

Bugün biraz Natalya'yla lafladık. Bu kızla konuşmak içime ferahlık veriyor. Dindar bir arkadaş. Bazen bana İncil'den meseller anlatıyor. Bugün bana İsa'nın diriltttiği kızın meselini anlattı. Aradan bu kadar asır geçtikten sonra o kızı kıskandım. Ben bir ölüyüm. Ve bu ölü kızı diriltecek İsa nefesinden çok uzağım. Yazık. Natalya'ya rica ettim. Okuduğu parçayı defterime yazdırdım:

"Havra yöneticisinin evine vardıklarında İsa, acı acı ağlayıp feryat eden gürültülü bir kalabalıkla karşılaştı. İçeri girerek onlara, 'Niye gürültü edip ağlıyorsunuz?'dedi. 'Çocuk ölmedi, sadece uyuyor.' Onlar ise kendisiyle alay ettiler. Ama İsa hepsini çıkardıktan sonra çocuğun annesini, babasını ve kendisiyle birlikte olanları alıp çocuğun bulunduğu odaya girdi. Çocuğun elinden tutarak ona, 'Talita kumi!'dedi. bu söz, 'Kızım, sana söylüyorum, kalk.' demektir."

O kadar isterdim ki, bir kurtarıcı gelsin, bana "Talita kumi!" desin. Kakayım...

... Temmuz

Yine Hamsun okuyorum. Bu adam hep kendini mi anlatmış acaba? Bütün kitaplarında baş kahraman hep aynı adam sanki.

Evsiz barksız, yurdundan uzak, yaban...

Sanki insanların ve hayatın içine tamamen girmekten korkuyor, çünkü yolculuğunun bilincinde. Belki bu yüzden bir şey sahiplenmek istemiyor…

MEKTUPLAR

Krizantemli Mektup

“Hey kardeş, sevgili dost” diye başlayacaktım bu mektuba. Daha önce yaptığım gibi. Ama bu sefer işler biraz değişti. Şu an aslında uykum var. Ve ben sana geçtiğimiz bir-bir buçuk aylık rahat zamanımda yazmadığım, yazmak için - belki de - lüks şartların bir araya gelmesini bekleyip yazmakta nazlandığım mektubu yazmaktayım. Bugün artık iki kasım. Saat 00. 09 diyordu koridordaki saat.

Diyeceksin ki anlaşılmaz kadınsın vesselam. Seni bir çok rahat vakitte es geçtikten sonra dar vakitlerde gözlerinden uyku akıta akıta pencere kenarına, dışardan gelen ışığın altına mıhlayan nedir?

Bugün Meral hemşire bir tutam kasım patı getirdi koğuşa. Ona bir kasımpatı yazısı yazmak istedim. Bu kasımpatı yazısı senin istediğin kasımpatı yazısı olacaktı aynı zamanda.

İşte bunun içindir ki bu mektuba daha önce yaptığım gibi “Hey, kardeş, sevgili dost” hitabıyla başlayamıyorum. Arada başka dostlar da var çünkü bu sefer. Senin hiç tanımadığın Meral ve Natalya da var.

Ama sevgili dost, yine de hitabım sanadır. Ki demiştin, sen yaz, tek okuyucun ben olsam da yazdıklarım okunmuyor diyemezsin. Doğruydu. Ayrıca Zarife de vardı. O da okurdu. Anlar-

dı da. Yazmıyormuş ne gam. O yazmıyor da sen yazıyor musun sanki, ben yazıyor muyum? Nerede o “Bir bahar ol gel!” dedirten “Bahar dediğin de ne?” epigraflı mektuplar? Sana en son mektup gibi mektubu geçen yıl mı yazmıştım daha önceki yıl mı? O mektuba misliyle karşılık vermedin henüz. Ve kafanı aptal tercümelerinden kaldırıp “çiçekli kitap”ını bitiremiyorsun. Sitemim kendimedir biraz da. Benim de bu arada pek matah şeylerle uğraşmadığımı söyleyebilirsin. Ve diyebilirsin ki “Kardeş, doğru söylüyorsun ama krizantemsiz olmaz.” Doğrudur, krizantemsiz olmaz. Ve krizantem yazısının da krizantem hikâyesi olmadan olmayacağını söyleyebilirsin. O da doğrudur. Krizantem hikâyesini en güzel ben anlatabilirim sana. Ben anlatırsam anlarsın. Ve sen yazabilirsin en güzel krizantem yazısını. Kalp kalbe karşıdır ne de olsa.

Nerden başlayacağım bilemiyorum. Gecenin bu saatinde birçok duygu, birçok hatıra kırıntısı yine başıma üşüştü işte. Gündüz, Meral’in getirdiği krizantemi okudum biraz. Mevsim artık ihtiyarlamış. Benim gönlüm gibi. Ben aslında böyle okumalardan uzak durmalıyım. Müthiş sardı. Geçen yıl mı bir ara Knut Hamsun’u okumuştum, “Göçebe” üçlemesini. O zaman da aynı duyguları yaşamıştım. Şu an içimde çok büyük bir istek var Göçebe’yi tekrar okumak için. Kendimi zor tutuyorum. Bunların beni tehlikeli bir yerlere, nasıl bir uçurumdur bilmiyorum ama bir uçurumun kenarına sürüklediğini hissediyorum sanki. Bedbinlik cezası olarak, gördüğüm gibi bir hayata mahkum olmaktan korkuyorum açıkçası. Beni, seni ve özellikle Zarife’yi bedbinlik uçurumlarına çeken şairin “Seni çok az düşünmeliyim, seni çok az / Seni çok az düşünmeye ant içmeliyim.” dediği gibi bir ruh haleti bu benimkisi. Ya da Hamsun’un dediği gibi beynimi kemiren bir nervastani.

Bütün bu girişlerden kendimi alamadım. Çünkü güz geldi. Çünkü güz "beyhude ömrüm"ü çağrıştırıyor, beyhude ömrüm "göçebe" gönlüme sesleniyor ya da içimdeki göçebeye. Ve bir başka çağrıyla biraz istikamet kazandırmaya çalışıyorum kalbimin odunlaşmış yerlerinden fışkıran ter ü taze şahlara. "Bir garip derviş gibi ol." Ve bir garip derviş olsam, diyorum.

Bundan üç ya da dört yıl önceydi sanırım. Üst kattaki koğuşta, hücre odamda kalıyordum. O zamanlar hastanenin en küçük odası olduğu için odama hücrem derdim. İçimde bir tanımsız bungunluk, Zarife'nin de çok bungun günleriydi Leningrad'da. Bana bir keresinde mektubunda sormuştu. Sizin oralarda kasımpatı var mı, diye. Benim kasımpatı düşünecek halim yoktu o zamanlar. Daha büyük olduğunu sandığım küçük meselelerle boğuşmaktaydım biteviye. Bahçedeki, vazodaki ya da yakadaki kasımpatıların ne büyük bir mutluluk kaynağı olabileceğinin ayırdında değildim nedense. Bilmiyorum, dedim. Nereden bilebilirdim Zarife benim durumumu düşünüp saatlerce ağlayacak. Nereden bilebilirdim ki, krizantemsiz bir yerde yaşayan bana acıyarak Leningrad'dan kasımpatı göndermeye kalkacak. Şimdi yine güz ve yanımda Meral'in getirdiği bir iki kasımpatı var. Bahçesinde yetiştiriyormuş. O zamanlar da yetiştiriyordu büyük ihtimalle. Ama çiçek insanın gönlünde açmıyorsa, gözünde de yer edemiyor her halde. Bu olayı sonradan çok düşündüm, hücresine kapanmış kasımpatı olmuş olmamış habersiz yaşayan ben nerdeydim, kasımpatısız bir yerde, bir şehirde yaşamanın ağırlığını havsalasına sığdıramayan Zarife nerede?

Krizantemsiz bir hayat demek, belki de salkım söğütsüz bir hayat kadar hüzün vericiydi Zarife için, ne çok severdi salkım söğütleri...

Salkım söğüde ingilizcede “weepink willow” dendiğini senden öğrenmiştim. Ağlayan söğüt. Zarife’yi çekenin belki de bu hüzün olduğunu düşünüyordun. Biz Türkmenlerin salkım söğüde “leylisaç” dediklerini öğrendiğin zaman nasıl da heyecanlanmıştın. Bunu da kullanarak bir salkım söğüt yazısı kaleme alacaktın. Ki en güzel sen yazabilirdin bir salkım söğüt yazısını, hâlâ bekliyorum, yazmadın. Senin işin gücün tashihler, tercümeler... Amelelik yani.

Konuyu hep dağıtıyorum her zamanki gibi. Ben böyle şeyler yazmak için başlamamıştım bu mektuba. Krizantemin hikâyesini anlatacaktım. Kasımpatılar ayında ölümsüz sevgiler adına güzel sözler söyleyecektim.

Benim bir türlü ulaşamadığım, senin kendi evinde yitirdiğin o kitapta okumuştum bir zamanlar. O, koyu mavi kapaklı, sevimli bir kitaptı. Kapağında bir Paris gravürü vardı. Çeşmeliydi sanırım.

Kris isminde bir fakir genç vardır. Yer Fransa. Çağ gençlerin ilişkilerini hâlâ analarına babalarına sorarak düzenledikleri zamanlardan bir zaman olmalı. Bunu olaydan çıkarıyorum. Yoksa gencin adı Krisan mıydı. Fransızca bilmem ki. Bilmiyorum. Kitap da kim bilir nerede şimdi? Doğrusunu bulamayacağım için bildiğim kadarıyla alayım Fransızca kelimeleri.

Günlerden bir gün Kris bir güzele gönül verir. Gönül bu, ferman dinlemez. Davul bile dengi dengine çalar derlerse de gönül zenginliğinden yüce zenginlik mi var?! Kız da Kris’i sever ama arada aşılmaz dağlara dönmüştür maddiyat. Kız babası işi yokuşa sürer. Tamam, der Kris’e, sana kızımı veririm vermesine ama sen çok fakirsin. Nereden bileyin kızımı mutlu edebilecek misin, yoksa yok. Git, çalış, para kazan ve tekrar gel, bakarız.

Mevsim sonbahardır, aylardan muhtemelen kasım. Kris gelirken elinde bir deste kasımpatıyla gelmiştir. Ve bir de küçük not iliştirmiştir bukete. "Krisantem." Bu bir kelime değildir o zamanlar, bir cümledir. Ben bilmiyorum doğrusu nasıl yazılır, iki mi üç mü kelimeden oluşuyor. Ama manası şudur. "Kris seni seviyor." Aylar geçer, mevsim dolanır bir yıl geçer aradan. Kris çalışmış çabalamış. Hem işten arttırmış, hem dişten arttırmış, tekrar çalar kapıyı.

Bakın, der, bir yıl boyunca kazandıklarım, artık ben de öyle çulsuzun biri sayılmam.

Ama yeterli bulunmaz gayreti, belli ki ipe un sermektir asıl maksat. Daha çalış, derler. Kris yine gider. Bu sefer de bir deste kasımpatıyla gelmiştir. Bu sefer de bir not iliştirmiştir bukete, sevgiliye ümit olsun diye kim bilir. "Kris seni hâlâ seviyor."

Bu sefer daha bir kendini vererek çalışır bir yıl. Daha çok ter döker, daha çok kazanır. Kazandığı her frank sevgiliye bir parça daha yaklaşmak demektir şüphesiz. Ve sayılı gün, o yıl da geçer, daha önce geçen bütün yıllar gibi. Ama kıza naçar der Türkmenler, naçar kalbi dayanamamıştır bunca ayrılığa. Gizli dert ömür ipini koparmıştır Kris'in sevgili güzelinin. Tekrar çalar sevgilinin kapısını. Gurbetten gelmektedir, olanlardan habersiz. Kalbinde bin bir ümit kıvılcımıyla. Ona acı haberi iletirler.

Kris yolunu mezarlığa çevirmiştir bu kez de elinde yine bir demet kasımpatıyla. Sonbahar o yıl daha bir hüzünlüdür, yapraklar daha sarıdır belki, Kris'in buketi daha büyüktür. Sevgilinin mezarının başında oturur biraz. Dudaklarını kıpırdatmadan söyleşir cananla. Çiçeği mezara bırakıp dökülen yapraklara basmamaya çalışarak başı önünde oradan uzaklaşır. O gidince civardaki bir kaç kişi bıraktığı bukete bakarlar. Yine bir not görürler Kris'in çiçeklerine iliştirilmiş. "Kris seni ebediyyen sevecek."

O gün bu gündür, o kasabada mı, şehirde mi, ülkede mi, yoksa o dünyada mı ne, her kasımda dünyadan gidenleri ziyaret etmek adet olmuş. Gidenler hep bir buket kasımpatıyla giderlermiş sevdiklerinin mezarları başına ve bu çiçekleriyle ebediyyen seveceklerini anlatmak isterlermiş.

Bir şey daha olmuş bu arada. Kris'in sevgilisine götürdüğü güz çiçeklerinin adına "krizantem" denmiş zamanla, yani "Kris seni seviyor."

Bu yıl sık sık kasımpatı getiriyor Meral. Sanki her yer kasımpatıyla dolu Sanırım önceki yıllar da böyleymiş. Ama demek ki birilerinin elinde bir kaç kasımpatıyla gelip, seni seviyorum ve seveceğim, manasında ağlaması gerekmiş ölü kalbimin başında. Ki dirilsin. Görebilsin krizantemleri.

Günlerim gecelerim dolsa da birkaç krizantem yaprağıyla bir şeye dikkat etmeliyim ama. Hamsun'dan uzak durmalıyım. Bir de böyle meseleleri az düşünmeliyim, çok az. Sonbaharı az düşünmeye ant içmeliyim.

... / ...

Akmayagörsün gözyaşım,

Yüreciğim talan olur.

Yıkılır da mezar taşım,

Garipliğim bilen olur.

... / ...

Ben Karakum dostlar

Ben Karakum'um

Kervanlar geçer üstümden

İnsanlar, devler,

Kavimler, milletler geçer

Ben yerimde dururum.
İki anım bir değildir benim,
Her an tazeyim.
Develerim göçer doğuya, batıya
Bir rüzgâr eser
Tepelerim göçer.
Üstümden geçer mevsimler, yıllar.
Üstümden geçer bulutlar, yılkılar,
Ben yerimde dururum,
Ben Karakum'um.
Gelinciklerle gülerim arada bir,
Gülen gözlerimdir ki onlar, çabuk kapanır.
Kızdım mı fırtına olurum, ağladım mı yağmur,
Çiçekler doğurur, böcekler doğururum,
Ben Karakum'um.
Ben Karakum'um dostlar,
Nice aşık geçmiş üstümden,
Nice veli, nice bilge
Ne izler silmişim rüzgârlarımı üfleyip.
Ordular yuttum gah, gah bebekler uyuttum,
Cennet oldum, cehennem oldum,
Kar oldum, buz oldum nem oldum.
İlle, bende doğdular âdem oldum.
Ki onlar kumumdan yaratıldı, babasıyım onların,
Yine bana döndü oğullarım.
Ben, Karakum'um.

....
Ben keyikokara dostlar,
Kumda doğar kumda ölürüm.
Hayatım ölümümle bitmez,
Kuru yapraklarımda can bulur yanmış yürekler.
Çabuk ölsem de kızgın güneşin altında
Benden kanan yüreklerde diriyim şükürler diri edene
Rahmet dilenir, merhamet ederim.
Açılmış ellerimle yağmur dilenir, inayet ederim.
Avuç açar beklerim göklere
Gökler su göndersin diye.
Su beklerim, su beklerim
Damarlarım kurur, yapraklarım kurur
Ümitlerim güneşte yeşerir benim
Su beklerim gönlüm pare pare
Ben, keyikokara
Yağmur yağar kuru köklerime
Yağmur yağar, köklerim ölüdür
Ben su içemem çok geç artık
Açık avuçlarıma su doldurup
Bir susuz yolcu beklerim çöllerde
Çöllerde bağrı yanık bir yolcu yok mudur?
Ben susuz öldüm, başkaları ölmesin
Bu dilek de çok mudur?
Bir ceylan gelsin, bir geyik gelsin
Avuçlarımdan içsin hayat suyumu, kansın

Hiç reva mı benim gibi o da yansın.

Ben damarlarında yaşarım göçebe ahuların,

Onların aşkıyla yanar, onları yaşatarak dirilirim.

Şükürler olsun diriltene,

Şükretmeye vesile bilinirim.

....

Ben bir ceylan dostlar

Bağrım yanıyor karakum'da

Karakum, karakum, insafın yok mudur senin?

....

20 Ağustos

Bugünlerde hava cayır cayır yakıyor. Ama bakın, sabah ne tatlı esiyor işte. Seher vakti. Ve ben bu güzel seherleri hep yatakta geçiririm. Günün en güzel kısmını yatakta geçirir, sonra sıcaktan şikayet ederim. Günün en sessiz vaktini yatakta geçirir, sonra gürültüden şikayet ederim. Günün çok büyük bir bölümünü yatakta geçirir, vakit darlığından şikayet ederim. Aslında bütün bu meseleler bir şekilde halledilmiş olsa, ben elbette yine şikayet edecek bir şeyler bulabilirim.

İbnü'ş-Şekva, şikayetlerin çocuğu... Kimi kime şikayet ediyor bu kıt akıllı? Kimden kime kaçıyor? Bir kapı bulabileceğini, sınırları aşabileceğini mi zannediyor? Bu küçük ahmak!

Bilerek küçük ahmak dedim. Aslında moda olan koca ahmak demektir, ama siz onun nasıl biri olduğunu bilmezsiniz. Onun tıynetini ben bilirim. O, koca ahmaktaki büyütme sıfatından bile kendine bir övünme payı çıkarabilecek karakterde bir karaktersizdir.

Sanırım vakit dolmuştur.

30 Ağustos

Penceremden görünen meydanda bu sabah rüzgâr var.

Rüzgâr tozları kaldırıyor.

Tozlar arada bir, dev okyanus dalgaları gibi yükselip sonra yok oluyorlar. Dışardan yağmur şapırtısı geliyor bu arada. Oysa yağmur filan yok. Dikkat ediyorum bu ne diye. Kurumuş yapraklar rüzgârın önünde o yana bu yana sürükleniyor, yeşil yapraklar birbirine çarpıp hışırdıyor.

Tabiat bir hareket içerisinde kısacası.

Her şey bir hareket içerisinde.

Ben de biraz hareketlenmek isterdim ama ne yapabilirim, elimden ne gelir, hiç bir fikrim yok. Neye neresinden başlayacağımı bilemiyorum. Dün biraz kızlarla konuştum. Onlar da benden iyi değil.

Doktor beylerle konuşsam biraz dedim. Sonra ondan da vazgeçtim. Belki, faydası olurdu halbuki. Ne günlere kaldım işte. Kimlerden medet umuyorum...

Yazmasam ne olur?...

Hayatımın bundan sonraki bölümünü hep bu durağanlığın dolduracağından korkuyorum. Bizim köyün orta yaşlı gelinleri gibi hissediyorum kendimi. Birini kınarsan aynı dert başına gelirmiş. Aynı derdin başıma gelmesinden korkuyorum.

Ama şaka değil, artık ciddiyim. Bundan dönmek yok. Amaaan sen de, korkak!

31 Ağustos

... Mantık arama, öyle geldi işte. Daha mı ne var? Bana da yol görünüyor ya bir hüzün çöktü içime. - Sen anlamazsın ya - Şu dağlı hayat, şu ormanlar kraliyeti ve sessiz şatomda yaprak hışırtıları içinde yaşamak hoştu. Yalnızlık hoştu. Ve tüm bunlardan sonra milyonların içindeki yalnızlık "kalabalıktaki yalnızlık" beni ürkütüyor. Ve Leningrad'ı "bir başına" yaşamak beni korkutuyor.

...

Yağmurda Svetaya Gora'da gezecek biri yok ya da Yesenin'in oralarda Lena'nın serin sularını seyrederken "düşünmeden" gülüşmek yok! Canım sıkılınca kiminle kavga edeceğim? Bana kim bahar şiirleri okuyacak bir bahar günü Yujniy Gorodok'a inerken? Velhasıl, bir garip hayat hikayesinin başındayım...

Bu senin şehir de, bana yakın bir yer gibi, gönlümde hissettiğim bir yer sanki... Hafif bir yağmurun altında, çam ağaçları arasında dolaşmak gibi.

...

11 Eylül

Dostum!

Gittiğinden bu yana sana bir şeyler yazmak istiyorum, fakat tercüme ile başımın belada olduğunu biliyorsun. Henüz altmışıncı sayfaya geldim. Kafam o kadar yorgun oluyor ki entelektüel hayallerimize vakit bulamıyorum. İnşallah bir on gün sonra sana bir hikaye yazarım bu arada yazı derslerine de gidemedim. Bizim sülalede çocuklar "çok ablacı" oluyor. Sen gidince hepimiz hasta olduk. Özellikle Sonay, gerçekten dört beş gün ateşler

içinde yattı. Şu anda da eline o kitabı alıp uyumaya gitti. Zarife'nin işleri o kadar çok ki bir türlü başlayamıyor. Büyük de hep bildiğin gibi. Bana şu anda on parmağını kullandırıyor.

Görüşmek üzere.

9 Ekim

...İnsanlar ne kadar kolaylıkla yargılıyorlar ve ne kadar kolay her istediklerini soruyorlar. Hayatımın didiklenmesi... Gerçi hep söylerim benim sırrım yok. Ama yine de insanlar böylesine sormamalı. Ben direkt bir insanın yüzüne dahi bakamam, belli bir süre. Bu hakkı bulamam kendimde. Neyse. Zaman kimin kazançlı olduğunu gösterecek. Tabi "zaman"gibi bir şey üstüne oynamak çok tehlikeli. Büyük bir kumar bu...

Muhayyel varlığım, belki kendime bu yazacaklarım. Bir ikinci ben olup dönüp bakasın diye sana gidiyor belki bu satırlar... Belki gitmemeli. Ya da gitmeyenler daha çok gidenlerden...

Malumun, burada bahar. Ben gamlı da olsam, müthiş bir ilahi neşve içindeyim. Duman çiçek değil erik ağaçları, patladı patlayacak tomurcuklarıyla böylesi daha güzel. Ağaçlar yaprağa durmadı belki ama, yeşilliğini dal uçlarında hissettirişi bana daha çok şeyler söylüyor. Nehir, sakin ve derin... Işıltılı. Karşımda defne dalları hafiften salınıyor. Kuş sesleri... Yeşile yer yer güneş vurmuş. Yer yer gölgeler var. Hepsini bir başka seviyorum... Yaşamak güzel diyebilir miyim, bilmiyorum. Ölmek güzel ya da. Ya da mesele yaşama ölme meselesi değil. Nimetler içinde boğulmuşluk. Omzumdaki şükürsüzlük, en büyük ıstırabım. Aslında kuşlar gibiyim, rızk endişesinden uzak... Kuşlar gibi hürüm bazen... Ama "Ah, keşke bir kuş olsaydım." dediğim de çok oluyor. Kelimelerin acziyetine imanım var. Oysa, her şeyi yok edip sana

bir dal erik tebessümü sunsaydım, şu ağaçların hafifçe yana eğilişlerinden bir demet yapabilseydim... İşte oldu, derdim. "Beni anladın." Hayret ve hayranlık. Ama içime dönüyorum. Mucize olan benim. Topraktan fışkırmış bir yaban otuna aşkımı ilan edebilecekken, yanımdan yöremden geçen insanlar beni sadece yoruyor. Onlara çeviremiyorum yüzümü, sevemiyorum... samimiyetsizlik belki... Ben ya hiç kimseyi - sen dahil - sevmiyorum, ya da inanmıyorum... Yüreğimi ellerime almak, bir güzel tokatlamak istiyorum. Ve şu anda yüreğini döven bir insanın gerginliğini hissediyorum. Bu kadar çok perdeler olmasaydı, gönlümde, gözümde... Dünyayı nasıl görürdüm acaba? Sevmek bu kadar zor olmamalıydı... *Acı çekiyorum, çok acı çekiyorum... Şükreden bir kul olabilmeyi ne çok isterdim ve ben Azrail'in bana sunacağıyla ilgiliyim. Merakla, ümit ve korkuyla beklemekteyim. Sanki zayi etmezmiş gibi geliyor Rabbim beni. Ya da kendimi, biz insancıkları yemeğe serpilen tuzlar gibi ateşe serpiverir... Ah acziyet, hem sevdiğim ve sermayem olan, hem de acziyetle sımsıkı bağlanmış olmak. Sanırım uzun söze gerek kalmadı... Sinirlerim yine fena gerildi.... Kendimi doğaya bırakacağım bir süre. Sonra vazifeler dünyası, meşguliyetler, zindanlar...*

15 Ekim

Sevgili dostum,

Bu mektuba istediğin ismi verebilirsin. Bir yürek mektubu, "krizantem mektubu" veya sıradan bir mektup... Fakat her harfinin şükür olduğu, günlerce özlenmiş, istenmiş ve yazılabilmesi için çaba sarf edilmiş bir mektup... Gecelerde ve gündüzlerde defalarca seslendim sana...

Dostum, yenilgim çabuk oldu ve ben kaybettim... Belki ruhumun hala sıkılması, kabına tam alışamamasından ama zamanla bu günler de geçecek, biliyorum.

Sana anlatacak hem çok şeyim var, hem de yok. Burası sıkıcı, en ufak bir açılıma bile izin vermeyen bir yer. Bu küçük şehirle tanışıklığım bir seferlik çıktığım birkaç saatlik bir geziden ibaret. Güzel diyemem, çirkin de sayılmaz. Belki ben mevsimleri atladığım için bilemiyorum. Etrafi çıplak dağlarla çevrilmiş bir bozkır şehri işte... Komşularım, bu gelinin de hiç danteli yokmuş deyip giden insanlar. Halk kütüphanesinde hikaye kitapları var sanırım...

Velhasıl, ciddi kaynak ve yürek sıkıntım var. Tek konuştuğum Firaset. Harika bir insan.

19 Ekim

Merhaba,

Mektubunla bir hayli sevindim ve ağladım. Seni meğer ne çok özlemişim... Sensiz Leningrat'ı yaşamak ne zormuş bir bilsen... Her yerde sen varsın, ama hiçbir yerde sen yoksun anlıyor musun? Svetaya Gora'ya gidemiyorum. Ağlamaktan korktuğum için. Henüz Malıy Zalif'e inip oturmadım... Anasından ayrılmış çocuklar gibi oturup ağlıyorum. Köyden ilk ayrılış gibi ağlayarak yazıyorum mektubumu...

Sana buralardan ve hayatımdan ne anlatayım, baştan sona bomboş. Okul yoğun bir tempoyla devam ediyor ve ben ardından bazen koşuyorum yetişmek için ve bazen de bakakalıyorum... Benden pes, seninle yarışı bıraktım. Yapamayacağım. Kendimde hiçbir güç göremiyorum. Hem ben dilediğimce başımı alıp gidemem senin gibi, öyle "erkek gibi..."

20 Ekim

Selam sevgili dost,

Bir sesimi duymak istediğin günden beri hep sana mektup yazacağım zamanı kolluyorum. Öncesi de var gerçi ama şimdi o kadarını söylesem kendimi lirizm avcılığı yapmış gibi hissedeceğim.

Ne var ne yok. Nasılsın. Burnun ... burnunu boş ver şimdi. Nerde kalmıştık.

O gün anladığım kadarıyla Oscar Wilde'ı askıya almışsınız. Bundan anladığım kadarıyla edebiyata soğukluğunuz devam ediyor. Küsmüşsünüz. Belki de orta parmağınızı işaret parmağınızın üstünde kıvırıp "boz!"demişsiniz. O tabi bozmamış ama siz sükutun ikrardan geldiğine kendinizi inandırmışsınız bir kere.

İnsan bir kere bir şeye inanmaya görsün. Tepeden tırnağa inanç, ön yargı, peşin hüküm vs... kesilir.

Ben nelerden bahsediyorum yaa?!.. Bu saçmalıklar nereden geldi de bu kağıdın yüzüne yazıldı böyle?

Dün bir dostuma Firuze'den yazmaya başladığın ama devamını bir türlü getiremediğim sayfaları gösterdim. Dedi ki: "Yazmaya başladığın eserden korkmaya başlarsan olmaz. O senin eserin madem, o korksun. Öyle ilham milham gelecek diye, birden coşup bir şeyler döktüreceğim diye beklersen olmaz. Otur her gün üç dört sayfa yazmaya zorla kendini. İlham sen başlayınca kendiliğinden gelir." Ben de şimdi oturdum zorla iki sayfa yazdım. Kafaya taktım bir kere. Ya olacak, ya olacak. Ne yani o mu patron bu yerde ben mi değil mi ya...

22 Ekim

Masamda bir demet güz kokulu “krizantem” var. Yıllar önce “sen ve ben” birlikte olduğumuz zamanlarda olduğu gibi... Tek eksiğimiz, biz her ne kadar fazlalık da sansak, yılların yaşanmışlığı... Bilir misin, kasımpatı benim için yağmurlu havalarda üşüyen bir çiçektir... Ben onu özlediğim çocuk yanımla sevdim. Yağmur sularıyla yıkanmış toprak ve çiğ taneli kasımpatılar... Sahi, oralarda kasımpatı var mı? Sahi, masamda senin de olmanı ne çok isterdim. Keşke büyümeseydik ve ve ayrılıklar başlamasaydı. Ağlıyorum, büyümüşlüğüme, yalnızlığıma ve hep ağlayacağım... Sen hiç beni düşünüp ağladın mı? Ölümümü düşünüp ağladın mı? Bana ağlayarak yazdın mı? Oysa ben, bu kaçıncı keredir sensizliğe ağlıyorum...

...

Kelimelerin içi boşaldı sanki. Sanki her şey ilkelleşti. Kafamda manalar var. Formlar yok. Ne bileyim şu anda sana onca şey yazacağıma masamdaki bir demet kasımpatıyı alıp verebileydim veya bir kuru güz yaprağı...

Dün “Beş Katlı Yapının Altıncı Katı”nı okudum. Sen geçen yıl oku demiştin. Güzel sayılırdı, beni özellikle türkülerle ilgili kısımlar çarptı. Bunun dışında “Derviş ve Ölüm” ile “Güvercin Gerdanlığı” kaç yıldır gündemimde, bekliyorlar. İlginç ilginç ya da klasik klasik şeyler okuyorum. Mesela Herman Hesse’nin “Sidarta”sını okudum. Bu da bir arayışın hikayesi. Hint felsefesi eksenli. Sonunda herhangi bir öğretiye bağlanamıyor ama öğretmenleri oluyor. Bilgi değil bilgeliğin ön plana çıktığı bir kitap.

Başka başka da bir şeyler oluyor bu arada. Mesela karakalem çalışmalarım var. Zaman ne getirir bilmiyorum ama şimdilik oldukça iyi gidiyor. Hoca yetenekli buluyor. Bakarsın bu

yönümü öne çıkarırım. Zaten son zamanlarda yazamadıkça şiddetle çizmek istiyordum.

Velhasıl her şeyle birlikte yaşıyorum ve aslında her şeye rağmen yaşarım da... Fakat yardıma ihtiyacım olacak, özellikle "kitap kurdu" bir gerçek dosta. "Krizantem mektubu" gibi gelenek dışı alışkanlıkları olan birine.

22.10 saat 07.40

Selam dostum,

Ne zamandır sana bir mektup yazmayı planlıyordum. Hep daha asude bir vakte tehir ettim bu fikri. Şimdi değil sonra yazayım dedim. Baştan savma olmasın dedim. Dedim de ne oldu sanki. Bu yine aceleye getirilmiş bir mektup. Yeter artık, olduğu kadar olsun dedim sonunda. Ne de olsa hiçten geç yeğdi.

Şu anda sabah. Ağzımda burnu kapalı insanların ağzı açık gecelerinin pis tadı var. Hemen gidip dişlerimi fırçalamalıyım. Görüyorsun ya fizyolojik durumum bile nasıl etkiliyor mektubumu. Birazdan devam edeceğim dostum. Şimdilik elveda.

24.10 saat 14.00

Dünya böyle işte. Bir veda etmeyegör. Kim bilir bir daha ne zaman nerede karşılaşırsın, ne zaman konuşma, halleşme imkanı bulursun. Bu son hafta üstümüzden bir silindir gibi geçti. İş var da güç var mı yok mu?..

Geçenlerde şeyi okudum. Boş ver, senin çok ilgileneceğini sanmıyorum. Hani siz çıktığı zaman okumuşsunuz. Benim elime geçmemişti. Kitabı okuyuncaya kadar gözlerimin anası ağladı.

Bu çok söz söyleyebileceğim bir konu ama şimdi gerek yok sanırım. Tehir ediyorum.

Ben şahsen bu eserin kurgusunu sevdim. Bir de yazar herhalde o kadar malzemeyi toplamak için epey çalışmıştır. İlginç hikayeleri, rivayetleri için bile okumaya değer. Yalnız bu yazarın bayağı bir üslubu var.

Bunlar boş şeyler dostum. Asıl sen mühimsim. Ne yersin ne içersin nasıl geçer gecen gündüzün, bunlar mühim. Ben bildiğin gibiyim işte. O eski bildik Sona. Bu yıl sizinle telefonlaşamıyorum. Bu büyük bir dert benim için. Ama sen mektup yazsan olur yahu. Biliyor musun mektup çok çabuk geliyor buraya. Bir haftada bilemedin on günde elime ulaşıyor gönderilen mektuplar. Bunu biliyorum çünkü mektup geliyor ara sıra. Sen de göndersen gelir yani. Hemen evinizin arkasındaki postaneden gönderiversen olur. Neden olmasın değil mi? Tercüme işleri nasıl gidiyor bu arada? Yazıyor musun? Ben istediğim gibi programlı olmasa da en azından el alışkanlığı olsun nevinden bir şeyler karalıyorum. Sana ekte bir şiir ve yarım kalmış bir hikaye karalaması gönderiyorum. Tenkitlerini gönderirsen sevinirim. Özellikle yarım hikaye için. Ona geçen yıl başlamıştım. Öylece kaldı. Sen olsan nasıl devam ederdin.

24 Ekim

Günler önce yazdığım son cümleyi okudum. Evet... Şimdilik tek tesellim. Sonbaharın yaşandığı şu günlerde yine "dar vakitleri" yaşıyorum... İşinin ehli bir ev hanımı olmam çok zor, aksi içinse hiç şans yok... *Yurdun içinde bulunduğu durum beni daha da ümitsizliğe itiyor. İçimde biriktirdiklerim, acılarım, hayatın birkaç yüzü... Ve benim ellerimin kolumun böylesine bağlı oluşu...*

Eski zaman dervişlerinin tevekkülü yok ki her geleni bağrıma basıp dayanayım...

Pes ettiğimi söylersem yalan olur. Yüreğimin bir yerlerinde bir kıvılcım var körüklediğim. Fakat burnunun bir şekilde sürtülmesi lazımdı. Yıllardır inşa ettiğim fildişi kulemden ayaklarım suya ermeliydi. Taşın sert olduğunu anlamalıydım... Bunları söylerken rahatımın şimdiye kadar olmadığı kadar iyi olduğunu da belirtmeliyim... Kısacası, dostum, ben yine "Ne tahammül, ne sefer." bahsini yaşıyorum. Ve kısacası ben büyüdüm de Cihan Hanım hikayesi oldum... Gönlüm ve kafam ne çabuk devreden çıktı. Ellerim ve dilim ne çabuk kurudu. "Kalem"i öylesine istemiştim ki dostum elimden kalem alındı. Rabbim beni de benim yumuşak noktamdan deniyor...

26 Ekim

Artık bunlar son cümlelerim olmalı sana... Güzel bir gündoğumu seyrettim. Buranın dağları ancak alacakaranlıkta güzel. Ay ışığında güzel. Hatta bu yönden bile zayıf yanları var. Hep aynı yükseltide ucuca eklenmiş barikatları andırıyorlar. Oysa dağ dediğin, tepelere yüksekten bakan doruklara sahip olmalı. Dağlarda zirveler olmalı... Uzak uzak, karlı karlı olmalılar... Ama bulutlar, gökyüzünün hepimizin olmasına eş, her yerde bir çağıltı, bir musiki büyüsüyle sefer ediyorlar ve kuşlar buralardan da geçiyor...

Neyse ne...

... Hepimiz acılar biriktirmekle meşgulüz şu anda.

20 Kasım

Selam ile,

Hayatımın hiçbir dönemimde kağıt ve kalem beni böylesine ürkütmemişti, böylesine birbirimizden uzak uzak durmamıştık.

Seninle, belki bir hafta önce, telefonla son konuşmamızdan sonra yüreğim burkuldu... Geçen yıl da oralarda "kasımpatı" yoktur diye böylesine derinden sarsılmıştım. Gönülde duyulan inceden inceye bir sızı ılık ılık akıp giden bir özlem, hisleniş...

Sonra sana buralardan güzel haberler verememenin acısı... "Ne yapıyorsun?" sorusunun yansıma bulamayışı... Sahi ben ne yapıyorum? Bölük pörçük ve bir sistemden uzak okumalarım... Üstünkörü yaptığım ev işleri... Geceler ve günlerin uzayıp gidişi. Hayallerim, hüzünlerim, olurlarım ve olmazlarım ve, ve, ve...

Bugün ayın kaç olduğunu öğrenmek niyetiyle gazeteye baktım. Yirmisi olmuş.

Sana geniş soluklu mektuplar yazmak istiyorum aslında. Bahar gibi mektuplar, üfül üfül olsun istiyorum. Seni özlüyorum. Rüyalarımı şenlendiriyorsun sıkça... Kulübümüzü ciddiye alan ikimiziz belki, bir ölçüde Firaset'i de üye yaptım yetkim dışında. İyi kitap okuyoruz. Hikaye yarışmasına o da katılacak. Sonay'ı şehir çarpmış, Zarife'nin kurallarla başı dertte. Geçenlerde buradaydılar. Bana payitahttan Kasımpatı getirmişler... Sonay bir de güzel şiir yazmış. Biraz üzerinde çalıştık, fena olmadı. Fakat o da bencileyin küflendirecek yazdıklarını...

Bütün bunların dışında yaşanan "güz"dür. Solgun bir Cuma aydınlığıdır bugün yaşadığım. Belki yarın çisil çisil bir yağmur yağacak... Dağlar usuldan karları misafir etmeye başlayalı beri, dağa benzedi ve yine de şükür ki yaşıyoruz, şükür ve's-selam...

21 Kasım

Bugün işi bitmiş Yahudi gibi eski hesapları karıştırdım. Aslında İngilizce çalışmak niyetiyle baktığım ve bir mânâda hafıza

tazelediğim notlarım arasından belki üç-dört yıl önceki güzel sayfaları çevriliverdi hayatımın. Senin Gürcistan mektuplarını buldum. Yüreğim ısındı. Vay be!

Sahi, mektuplar ne güzel hazineler... Memnun ve mesut günlerin de, acılı ve hüzünlü günlerin de en iyi arkadaşı galiba mektuplar... Şöylesine yıllar öncesine kayıvermek... Delikanlı yıllar, Sonay'ın muziplikleri, Zarife'nin şairaneliği. Nezo'nun unutulmaya yüz tutmuş yazı karakteri. Babamın el yazısı... Hayıflandığım ne biliyor musun? Anamın bana orta birdeyken yazdığı nadide mektup elimde değil. Sanırım "tek" olma özelliğiyle daha bir kıymetliydi. Küçücük bir kağıda, büyüklü küçüklü harflerle yazılmış, sanki hafızanın çok derininden gelmiş havası veren antika bir mektup. O haliyle ne güzeldi...

Bugünlerde elimde Zarife'nin manidar hediyesi "Yatağına Kırgın Irmaklar" var. Enfes yazılar ve sanırım dostum biz de o eski timsahlardanız ne dersin? Kendimi timsah gibi hissettim, pek hoş bir coşku duydum. Son günlerin olanca acımasızlığına rağmen "memleket" deyince yüreğim ışır benim... Şimdilik hoşça kal demek zorundayım, süt çalacağım(!) ve sonra da komşuma gidip bazı şeyler isteyeceğim... (Serde topal ebelik var ya...)

29 Kasım

Selam ile,

Candan öte kelime olsaydı derdim ki öyle başlayayım... var mı bilmiyorum canım kardeşim. Sana dar bir vakitte, ayaküstü bir mektup yazmak zorunda kaldığım için üzgünüm. Aslında uzun süredir içimde biriktirdiğim ve seninle paylaşmak istediğim çok şey var içimde. Senli sohbetleri çok özledim. Öznesi sen olan, dinleyeni ben olan renkli sohbetleri çok özledim. Hayatı-

mız biraz durulduğunda ve Rabbim ömür verirse, bence birbirimize yakın oturmalıyız. Gerçekten ruh dünyam seninle renkleniyor....

Aslında bu mektubun böylesine bir vakte sıkıştırılma sebebi sana gönderdiğim mektupları alıp almadığını öğrenme arzum. Bu hususta beni bilgilendirsen iyi olur. Birazdan özel ders için çıkacağım ve bu sebeple postaneye uğrayacağım. Onun için bu acizane satırları çiziktiriyorum.

Sana “payitaht”tan güzel şeyler yazmak isterdim fakat ne mümkün. Ben burada değilim. Her zamanki yoğun temponun esiriyim ve buna bir de şu an bulunduğum yerin sorumluluğu eklendi. Dokuz kız bir dairede kalıyoruz. Günler o şairin dediği gibi uçup gidiyor ve ben bu uçup giden kuşların akıbetinden şüpheliyim. Yine de Lena’yı (ırmak) gören bir yatağım olduğu için, uyanınca kuş sesleri duyduğum için mutluyum... aşkı arayanın bulabileceğine inanıyorum. Aslında Rabbin vermesi belki, fakat yine de “her bulan arayandır” belki. Belki sen bana birinin dediği gibi “İnsan düşünmeden de sevebiir.”diyeceksin... Fakat sıradan, menfaatlerin kesişmesinden oluşan bir evlilik istemiyorum.

Biliyorum, bu çok dağınık ve kötü bir mektup. Öyle ki insanın göndermeyesi geliyor, fakat yukarda söylediğim sebep ile gitmeli. Bari böylesine dağınık olduğuna göre sana gündelik hayattan dedikodular mı yazayım... Zarife’yle ikimiz sözüm ona okuyoruz. Sonay okulu bitirecek işte. Nezocuk da yaşıyor ama nasıl yaşıyor bilmiyorum.

10 Aralık

“Bahar dediğin de ne

Bulut içinde kaybolan kuş”

Eğer bu mektubu, şiirini aldığım anda yazabilseydim, kor olur yakardı ellerini. Mühim bir sınava on dakika kala elime geçen mektubun benim sınava ağlayarak girmeme sebep oldu ve asıl ondan sonra defalarca okudum. Mektuplarını yanımda gezdiriyorum. Dün de Lena'ya karşı, hani Ptiçye Gnezdo vardı ya onun üst tarafında beraber oturduğumuz, çoğu zaman da senin duvara oturduğun benim ayakta beklediğim yer, orada okudum... Her yer ne kadar seninle dolu, duygularım ne kadar sıcak sana karşı... Sen benim imtihanımsın biliyor musun? Bazen diyorum ki kendi kendime, gerçek adanışa bir basamak olmalısın... Şunu fark ettim; gönüllerde olanları insan diliyle zikretmek istiyor. Söylemek başkalarına. Ve ben o kadar çok senden bahsediyorum ki... Her şey ne kadar seninleymiş meğer hayatımda. Ama ben o gönle başkasını yerleştirmeye uğraşıyorum... Bana "Leyla" sanırım sen oluyorsun. Ve ayrılık işte... Mesafeler, yollar, aylar... Ah bu zaman önümde yıllar olup akmaya mahkum ve uzaklarda olmak hep... Realite! Her şey bitti. Sen ve ben bittik. Evet, bitti çoban arkadaşlığı, okul arkadaşlığı ve Leningrad'dan sonra, şimdi yoksun. Şu anda da yaptığım gibi elimden ağlamaktan başka ne geliyor ki? Nerdesin? Hani yanımda değilsin ya! Bahar şiirleri okurdun bana en umutsuz anlarımda. Svetaya Gora'da yağmurda dolaşmak yok artık. Ya da "beni", "nefsimi" hesaba çektiğin o zor anlar, sana darıldığım, ağladığım anlar... Hey, ne insanmışsın... Beni ne kadar çok ağlatmışsın ve ağlatıyorsun...

Ben, senin yaptığın gibi şiir yazamam, uzunca yazmam seni sıkmasın. Aslında o kadar çok şey söyleyebilirim ki sana. Ama yoksun işte... Ve hayatımın bundan sonrası hep böyle olacak biliyorum. Ve kahroluyorum acizliğimize, zavallılığımıza. Mesela şu, gecenin ilerlemiş vaktinde... Karanlığı delerek bağırmak istiyorum. "Ah mesafeler..." Beni duyamazsın, biliyorum. Bilememek de acziyet... Ey Huda diyorum her şeyden sonra. Gören, bilen, duyan Ey Huda! En sevgili, ey sevgili...

Hayat insana neler öğretmiyor ki, işte ıstıraplar içindeyim ama belki yaşanmalıydı bunlar... Alışmak istemiyorum, sensizliğe... Böylece bil bunu.

Dünyanın yükü ağır geliyor omuzlarıma, her şey küçülüyor. Evet, haklısın yaşamaya çalışıyorum, alışmaya çalışıyorum ve belki bir gün alışacağım. Alışacağız bir gün, bunu biliyorum. Ve alışmak; bundan nefret ediyorum işte. Tekdüze, tepkisiz, öylesine "alışmak" bir şeylere"... Gönlü, idraki, aşkı, sevgiyi öldürüp uyum sağlayıvermek. Aldırmamak, hayatın ve zamanın acımasız çarklarına. Dönme dolaptaki beygir misali ya da rüzgarın önündeki yaprak gibi yok olup gitmek, alışmak yani...

Biliyorum, alışacağız... Sıradanlaşacak, bir koşuşturmanın içinde kaybolacak her şey. Oldu bile benim hayatımda. Sürekli meşgulüm, okul, kurs, ders verme zinciri içinde koşuyorum... Her zamanki gibi, sohbetler vs... Ama nedir sonuç? Bilmiyorum. Tüm bu tempo içinde nefes alabileceğim zamanlarda da ya boş hülyalar ya da öylesine geçen vakit... Anlıyor musun? Ben yine o eski garip kızım. Sadece biraz daha mahzun ve belki biraz daha hayatın içinde... Ama hala garip, yalnız ve öylesine... Dünya, beni korkutuyor. Kavanozun içi ve dışı... "Gel" denilecek anı bekliyorum...

Bir Zühre var, dünyada... Binlerce insandan biri ve bir gün öylesine yok oluverecek. Kimsesiz bir mezarı olur belki ve ben o zaman en güzel şiiri senden bekliyorum... Seni özlerim belki orada da, bilemiyorum...

Ne kadar bölük pörçük şeyler yazdım. Ve ne az şey yazdım ben... Zarfa sımsıcak yüreğimi koysaydım, anlardın. Ya da gözyaşlarımı, anlıyor musun? Gönül yaylalarımız perişandır, doğru... Bahar ise yok artık... Ben bahar olamam, sen bunu biliyorsun. Belki bir güz hüznü

var artık bende ya da sahte bir yaz sevinci. Ama ben bir bahar olamam artık. Yemyeşil, dipdiri bir bahar.. Sarısı, beyazıyla, kokusu, havasıyla ben bir bahar olamam artık. Çünkü, ilham kaynağıma ulaşamıyorum. Karanlık ve uzak... Sisler var. Şu anda oralarda bir ışık gibi bir siluet var sürekli, sen öyle bir şeysin artık, yüzünü tam canlandıramıyorum. Bir ışık gibi parıldayan birkaç titreşim gibisin... yanan yüreğim, hüzün gözümde ve ve boğazımda düğümlendi.

Ben "gel" de diyemem, biliyorum gelemezsin...

Yolun ak olsun, yoldaşın Hakk.

Bu kadar..

Zühre

14 Aralık

Selam,

4 Kasım tarihli mektubunu, beraberinde gönderdiğin küçük, tatlı tabloyu aldım. Bu aralar postaya pek bakmıyordum, muhtemelen çok daha önce gelmişti de görememiştim. Bir arkadaş hatırlatmasaydı belki de hala haberim olmayacaktı. Fakat emin ol, o mektuba en çok bugün ihtiyacım vardı. Son mektubumdan da anlayacaksın, bir haftadır "öylesine" bir hayat yaşamaktayım. Kendimi sanki daracık bir kabirdeymişim de daralmış, bunalmışım gibi hissediyorum. Ve dün gece her şeyi bırakıp köye doğru gitmeyi düşündüm, bugün şakır şakır yağan yağmurda dolaşarak bir şeyler bulmaya, yakalamaya çalıştım. Yitirdiğim azmimi aradım, şevkimi ve gayretimi aradım ve tam bu sırada bir ilaç gibi mektubun yetişti... Haklısın zaman ve mekan bizleri bağlayamaz... Bağlamamalı. Ama ben her zamanki gibi takıldım kaldım ufak şeylere ve sen hep koştun ufka doğru.

Sana yaptığım ufak tefek şeyleri ve aczimi, sıkıntılarımı anlatacak değilim. Artık utanıyorum bunları anlatmaktan. Asıl yapmadıklarım, yapamadıklarım o kadar çok ki...

Son mektubumda, acı şeyler yazdım, ama doğru dedim ve korktum, çok korktum ki biz "sen ve ben" bittik... Ama bugün öylesine sevinç doluyum ki evet ağlamayı seviyorum, ama mutluyum. Mektubun bana bizim bitemeyeceğimiz hususunda işaretler verdi. Evet, hani ziyaretime gelişini dört gözle beklerdim ya... ve "bir haftalık doping ve deşarj olma"ma sebep oludun ya... Yine bana güç verdin, bana beni, yani "kır çiçeğini" hatırlattın. Ve evet zaman ve mekan bizi "iki ayrı ben" yapmayacak, şükür...

Seni çok, evet çok özledim. Özledim kelimesi anlatmaya yetmiyor "göresim geldi" desem, ya da hiçbir şey demesem kelimelerle... Bil ki, ilham kaynağım gitti, diye korkmuştum. Ama hayır. Bütün bunlar imtihan içi imtihandan başka bir şey değil...

Eskisi gibi olsun için sana anlatayım; herkes eskisi gibi seni bana soruyor. Ben de senin dediğin gibi "yaşıyor" diyorum. Sonay ve Zarife ve Nezo ile mektup ve telefon zinciriyle ilgilenmeye çalışıyorum... Onları değişik şeylerle teşvik etmeye çalışıyorum; okumaya, çalışmaya falan... Nasipse bir ay sonra da tatile gideceğim. Sen de gelebilecek misin? İnşallah gelirsin diyorum ama, hayırlı olan olsun...

Bu arada bana para gönderme. Ben hafta sonu hem dışarıdan bitirme, hem de İngilizce dersi veriyorum. Anlayacağın hiçbir maddi sıkıntım yok... Hayır yaparsın kendin, ve paran olursa Sonay ve Zarife için bir şeyler yapılabilir.

Bugün Cuma sabahı, bir günün bitimi ve diğerine merhaba denen bir vakit... Belki bir ümit var bugün için anlıyor musun?

Bugün derse girmeyeceğim, kursa gideceğim. Onun için sana bu mektubu yazıp birilerine vereceğim göndermesi için. Ve sonra Ohotniçye'ye gideceğim.

Yapacak iş çok, bendeyse motivasyon eksikliği var. Kendimi çalışmaya ve okumaya teşvik etmeye çalışıyorum. Şimdilik Allah'a ısmarladık, diyeceğim ama mektuplarını her zaman beklediğimi unutma... Çünkü bana ışık oluyorlar, azim ve şevk oluyorlar ve ümit oluyorlar...

Ve ıstırap, bundan sonra sana küçük şeylerin ıstırabından bahsetmemeliyim. Istırapların en güzelini yaşıyorsun sanırım ve gönlüm razı değil senin ıstırabına fakat madem ki çile lazım... Allah yar ve yardımcın olsun... Bil ki dua eden biri var senin için sürekli...

Mektup böyle işte... Bir noktada bitmek zorunda. Allah'a emanet ol.

En içten duygularla...

15 Aralık

Merhaba, bana imzaladığın şiir kitabına yazmış olduğun cümleleri okudum. Garipsedim. Aynı zamanda akşam misafirler vardı. O telaş içinde anamı hatırladım. Canım kesikli soğan yaprağından yapılmış darı ekmeği böreği çekti. Daha doğrusu anamın parmaklarının izini çıkara çıkara ekmek yapışını hatırladım. Onu o kadar özledim ki... Aslında çocukluğumuzu özledim katıksız sevgilerimizi, her şeyi yapabilme özgürlüğümüzü, hayallerimizin özgür oluşunu özledim... Uzun uzun yazabilirim. Tüm sorumluluklarımdan azade... Ve ilk defa tuşları araya araya kendim yazıyorum ve ağlayarak yazıyorum. Ben aynen yıllar önce

yazdığım mektuplar gibi yoğun duygular içinde yazıyorum. Artık hayallerim bile özgür olmasa da yine de kardeşlik ölmedi. Hem senin benden beklentin sadece zaman zaman gönlümde yaşadığım hasretten seni de haberdar etmem. İşte bu benim yapabileceğim bir şey.

Sevgili dostum, çocukluk arkadaşım, şu ana kadar yaşadığım her şeyi unuttuğum hissine kapıldığım anlar oluyor. Bazen mazisi ve atisi olmayan bir insan olup çıkıyorum. Dağınık yazdığımın farkındayım. "Bir fırsat bulsam" tüm bunları ayrıntılı olarak düşüneceğim ve yazacağım. Perişanlığım dışında bir şey çıkar mı ortaya? Doğrusu bunu bilmiyorum. Hayırlısı. Böyle iyi oluyormuş.

...ve işte öyle. Görüşmek üzere. Bir gün fırsat bulursam sana yazacağım çok şey var. Sevgiyle.

18 Aralık

Vesselam,

Öylesine seninle doluydum ve uzunca sohbet ettim kendi içimde. İşte onun için "ve's-selam" yazıvermişim. Bunda Zarife'nin başıma gelip eğlenmesinin, yüzüme keçeli kalemle çiller yapmasının falan da payı yok değil ama...

Bir hafta önce aldım mektubunu fakat bir türlü yazamadım. Bu hafta bir sürü sınavım vardı ve genel olarak kötü geçti. Zarife'nin dersleri de kötü. Sonay da hakeza, iyi diyor ama, bilirsin işte.

Bu mektuba bütün bunları yazmak için başladığımı sanmıyorum. Bugün buraya kar yağıyordu. Svernıy'dan Yujniy Gorodok'a, oradan da Puşkin Bulvarı'na kadar yürüdüm. Kendimi teskin etmeye çalıştım. Geçen ömrüme bir kez daha hayıf-

landım. Ve geride ayak izlerim kaldı. Onları da kar örtmüştür. Ya sonra? Mazime ağlamaktan usandım. Gelecektense beklentim yok. Ne yağmurda ne de başka bir şeyde karın munisliği yok. Emrolundukları gibi iniyorlar ve dalıveriyorlardı suya. Geçen gün bir dergide okuduğum intiharla ilgili yazı geldi aklıma. Suya dalıvermek ve eteklerin ıslandığında geri dönmek. Kendin için veya bu da değil "yaşama" saygısından dolayı, bilemiyorum. Sonra, tek tek süzülen karların hepsinin farklı olduğunu düşündüm. Sonra üst üste yığılıyorlardı ve "kar" oluyorlardı. Aklıma sen geldin, "müstear yaşama" öğretisi geldi. Karlar kendi güzelliklerini koruyabiliyorlar mıydı? Fakat birbirlerine muhtaç oldukları kesin, yoksa güzellikleri, sadece görüş mesafemize girip, yere düştükleri sürede miydi? Yoksa hepimizin öylesine parlak bir anı olur (veya olmaz) sonra "kar" mı oluveririz ve derler ki bir "yığın" kar, "bir kürek" kar, "bir çatı" kar... Bilemiyorum, dostum. İnsan olmakla başı göğe değmemiş biriyim. "Ahsen-i takvim" çizgisini yakalayamamış biri... Bu hiçliği ve huzursuzluğu ömür boyu içimde taşıyacak olmam acı. Bu böyle olmasaydı ne olurdu?

Bana bir kere de gülerken yaz, diyeceksin. Hiç mi gülmüyorum? Bilakis, fakat "histerik" olduğunu sanıyorum. Evrensel dil olan gülümseyiş değil, anlıyor musun? Anlayacağın üzere artık yazamıyorum. M... bu harf neydi acaba? Arada biri seslendi, kalktım ve unuttum bu harfi böylesine. Senin iki muhteşem mektubunu tekrar okudum ve o mektuplardan sonra bunu göndermemeliyim fakat "yurttan haberler" babından okursun. Zarife, senin benim mektuplarımı sıkıldığın için okumadığını iddia etse de, ben inanmıyorum. Kalbimin ferahlığa ihtiyacı var. Seni çok özlüyorum. Benim "şen palyaçom." *Fakat, insanlar hayatı çekilmez kılmakta çok usta. Bunu nasıl başardığımızı anlayamıyorum. Paylaşamadığımızın ne olduğunu anlayamıyorum. Oysa ömür ne az, yaşanacak güzellik ne çok.*

Beni boş ver, bunlar ne ilk sözlerim, ne de son olacak. Bir hikmete binaen sürekli kısır döngümde mutsuzluğu yaşıyorum. Neyse kardeş, elimde bir antoloji var, senin için bir şiir çekeceğim ve eğer kısa bir şeyse sana yazacağım. Şu çıktı:

"...

Öyle bed-halem ki ahvalim görenler şad olur

Her kimin kim devr cevrinden dil-i naşadı var

..."

Bu arada Tagore'un "Gitanjali" adlı bir eseriyle daha tanıştık (Zarife almış) ki enfes... bu arada Richard Bach'ın (Martı'nın yazarı) "Sonsuza Uzanan Köprü" adlı romanını okuyorum. Martı kadar değil fakat yazarın deyimiyle "Ölmek üzereyken bir prenses tarafından kurtarılan bir şövalyenin" romanı, "kusursuz ötesini" arayan bir adamın romanı, daha bitiremedim...

Selamlar, sevgiler, saygılar ve saireler ile ellerinden öper veya alnından busederim. (Nasıl?!...)

21 Aralık

Bu Hesse iyi adam değil. Beni fena sarstı. Dünden beri henüz yüz sayfa okudum. Yani kitabın beşte biri. Ama böyle de yazılmaz ki kardeşim. Ne yani, acı biraz, biz de insanız bugüne bugün.

25 Aralık

Merhaba,

Mektubun ve telefonun bir iksir gibi geldi bana. Hasret kokulu, gül edalı. Bu satırlar ise yarınların uzayacağını bildiğim

için telaşla Firaset'in ders saatine yetiştirilmeye çalışılan bir gayret, belki bir iç döküş, belki bir susuş... Bilemiyorum.

Rüyalarımdasın, bu az şey değil düşüncemdesin, gönlümdesin. Artık uzun soluklu senli düşlerim yok. Düşlerim yok desem daha doğru olur belki. *Ben de ülkem gibi günübirlik yaşıyorum. Yarınların yükü var omuzlarımda, dünlerin yenilgisi. Ve ağzımda hep bir acılık, bir tatsızlık... Tövbeyle çekilen birer çizgi de olsa geçmişin üstü silinmiş kağıt beyaz kağıt gibi değil.* Karanlıklar olmasa da insanın hayatında boş sayfaların olması da acı... Biliyorum yıllarca eskittim her şeyi... Biliyorum gün yeni değil ve ben de zaman zaman "Heraklit Efendiyle" dalga geçiyorum.

Velhasıl, yaşıyorum. Hamdolsun, ölümün zorluğunu biliyorum. Ve biliyor musun, "vasat"ı yazmıyor benim kalemim. Yürek gibi, gözyaşı gibi, güneş gibi veya erik dalı gibi olmalı yazdıklarım... Gönlüm dopdolu, pek çok insan tanıdım hikayelerini öğrenmek istemediğim, acılarını istemesem de öğrendiğim pek çok insan. Sanıyor musun taşrayla iletişim sorunum var. Asla... Ben köylüyüm, keçileri severim, yufkayı severim... Şebboyu severim. Meseleler bambaşka. Zaten içimin ısınması böylesine teyzelerin dostluklarından... *Acıları bilip de merhem olamamak...*

Payitahta dönmek bir hicret değil belki... çile yüklü veya ümit dolu olacağı belli olmayan bir "atanış." Geceleri yıldızlara baktığım çok oldu. Fakat hicretteki karar veriş ve ıstırabın aksine bizimki belki gönlüme bakan Rabbin işiyle bir atanış. Yani "seçilememiş" fakat acınılmış ve "atanılmış" belki. Bilemiyorum.

Yaşadıklarım henüz test edilip onaylanmadı, yaşadıklarımın adını bilmiyorum. İmtihan içre imtihan ve öyleyken bir büyüğün deyimiyle "Cennete yaklaşmam zayıf, Cehennemden kaçışım

ağır." Dünyaya bağlanışım mı hızlı, ölüm korkusu mu ağır basıyor?... Neyse ne...

"Orda kimse var mı?" desem nasıl bir cevap alırım bilmiyorum. Sadece şundan emin olmanı istiyorum, burada bir kimse var. Sözlerinin akis bulduğu, yazdıklarının ve yazmadıklarının yankılandığı biri var sanırım.

... Ben hikayemi bir türlü yazamıyorum. Fakat en azından bu yarışmaya girilmeli, bu hikaye yazılmalı... Bu ok atılmalı. Bir nehir olup akmalı ama nasıl? Yüreğim konuşacak yine, dilim susacak ve benim yüreğim bir türlü aradığı kelimeleri bulamayarak yazılanlar hep nakıs kalacak. Korkum, hikayemi hiç yazamamak.

Neyse, artık "nokta" koymalı. Vakit tamam. Allah'a emanet ol. Belki en kısa zamanda, belki payitahtta yine Şeytan'ın bacağını kırar ve yazarım sana...

Sevgiyle... Görüşmek temennisiyle.

7 Ocak

Sevgili ablacığım,

Bilemezsin seni nasıl özledim ve sana nasıl ihtiyacım var. Taşradan bu son mektup. Belki iki hafta kadar sonra sen bu mektubu aldığında ben Leningrat'da olurum ve bil ki ilk işim sana yazmak olacaktır inşallah.

Yalnızlığın saltanatını öylesine kurdum ki burada, aslında tekrar kalabalıklara karışabilecek miyim bilmiyorum. Benim için Leningrat'ın cazibesi çoktan söndü. İnsanın bu kadar kısa sürede nasıl bu denli yıkımlar yaşayabileceğini belki anlayamıyorsundur. Fakat insanda yaşama sevinci öylesine hassas ve ince bir sızıntı ki.

Kuruyuvermesi işten bile değil ve sonrası günleri tüketmek. Ha, ben böyle yaşamayı da sevdim. Yalnız, melankolik ve dünyayla hiçbir bağ kurmadan yaşamak... Gün boyu yalnızım. Firaset evde olduğu zamanlar da yalnızım genelde. Genellikle çok yorgun oluyor ve artık konuşmaktan bıkmış oluyor. Ben de keyfini bozmuyorum. Bazen biraz az yorgun olup uyuyakalmamışsa aşağıdaki komşumuza tv izlemeye gidiyor deşarj olmak için... Hem sonra her gün, her gün ne konuşacağız. Ne ben bir şeyler anlatmaya istekliyim, ne o dinlemeye... Ve biz yine de iyi anlaştığımıza, mutlu olduğumuza inanıyoruz. Yaşamaktan böylesine beklentisiz biriyle, benimle, ne sorun çıkabilir ki. Ne etliye etli, ne sütlüye sütlü...

Dışarıya hiç çıkmıyorum sayılır. Gün doğuyor, gün batıyor o kadar... Nasıl, senin hayatınla karşılaştırınca ne kadar durgun değil mi?

Biz ramazan bayramında da köye gidemiyoruz. Taşınacağız. Yani seninle beraber ayrıldığımız köye sanırım yine seninle beraber döneceğiz. Hoş, hiçbir şeyin eski tadı yok zaten. Fakat anamı müthiş özlüyorum. Diyebilirim ki o veya bu vesileyle her gün ağlıyorum. Aslında hep bir şeyler için ağlıyorum ya... Belki "gönül esince" diyememenin ıstırabı...

Herkes en hassas olduğu noktadan imtihana çekiliyor. Ben bugünlerde Rabbim bana kız evlat verme diyorum. Ben, hür oğullar istiyorum.

...

11 Ocak

Tarifsiz keder içindeyim, üstelik neden böyle olduğumu bilmiyorum. İçimden bağırmak geliyor. Neden, neden, neden???

Niye böyle bağırmak istediğimi bilmiyorum. Beni sıkan bir hava var. Koğuşta mı, hastanede mi? Dünyada mı... yoksa içimde mi?

Bir yerlere kaçmak, sığınmak istiyorum. Bir çeşit uzlet mi, inziva mı bir şeyler istiyorum.

Bugün eski bir defterde eskiden çiziktirdiğim kendimle istihza ettiğim bir metinle karşılaştım. Ben demek ki o gün bugündür pek bir yol alamamışım. Hâlâ aynı şeyleri sayıkladığıma göre.

13 Ocak

Adıyla,

Bu mektup niçin yazılıyor, bilmiyorum. Gönül tellerim günlerdir hep aynı nağmeye takılı kaldı: Sen. Seni ne kadar sevdiğimi de bilmiyorum. Eskiden ölümünü düşünüp ağlardım, artık ağlayamıyorum. Gözümün önünde gülen yüzün var hep... Kaç kişiye gerçekten yer verdim ki gönlümde... Sen işte onlardan biriydin... Neden? Bilmiyorum.

Bugün "Mektuplar geldi"anonsu yapılınca bir sürpriz olur mu dedim. Bilir misin, bir hayatın bir sürpriz asılı kalmasının acılığını ve yalnızlığını... Bilir misin? Bir satırın, bir gülüşün, bir susuşun neler ifade ettiğini, bilir misin dost? Kalbimin olup olmadığı üzerine nazariyelerim var, biliyorsun. Neyi ne kadar sevdiğimi bilmiyorum. Yapay bir hayattır yaşadığım. Bazen ruhum badem ağacının ilk çiçeğini görmüşçesine kanatlanıyor. Sonra sırılsıklam bir yağmur... Ruhumda tıp tıplarını hissediyorum. Sonra her şey uzaklara gidiyor. Ben bir bedene sıkışıp kalıyorum. Kendimden tiksindiğim çokça oluyor. Yatakta bazen kocaman yeşil bir çekirge yatıyor. Dünyaya soğuk soğuk bakan bir çift göz oluyorum. Kafka'nın Değişim'ini okumuş muydun? Gregor Samsa gibi, böcek gibi oluyorum. Sonra insan olarak

uyanmanın sevinci oluyor üstümde, bir süre. Bazen kalbimi bir dar ağızlı kola şişesine hapsediyorum. Deli olmadığımı standartlar enstitüsü damgalıyor. Yani, bu üniversitede okumak...

Şu anda ne yapıyorsun bilmiyorum. Ama eminim ki gündeminde ben yokum. Bizler yokuz. Sana şikayet ettiğimi sanma. Ama bir satırın yetecekti, bir dost bakışlı mektup... Ama olmuyor, olmuyor işte... Uzunca üç nokta, ya da sonsuzca noktalar "üç noktanın söylediği" her neyse...

Selam ile, sen yine de az ya da çok seviliyorsun...

17 Ocak

Merhaba,

Bu mektubu mektup sayma. Sonay'ın azizliğine uğradım. Bana bu kadar kağıt verdi. Ve şu anda cidden gülüyorum. Yanımda Sonay var anlıyorsun.

Buraya dün geldim. Cuma günü de köye gideceğiz. Sonay ve Zarife iyi.

Bana süfli şeylerden yaz demişsin. Anlatayım biraz. Ama olmuyor. Bir gelsen! Bana gönderdiğin şiirlerini ve tabloyu ve parayı aldım. Bunları mektubumun birinde belirtmiştim. Yeni şiirlerini bekliyorum. Bu şiirlerini Porod ve Kaknus gibi dergilere gönderebilirim...

Benden ve okulumdan soracak olursan, ben şu anda biraz hastayım. Ama genelde iyi sayılırım. Dersleriminse nasıl olduğunu bilmiyorum. Henüz sonuçları alamadım. Kritik birkaç ders var. Sana okulun sistemini ve ders alma durumlarını falan anlatmak isterdim ama inan ben de bir şey anlamıyorum. Bir acayip okul vesselam.

Bunların dışında Cumartesi günü 8-14 arası kursa gidip ders veriyorum. Sonra İngilizce dersi veriyorum 9-13 arası. Arapça kursuna gidiyorum. Bir ay devamsızlık yaptım son zamanlarda. Yani benim de gündemimde dil öğrenmek var. Arapçayı bu şekilde öğrenebilir miyim bilmiyorum. Okuldan ders alarak da Almanca öğrenmek niyetindeyim ama diyorum ya okul acayip, dersler dolabiliyor veya çakışabiliyor vs... Belki alamam.

Sevgili ablacığım, yaz tatilinde gelirsen sana uzun uzun anlatacağım şeyler var.

Köye gelirsen, konuşuruz ve belki kararlar alırız. Benim danışacak çok şeyim var sana ama mesafeler...

Yazı yazmıyorum, pek fazla kitap da okuyamadım. Sanırım, çok fazla bir şeylerin içindeyim ve tabi asıl meselem hala hafta içinin, yurdun verimsizliği... Ama ilim istiyorum. Ve çalışmak zorundayım, çalışmayı seviyorum.

Ne kadar bölük pörçük yazdım. Ama dedim ya "Ah mesafeler" ve "özlem." Geçen gün Malıy Zalif'e Puşkin heykelinin oraya indim. *Her şeyde seni hatırladım, hislendim ve anladım ki mekanları güzel yapan insanlarmış. İnsanmış ki, güzelliği cisimleştirir. Seni özlüyorum ve senin için dua ediyorum.*

Her türlü başarı seninle olsun.

Ben belki silik bir iz olacağım sende bilemiyorum. Ama ben, ben olarak ne yapabilirim, ne bekliyorum gelecekten bilmiyorum.

Sanma ki yeis içindeyim. Bazen öylesine ümitliyim ki, kah orada, kah burada. Bir beyaz güvercin belki, zulüm gören yurtlarda, ne bileyim...

22 Ocak

Hayatım öylesine tümsekte ki... Hiçbir şey yapmaya güç bulamıyorum kendimde. Okunacak yığınla eser var. Ben de varım. Ama nasıl oluyorsa günler akıp gidiyor insafsızca... Aslında bu bir iki haftadır dönemin en sağlıklı günlerini yaşıyorum. Başım ağrımıyor mesela... Ama yine de bir şeyler kayboldu... İdealsizlik beni mahvediyor. Kapasitemin yetersizliği, yapabilecek olup da yapmadıklarım... Daha neler neler...

Öylesine zor günler yaşadım ve şu an hiçbir şey yaşamamış gibiyim. Ama böyle mi olmalıydı Can? Onca hüzün, onca gözyaşından "bir hisar" yapılmalı değil miydi? Bir hiç uğruna olması bir şeylerin. Ellerin bomboş kalma acılığı...

Ölüme o kadar yaklaşmış hissedip de kendini yanında boş sayfalı, kargacık burgacık yazılarla dolu bir defterle huzura varmak... *Yaşamak vazife, biliyorum. Aksi taktirde ne ağır, ne boş hayat...*

Ya sen? Sanmıyorum... Sen yaşıyorsun yaşanması gerektiği gibi. Bense bunca tanımlıyken hayat "tanımsızlığa" soyunmuşum, "hayatı yağmalıyorum" Ne acı...

Hep aynı değil mi? Hep aynı? Benim gönlüme güneş doğmuyor. Bademler çiçek açmıyor... Öyle yalnız hissediyorum ki bazen kendimi. Her seferinde o köşeyi dönerken, bir ziyafetçim olsun istiyorum veya bana bir mektup gelmiştir gibi şeyler. Sanki bir haber, bir işaret. Sonra birden sihirli bir değnek dokunacak hayatıma, güneş doğacak. Dünyayla ilinti kuracağım, bir bağ kuracağım. Hayatı daha kolay çekebileceğim... Ama olmuyor. Zaten, imtihanın anlamı da burada ya. Kendin, içinde halledeceksin. Mucizeye asılı kalan hayatın yalnızlığından bahsetmiştim ya... Bu çaresizliği hiç hissettin mi bilmiyorum. *Rabbim, ben*

ölünce ardımda bir leş, bir "beden" bırakmak istemiyorum. Tekamül sağlanmadan, ölünmemeli... Cenneti dünyada yaşamalı, tekamül ona yürüyüş... Ama ben... Vah Bana!...

..../....

Bu gazel Leylî dilindendir;

Niçün o safha-i kâfûra kilkin müşg-bar etmez
Yazup bir rık'a lutf ile bizi ümmidvar etmez

Menünle dûst lutfin az bilüp çoh ta'n eder düşmen
Niçün lutfeyleyüp düşmenleri bir şermsâr etmez

Gel ey göz yâr hattın nâmede görmek heves kılma
Ki hatt-ı nâme def'-i derd-i hecr-i hatt-ı yâr etmez

Kebûterden umardum nâmesin gör za'f- tâli' kim
Görüp âhum odın menden yâna ol hem güzâr etmez

Fuzuli nâme-i dildâr bir ta'vizdür güyâ
Ki ansuz haste-diller hâtırı bir dem karâr etmez

Payitahta bahar geldi. Akasyalar açarken, sen yoktun. Gönül tellerime dokunsaydın bin âh işitirdin ama nedense bir "name" çok görüldü bana. Oysa ben "sensiz geçen zaman-ı hayatın kazası yok" diyebilecek kadar sana meftun idim. Ve senin yerinde olsam bu dostluğu sürdürmeyi tercih ederdim... Ama yine de muradım var mı bu sevgiden bilmiyorum... Yüz yıllık uyuklarda gibiyim, ya da uyanmışım ama bilmiyorum... Uyanınca karşımda seni göreyim isterdim ama sen kimsin bilmiyorum... Ne olur-

san ol, bir abla, bir arkadaş, belki bir ayna gönlüme... Varsın ve yerin hep sana özel ve müstesna olacak... Bazı gönüllerin daha fazlasına istidadı yok "sevgi" yolunda... Sana verdiğim bu değerin bir adım ilerisi nedir bilmiyorum. Ama her neyse onu bir insanla harcamamayı yeğlerdim. Artık ıstıraplar beni bir yere ulaştırsın istiyorum...

15 Şubat

... Sana aslında uzun uzun anlatacağım çok şey vardı. Gerek okuma yazma maceramla, gerekse hayatla ilgili. Fakat, heyhat! Olmadı. Tekrar modumda olduğum bir zaman yazayım. Sadece şunu diyebilirim ki, yaşamak bana bir hayli zor geliyor. Her işi yapayım derken hiçbir iş yapamıyorum galiba.

Seni çok özlüyorum ve oralardaki seni, senin yalnızlığını yüreğimde hissediyorum veya kendimin "garipler" kaderini ve kalabalıklar içindeki yalnızlığını, senin zengin ufuklu yüreğine yüklemeye çalışıyorum. Kim bilir...

21 Şubat

Selam,

Bugün Leningrad'a güneş doğdu ve ben üç haftadır buradayım. Ve Leningradın zaman üzerine bir bahtsızlığı var galiba... Belki de yüzyıllar önce vaktin bereketsizliği üstüne bir beddua aldı kim bilir...

Zarife ve Sonay yanımdaydı. Yarın okulları açılıyor. Arkadaşlar gelip gidiyor. Henüz telefonumuz yok. Ev yeni. Yeni düzene giriyor veya girmiyor. Havalar soğuk... Isınma problemimiz var. Yememiz içmemiz iyi ve hepsi bu kadar. Gelecek aylarda, ben hala iş bulamamış olursam, geçim derdimiz de olur ve biz de başlarız o kısır döngüde dönmeye...

Bir arkadaşın bilgisayarı bizde ama ben bilemiyorum... Sevemiyorum... Belki en azından ön muhasebe öğreneceğim ve belki bir gün mecburen sekreterlik yapacağım... Şimdilik tutunuyoruz. Fakat çok uzaktır "yarın"... Bugün hava güzel ve evimizin sahile on on beş dakika olduğu düşünülürse hava daha da güzelleşebilir... Bahar gelirse çiçekler açar, hava ısınır... Korulara gidilebilir... "Hey Payitaht" deyip tepelere bakılabilir ve de yıkılmadık, ayaktayız... Her şeye rağmen...

Sevgili Sona, hayatın neresinde durmalı bilmiyorum... yeniden başlamalar hep zor olurmuş, zor oluyor... Her şeye rağmen kendini hep gurbette hissetmek ve yüreğinin bir yerlerinin kanaması. Sen bunları bilirsin belki, belki de bilmezsin... Bunca varlıkta gitmeyen gönül darlığını bilir misin? Hayatın hem onca zor ve çekilmez, hem onca güzel ve yaşanır olması bir çelişki mi? Neden ölüm zor da hayat kolay olmasa bile hayattan vazgeçmek zor?... Neyse ne?

Ha. Bu arada bu damlalar ne biliyor musun? Tavanımızda su damlacıkları oluşuyor ve Zarife Don Kişot'un yel değirmenleriyle savaşı misali bu sulara saldırıyor işte böylesi bir yağmur altında romantik bir mektup...

Velhasıl, vakit yemek yapma vakti... Akşama doğru yine görüşürüz...

22 Şubat

Vakit ikindi. Sabahtan beri Zarife'yleyiz. Bir türlü ayrılasımız gelmiyor ama gitmesi de gerekiyor. Vakti geciktiriyoruz... Şimdi de çay suyu koydum, biraz oyalansın diye. Bunun dışında dün nehir kenarına gidemedik. Havalar çok değişken ve biraz da sert... Sobanın başında mayışmakla meşgulüm ve sanırım yağ-

mur başladı... Öylesine boşum ve öylesine hiçim ki ne yazsam nafile. İyisi mi sen anlat ben dinleyeyim...

Selamlar...

24 Şubat

Nasıl kazanabilirim kendimi aranılmaz edebilmek yetisini. Arandıkça tedirginleşmek dürtüsünden nasıl kurtulunur. Niçin sorulara cevap vermeliyim

Niçin bu yük omzumda. Tatilleri iple çekerek şuurumu tatil mi ediyorum gerçekten. Ve gerçekten, ben olmasam... Çekilsem dünyanın altından. Kıyamet kopar mı?

Var mı beni ikna edebilecek
Dünyanın ekseni olmadığıma
Diyelim ki değilim, niçin dünya başımda dönüyor?
Başım niçin,
Dünya niçin dönüyor
Niçin bağlı olmak zorundayım dünyanın bağlarıyla
Niçin cevap vermeliyim
Niçin tutmalıyım bir ucundan
Niçin arıyorlar beni, tatiller niçin bitiyor,
Niçin en tatlı uyku sabah uykusu...

26 Şubat

Sevgili Ablacığım,

Kaç gündür sana telefon etmeye çabalıyorum. Olmuyor. Oysa sesini duymaya ne çok ihtiyacım var. Hem "23 Şubat"

doğum günün, doğum gününü de kutlayayım istemiştim. Bu mektup eline ne zaman geçer onu da bilemiyorum.

Hayatımızda öyle anlar oluyor ki, duygusal yoğunluklar o seviyeye ulaşıyor ki bazen kelimeler hiç oluyor. "Hiçi" yaşamaya benim kadar çok alışan biri, hiçin ne olduğunu gayet iyi bilir. Biliyorum, haber havadis yazdığım bir mektup daha çok hoşuna gidecek. Fakat yine çok doluyum. Yine kendimde değilim, yine ölümü arzuluyorum. Ve bir sen varsın en olmadık şeylerimi yazabildiğim. Belki de en pembe hayalleri kurmam gereken bir anda bu halimi yadırgayacaksın. İnanır mısın, ben de normal olmadığımın idraki içindeyim. Bazen öylesine uzaklaşıyorum ki hayattan, ben aslında yaşamıyor gibiyim.

Sana yüreğimi nasıl anlatayım. Yıllar önce senin yazdığın şu "lam ile lamen arasında kalakalmak" meselesi vardı ya, aynen öyle. Kendimi lam ile lamel arasında hissediyorum. Somut bir sebebi yok halet-i ruhiyemin. Somut şikayetlerim yok. Ümitlerim vardı. Ama tamamen hayal kırıklığına uğramış da sayılmam. Bu hüzün, bu sebeple değil. Ama yine de adsız bir hüznü yaşıyorum. Neyse. Bu böylesine kalsın. Ve bunu sadece benim duaya ne kadar muhtaç olduğumu anlayasın diye yazmış olayım. Ve sana gerçek şeyler yazabilirim belki ilerde.

Allah'a ısmarladık.

12 Mart

Selam ile,

Yine pek iyi olmadığım bir zamanda, günler öncesinden yazmaya başladığım bir mektuba birkaç satır düşürmeye çalışacağım. Bugünlerde anlamsız bir hayatı yüklenmiş gibiyim. Birkaç haftadır günleri bitirmek için yaşadığımı fark ettim. İdealsiz,

amaçsız. Önceleri de çok çok kararlı değildim belki, ama şu anda içine düştüğüm hal pek anlaşılır cinsten değil... Çevremle de bazı sorunlarım olması hayatın acımasızlıklarına tuz biber oldu. Biliyorum ki boş vakit mühimdir, fakat benim gibi iflah olmaz birine dopdolu vakitler lazım ki bir şeyler yapabilsin... Bugünlerin de geçeceğini biliyorum, fakat benden neler alır, nasıl geçer, orası meçhul...

Şu anda burada bahar olmasına rağmen çok soğuk bir hava var. Erik çiçeklerinin üstüne kar yağdı.

Aslında acayip bir iş bombardımanı altındayım fakat gel gör ki kendimde hiç güç bulamıyorum. Zarife'nin deyimiyle "İşim var gücüm yok."

Aslında her zamanki gibi "şikayetimiz, kendimizden." Az çok kendi başıma kaldığım bir ev hayatım olsaydı, her şey çok farklı olabilirdi. Ama ben galiba birçok şeyi hiç yaşayamadan kaybettim. Zaman zaman soruyorum kendime "Acelen neydi?" diye... Dilemiştim ki hem kainatın güzelliklerini göreyim, hem de kaşıktaki yağı dökmeyeyim. Sence olabilecek mi? Kişisel menkıbesini yaşamak isteyen kadının pek şansı olmayabilir... Ben bunu deneyeceğim. Fakat şimdiden bazı şeylerin doğal olarak engelleneceğinin farkındayım. Elbette, fıtratı yaşamak da bazı açılımlar sağlayabilir bu arada... İnsan olma adına... Belki de daha Belki de hayat adına daha çok şey öğrenilecek... Kim bilir...

Sana daha sonra yine yazacağım.

25 Mart

Merhaba,

Dün doğum günümdü. Mektubun en güzel hediye oldu. Seninkinden başka iki güzel dostumdan da mektup aldım.

Gerçekten verimli bir günmüş. Biraz önce yorgun argın yurda geldim. Hemen yemek yedim. Çay koydum. Çay demlenirken sana birkaç satır çiziktireyim dedim. Gerçi benim mektuplarım pek seninkisi gibi dünyadan renkler taşımıyor ama herkes kendince yazıyor işte. Gezip gördüğünce, bildiğince...

Ben de seninle hemfikirim. Kesinlikle bu yılların ve öncekiler boşa gitmiş değil. Herkesin bir tarzı var. Belki sen benim anladığım manada kapasitenin çok azını kullandın ve gereği gibi çabalamadın. Fakat şu da var ki, boş da durmadın... Eminim bu dolmaların bir boşalması olacak. Biraz sistemli olursan belki, her şey akademik çalışmalar da değildir... Sen düzeni ve çerçeveleri zorlayan nevi şahsına münhasır bir yaratıksın. Fakat ne yalan söyleyeyim zaman zaman senin yerinde olmak ya da senin yanında olmak istiyorum. İki çift laf edecek biri bulunmuyor çoğu zaman.

Ben neler mi yapıyorum? İlginç bir şey yok hayatımda. Bugünlerde tembelliğin her türlüsünü yaşıyorum. Günler usanç getiriyor ve günleri bozuk para gibi harcıyorum. Hayatın bir yerlerinde yanlış var ama bilemiyorum. Her şey bu kadar anlamsızlık rengine bürünmüş olamaz. Şu var ki, her gelen gün bir şeyler götürüyor. Hayatın acımasız yüzü her an biraz daha kendini gösteriyor ve ben iyice sabırdan yoksun, sürükleniyorum.

Bana gelince, bin parçaya böldüğüm hayattan geriye toplayacak pek fazla güzellik bırakmıyorum. Bazen üzülmesinler diye herkesi ayrı ayrı düşüneyim derken, önüme gelenden bir tokat yediğimi görüp kalakalıyorum. Alemin kötüsü de ben oluyorum. Ne hoş değil mi...

Herkesin hayatı kendineymiş. Kimse, kimse için bir şey yapamıyor. Kimse, kimse için yaşayamıyor. Bir gün küçük dünyalarımızda boğulup kalmaktan korkuyorum. Aslında hepimizin içinde endişeler var. *Burada gündemin ne kadar karışık olduğunu*

biliyorsundur belki. Diken üstündeyiz. Herhalde patlamaya hazır bomba gibi oluşumuzda bu gerginliğin de etkisi var. Bu sıkboğaz daha nereye kadar devam eder bilemiyorum.

Neyse, sana can sıkıcı mektuplarımdan birini daha yazdım. Ne yapayım, insan yaşadığı gibi yazıyor. *Küçücük dünyalarda, küçücük sorunların insanı olup çıkıyorsun.*

Sana güzel mektuplar yazmayı vadediyorum. Bugün olmazsa elbet yarın olur. Sahi "yarınlar" hangi renge boyanmış acaba? Yarınlardan ümit derebilir miyim? Yaşadığımız sürece mutlaka yapacak bir şeyler var demektir. Hayatta bakalım daha neler yaşayacağız. Nasıl yaşayıp, nasıl öleceğiz.

4 Nisan

Selam ile,

Benim... ve her zamanki yerdeyim... Hep bahsettiğim erik ağacı var ya, tek tük çiçekleriyle bana yaşamanın değişmek olduğunu haykırıyor. Güneş henüz pek yükselmediği için Lena'da ve tam karşımda müthiş bir ışık seli var... hava güzel ve durgun... Ben hafiften hastayım. Defne ağacım karşımda... Lena, sabah olması hasebiyle sisler içinde... Alabildiğine motor sesleri geliyor. Rüya kent henüz peçelerini indirmedi. Karşı kıyıları göremiyorum... Ben bir saat sonra gelip yine aynı yere oturacağım ve bu sefer farklı şeyler göreceğim. Hani, bir nehirde iki kere yıkanamama meselesi... Ve ömrün "kazası" yok... Ve "sensiz geçen zaman-ı hayatın kazası yok." Bugün çok ilginç bir kuş keşfettim. Hiç duymadığım bir ötüşe sahip, kendini daha göremedim... Hey Allah'ım! Aslında ümitsiz değilim. Fakat bugünlerde yine çok güçsüzüm. Yine acayip bir susuzluktaymışım gibi yanıyorum. Dudağım kuruyor... Gözlerimi açtırmayan bir

karabasan halini taşıyorum. Oysa bir aydır falan daha iyiceydim. Geçen dönem azami ölçüde yaşamıştım sanki... Ama yine de "Bugün yüreğimde sevgi olmalı" diye yataktan çıkabilme uğraşı içindeyim. Günün sonu nasıl gelir yoksa? Öyle ya... Yaşamak zor zanaat!... Ben her güneşle yeniden doğmuyorum... Zaman kavramım çok hırpalandı... Yaşamak yaşatmak gibi değil... Edilgenlik... Saat dokuza beş var, sabah. Esenlik dolu bir cuma. Ama ya sonra? Anlıyor musun beni? Hem duymaz mısın beni? Hiç mi aksülamel bulmuyor yüreğinde dertlerim? Dosttan daha dost, sevgiliden daha sevgili birinin varlığına imanım var hele şükür... Ya da çabalıyorum..."

Güneş bulutların ardına gitti. Müthiş bir dinginlik ve örtülmüşlük. Tek tük gümüşümsü serpintiler kaldı Lena'da sadece... Defne dalım daha bir ahenkli salınıyor. Karşı kıyılar da soyunuyor belirsizlikten. Ben birazdan bir gülümseme takınıp yüzüme kulübe gideceğim. Uluslar arası ilişkiler kulübü. Bir arkadaşın kitap konferansı var. Ve o kuşu gördüm. Gelip yanıma kondu ve bana iyi bak der gibi öttü ve sonra da kaçıverdi...

Beni bekle bir saat sonra!

Şimdi saat 10.00. aynı yerdeyim ve hiçbir şey aynı değil. Çünkü acelem yokmuş gibi yapamayacak kadar acelem var. On bire enformasyon merkezinde olmalıyım. Önüme bir kedi çöktü ve nehre bakıyor. N'aber? Kedi kadar yokuz vesselam... Lena'nın dalgalarını, ardıllığını hep bir şeylere benzetiyorum ruhumda, ama anlatamıyorum...

Seninle ne zaman görüşeceğiz kim bilir!!!

24 Nisan

Canım ablacığım,

Affeder misin beni bilemiyorum. "Bu kadar da ihmal olur mu?" dersen, derim ki "Olmaz." Fakat hayat beni bugünlerde kötü savurdu. Zaman hükmümde değil, mekan ile bağımı yitirdim. Tembel, uyuşuk bir hayatın yaşayanıyım. Ne yapıyorum, neler yapıyorum, diye sorma. Hayatımın hiçbir döneminde böylesine kontrolsüz olmamıştım. Dağınıklığımı hoş gör. Mazeretim var aslında ama bu sadece bir bahane olmaktan öte değil. Dinamizmimi yitirdim. Belki "ümitsizlik" belki "idealsizlik" belki "hiç" olma fikri... Korkarım ki "Bu Böyledir."

Sen neler yapıyorsun? Kabul sen "gidenlerden" olacaksın, ben "kalanlardan" olacağım. Umudum, kalıp da bulanlardan olmak. Nasipli, mutlu azınlık. Neden olmasın değil mi? Özel ve umumi hayatın nasıl? Ruh dünyan nasıl?

Seni çok özlüyorum... Her ne kadar yazamasam da hep aklımdasın. Şimdi ne yapıyordurum ve acabalarım oluyorsun...

Zarife bugünlerde bir çiçek dikme sevdasına düştü. Şu anda da kırk budak fesleğen almış, bir dalını da sana gönderiyor. Mektubumun alt köşesindeki kalp de ona ait ve sana bu mesajı gönderiyormuş. Bana da onun çiçek dikeceği kapları çiviyle delivermek düşüyor, ellerim acıyor... O deli kız, hayatta nasıl tutunur? Ben olmayınca neler yapar bilmiyorum. Belki lazımdı böyle bir sorumluluk.

Ben bir havai fişek gibi, hatta daha patlayamamışken sönüveren bir havai fişek gibi gökte bitmek istemiyorum. Dua et böyle olmasın. Onca yıl anlamsızlaşmasın yarınlarda. *Her yerde yapılacak bir şeyler vardır. Küçük adımlarla veya büyük adımlarla yürümek ama yürümek lazım. Ümide ihtiyacım var... Esrik kardeşimin*

dualarına ihtiyacım var. Ve kendim kadar senin hayatının rengini de önemsiyorum. Köyden kente ağan bizler, kenarda köşede bir "hiç" olarak kalmamalıyız. Belki dediğim şan ve şöhret değil, fakat "güzel insanlar" olabilmeliyiz. Huzurlu "ehl-i dil." Bilir misin ki ölüm ne zaman? Bilmesem de yaşadığım günlerden bir şeyler almalıyım, diyorum. Sanki içimde bir ümitli yan da var yarınlara dair... Dua et olur mu çokça dua et. Ağlamayı unutan bana çokça dua et...

Bu acizane mektubu "öylesine" oku. Güzel şeyler, güzel mektuplar da yazarım ilerde belki...

25 Nisan

O kadar uzun süredir yazamıyorum ki, ilk defa nasıl yazacağımı bilemiyorum. Sana neler yazayım. Mutluluklardan mı olsun, yoksa yine hüzün kokulu mu olsun? Kimindi hatırlayamıyorum, küçükken bir roman okumuştum "Yoklar" diye... Yoklardan mı bahsedeyim sana. Yoksa yok zaten yok mudur?

Dergilerin eline ulaşmasındaki gecikme sana dağınıklığımızı göstermeye yeterlidir sanırım. Zarife'nin sınav dönemi stresli... "Tembel olmam sevmeme engel değil," dedi. Öyle yaz, dedi... Sonay'ınsa öyle pek dersle falan arası yok. Ben haberle havadisle anlatılamayacak kadar derbederim. "Günler gelip geçmedeler..." Başka ne diyebilirim ki...

Bu gece inceden bir yağmur yağdı. Ve akasyalar açmak üzere... Ben ne mi yapıyorum? Uyuyorum, okuyorum, geziyorum...

Ya sen? Doğrusu hikaye noktasında çalışırsan başarabileceğini de ispat ettin.

24 Mayıs

Selam ile,

Günlerce kafamda kurguladığım mektubumu hep, her nedense, sana dergileri göndereceğim güne bırakıyorum. Hatta tam yola çıkmadan önce apar topar yazmam gerekiyor. Tabi sonrası malum, acayip şeyler çıkıyor ortaya...

Neler yaptım veya yapıyorum? Günlerimi geçirip "ay" yapıyorum. Yakında yıl toplayacağım. Dahasını sorma, bilmiyorum.

...

Her zamanki gibi mektup yarım, sözler yarım, hasretler var uzaklara... Şafak sayıyorum, seni özlüyorum. Her şeyin ötesinde, gelişinle güller açacak senin. Gülüşünle günlük güneşlik olacak ev. Şu anda bir yağmur tutturdu inceden... Köyü konuştuk, dağları konuştuk, özlem oldu çıktı tüm dünya...

11 Haziran

Sevgili Ablacık,

Sana iki hafta önce yazdığım bir başka mektubu ne yazık ki yitirdim. Kabulüm, ben pek fazla kendimde sayılmam. Şimdilik hoş gör beni. Her zamanki gibi dergilerini de çok geciktirdim. Aslında seni abone etsem daha iyiydi ama, şöyle kendim de bir göz atayım istemiştim. Neyse, hoş görülür umudundayım.

Benden istediğin o hikayeyi de şimdilik arayamayacağım. Ama bulunca sana göndereceğim. Öyle bir çarptı ki beni hayat, neyim nerede bilemiyorum...

Günlerdir çok soğuktu hava, yağmurluydu. Bugün ise güzel bir gündü. Ve ben buraya oturduğumda vakit tam "akşamüstü

duygulanışları"nı yaşama vaktiydi. Fakat şu anda iyice akşam oldu. Irmağın karşı yakasında ışıklar yandı ve "hava acıdı." Bense terastayım. Kendimi Lena'nın esintilerine bırakmışım vs. vs... Fakat ki görecek göz olmayınca. Diyeceksin ki gözlerine ne oldu? Bilemiyorum, beceremiyorum galiba mutluca bakmayı dünyaya. Bugünlerde çok dar günler yaşıyorum. Tezimle bir hayli sorunum var. Final öncesi. Başka dersler. Anlayacağın dar günler yaşıyorum. En kötüsü de bugünlerden güzellikler derleyip yazmam gerektiği. Gazeteye de ne yazabilirim bilmiyorum. İstiyorum ki altına adımı koyduğum şeyler hoş şeyler olsun. Fakat her hafta öyle bir dar vaktime geliyor ki. Bir de bugünlerde o kadar az okuyorum ki... Kendi küpüme bir şey dolduramayınca boşalmak da zor. Biraz da gazetede yazmak sıkıntı. Gazeteye her yazı gitmiyor aslında. Fazla içsel, fazla bilimsel olmamalı yazdığın. Biraz daha popüler olmalı... Olabilirse. Anlayacağın, hem sütunun kadar konuşmalısın, hem de sayfan kadar... Yani tutup da kadın aile sayfasında filozofluk yapmak, fazla oluyor gibi... Ben bizim sayfanın enteli miyim ne? Benim yazımın yanında mesela, ekmek israfından ve bayat ekmeklerimizi nasıl değerlendirebileceğimizden bahsediliyor. "Ekmekli çikolatalı kek" tarifi veriliyor mesela. Ben de yazımda "Tagore" ile başlamışım, hani dünyanın kaderini "kaknüs"ün kaderiyle ilintilemişim falan... Artık bilemiyorum tabi. "çikolatalı kek" mi daha çok okunuyordur, benim yazı mı? Ama eminim kek tarifi birçok okuyucu tarafından kesilip saklanmıştır. Fakat belki o daha reeldir gerçekten.

Neyse dostum, "gün akşamlıdır", hatta benim için bir de bakıyorum "gün geceli" oluveriyor, sonra sabahlı... Oysa tembellik yapmamalıyım, yoksa... Maazallah okulunu çok seven bir öğrenci olarak(!) buralarda olacağım yine...

Umuyorum sana bu dergileri gönderirken yine yazabilirim. Fakat yazamazsam da bu aralar beni hoş gör. Bak, benim "dünümü" bilirsin, iyi yazardım. Bakma bu yıl bir acayip oldum.

18 Haziran

Merhaba,

Bu "mahcup" bir mektup. Hem suçlu, hem güçlü. Suçlu, çünkü geçen ayın dergilerini gönderemedim. Güçlü, çünkü mazeretim var. Bayan kurye elinden geleni yaptı ama paketi gönderemedi.

... / ...

Diyorum ya hiç iyi değilim. Bir şeylerin acısını çok derinden hissediyorum. Galiba çok hayalperestim. Meselem hem sarayı görmek, hem kaşıktaki yağı dökmemekti. Fakat esefle söylüyorum ki ümitsizlik deryasında yüzüyorum. Ne sarayı görebileceğim, ne de kaşıktaki yağı koruyabileceğim. Her zamanki gibi elde var sıfır. Sıfır toplamda etkisiz eleman. Yazık ki benim işlemlerim hep çarpma ve sıfırın yutan eleman olan yüzüyle muhatap oluyorum. Dairemi kendim çizdim. Kendi çizdiğim daireden çıkamayan benim.

... / ...

Merhaba,

Tüm dünyayı ardıma almak için dış kapının en önüne oturdum, önümde ışıltılı bir gökyüzü ve karanlıklar içinde karartılar halinde ağaçlar var. İstedim ki sana en güzel şeyleri yazayım. İnci temizliğinde kelimeler dökülsün kalemimden. Fakat, gönül

sıradan bir "midye". İnciler rüyalarımıza bile konuk değil... Velhasıl, gönül "en sevgili kardeşi" özledi sanırım. Şu Samanyolu da ışıltılı gökyüzü de seni özledi ve dahi şu kiraz ağacı, uçuşan pervaneler de. Nerdesin? Beraber tembelliği yenseydik ya. Nerdesin, gönül pınarının güçlü kaynağı... Biliyor musun, eğer ki sen uzaklarda olursan, Leningradsız sen, yahut - daha doğrusu bu olsa gerek - sensiz Leningrad... Kavgalarımız bile şirindi...

Köyde ne mi yapıyorum? Bilmiyorum. Ama okuyamıyorum... Ve bundan dolayı düşünemiyorum, hissedemiyorum. Hala olumsuzluk ekini üzerimden atamadım. Ne doyumsuz insanım, fakat cidden manevi meyveler yok elimde. Çocuklarla ilgileniyorum olabildiğince... Sonra ev ve tarla işleriyle meşgulüm. Bugünlerde buğdaya başlayacağız... Önemli işler değil, fakat zaman alıyor işte...

Sen ne yapıyorsun. Son mektubundaki gelişmelerle ilgili yani...

...

Bu arada, hayat senin. Dilediğin kararı verirsin gayet tabi. "Senli hayal" de kurmuyorum. Lakin?! Neyse... Dünya her zamanki gibi. Yarınlar hep belirsiz. Bize düşen "Elmayı göğe atıp, düşünceye kadar, Ya Felek!" diyebilmek. Buna uğraşıyorum.

..../....

Kır çiçeğine ne oldu bilmiyorum! Ama yapma gül olmayacak. Belki kır çiçeği de kalmayabilir... Arasat!

"Ya Tahammül Ya Sefer" mi? Bir biletle döner durursam lunaparkta, "Bu Böyledir" denir. Biliyorum... Ve yoksulluğun içimde olduğunu... Kurtuluşun da...

Allah Kerim, herkes kendi yolunda gidiyor. Yolun açık olsun...

Böyle bir karakteri ve yüreğimde böylesine bir yangını ister miydim bilmiyorum. Ama böyleyim. Çabala ki diğerleri "beni" örnek almasın...

Mahşeri özlüyorum. Yalnızlığımla gideceğim, biliyorum. Elimde güvenecek, hiçbir şey, sırtımı dayadığım hiçbir yer yok biliyorum ama yine de ben mahşeri özlüyorum...

Yapayalnız bir ölüm ve mezarda yağmur özlemişimdir hep... Neler söylüyorum...

... / ...

Bu mektup "selam" ile başlayacaktı. Bu mektup "dost" kelimesiyle süslenecekti... En az kar yağarken bir dosta sesleniş gibi olacaktı. "Dağlara Kaside" gibi olacaktı... Muhatabım sendin, dağ gibi, deniz gibi...

Ne var ki benim adım "acz"... On dakika içinde neler yazabildiysem, bu mektup odur sanacaksın. Hayır, bu mektupta beki en azından 22 yıl gizli. Kendimi bildim bileli bir "arkadaşım" olmuştu...

Yapıp ettiklerimden haber vermenin sana bir faydası olmayacak. Neredeyse bir ay önce aldığım bu dergileri okuma fırsatım bile olmadı... Kitap okumayı unuttum... Gönlümü darlıklara, sıkıntılara saldım... Şu anda başım çok kalabalık ve tercümeyle uğraşıyorum.

Yaşıyoruz, yaşıyorum. "kuşe-i uzlet" değil benimkisi. İyi bilirsin "yıldızların yalnızlığından" bahsediyorum. Ruhumdan bahsediyorum... Kemale erememiş bir ruhun "yol hikayesi". Tahammül bahsi...

...

Sonra geçen gün senin telefonda bahsettiğin yazmaya başladığını söylediğin hikayeyi rüyamda tv'de seyrettim. Çok muhteşemdi. Kutlarım. Seninle rüyamda biraz da sohbet ediyorduk. Bu arada 16-18 sahne gibi bir şey oluyormuş.

Neyse vakit tamam.

Şimdilik hoşça kal.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BEYAZ KELEBEĞE HİTAP

Ne fark eder, nasılmış yattığım yer,
Çıkıp, köyümü göremem ya!
Neye yarar arzulasam ölümü,
Eceli kucaklayıp, ölemem ya!

Neye yarar uçup giden bir kartal,
Pençesine alıp gitmese beni.
Ne yapayım kargalar krallığını,
Öğrenemedim onların dilini.

Ne fayda bana, bir vefasız yardan,
Nadan oğuldan, kadir bilmez kızdan.
Şak şak olmuş yüreğim yeryüzünde,
Gitmek istiyorsa bahardan güze.

Neyleyim yeşil ağaçlar gölgesin,
Uzaklardan yaban güneş görünür.
Penceremde bir beyaz kelebekcik,
Pır pır eder, sağa sola vurunur.

Tek sırdaşım sensin benim dünyada,
Sen bir yana, bütün dünya…
Sen bana acır vurunurken cama,
Ben de ağlarım senin durumuna.

Annasoltan Kekilova

BAYKUŞ

Uçup git, azizim, -var mı karışan?-
Kanatların taşıyorsa kederin.
Yoksa, sen de bizim gibi perişan,
Bu dünyadan gözün açık gidersin.

Uçup git, azizim, mavi göklere,
Ceset bile yerde daim yer bulur.
Soğuk talihine bağrın yaslayıp
Duruşuna, yüreciğim kahrolur.

İmrenirim, yerden kesip kaydını,
Günahsız kuşların yükselişine.
Ağır yazgını ver.. ve kanadını,
Vereyim ömrümü, gelirse işine.

Çarı Yegenmıradov

BİR ŞEHİRLİ HAYATI

Köyünü unuttun, bizden ayrıldın,
Ve bir yaban oldun, değil mi yoksa!
Haklısın. Kinim yok hemşerilere,
Mutlaka giderim… Eğer el değse.

Şuna bak, dinleyin neler söylüyor,
İşinin adı ne (fakat bağışla)
Sinemaya gidip, taksiye binip,
Rengarenk gazozlar içmekten başka.

Tavuğumuz yok, evde sığır yok,
Bir dahlimiz yoktur bahçede bağda.
Onun için yaz mı kış mı farkı yok.
Onlar yok, o yüzden boş vakit yok.

Aman sen de, büyütmesen bu kadar…
Durum böyle, durum böyle, birader.
Hanımın bir işte, kendin bir işte,
Konuşacak, dertleşecek durum yok.
Pek çok kurumlara üyesin, işte,
Toplantısız ise tek bir kurum yok.

Çocukların hepsi kulüp üyesi,
Yeni bir toplantı, mesele çoktur…
Tükenmez, yarına kalır yarısı.
Yemek ancak pişer, ‘ajans’ başlarken

Yahu, buna can mı dayanır, her gün.
Dayanmalıdır can, eğer el değse.
Bu çocuklar mütecessim emirdir,
Sabah evden çıkamazsın pek sakin,
Sen saatten, saat senden ivedi.

Dünyaya kazık mı çaktın, ölüm var.
Bir de…ölüm de var, eğer el değse.

Gurbandurdı Geldiyev

DAĞLAR

Dağların dağ yükü var,
Dağların gam yükü var.
Sırdaş gerek dağlara,
Bizden özge kimi var.

Dağların dağ görkü var,
Kıvancı dağ mı dersin.
Dost gerektir dağlara,
Sevincin üleştirsin.

Değmeyelim ceylana,
Koçuna değmeyelim.
Büyüktür, gururuna,
Kuşuna değmeyelim.

Çiçeği yolunmasın,
Ürkmesin kelebeği.
Mertler merhametlidir,
Dağların kendi gibi.

Vermeyelim dumana
Mağrasını, inleri.
Âkıllar edeplidir,
Dağların kendi gibi.

Alıcına, ardıcına,
Çamına değmeyelim.
Gönenelim dağımıza,
Canına değmeyelim.

Gözesi taşlanmasın,
Taşlansa kurur özü.
Ziyaret et. Büyükler
Olurlar mütevazı.

Gel gidelim dağlara,
Minneti yok, günü var.
Dağlar gibi dağların,
Çocuk gibi gönlü var.

Gurbandurdı Geldiyev

BİR İNSAN

İnerdim fil dişi kulemden,
Ayağıma basmasalar.
Olurdum bir tatlı dilli,
Üzüm dek asmasalar.

Bir yağmur damlası olsaydım,
Yalnız ve duru.
Yerlerde savrulmasaydım.
Arkamdan edilip güft u gû,
Namertçe vurulmasaydım.

Gömseler yerden çıksam,
Yüreğim ak gelin mantarı-dek /gülümseyerek.
Vurulsam kanım çıkmazdı,
Olsaydım beyaz kelebek.

Uzakta durulmasaydın.
Atılsan yollara taş olsan,
Taşlara sırdaş olsan,
Pek sevap işlemesen de
Günahtan bir ırak olsan,
Sevaba yoldaş olsan.

Bırak, sıradan biri olayım,
Aranızda dolaşayım
Ayağıma basın, basın…

İlyas Amangeldi

Söz Sonu:

Rüyanın bitişi, elmanın düşüşü beyanında...

Burası rüyanın bittiği, kelebek kanadının titrediğidir. Hikmet bir noktaydı, onu çoğalttık. Hepsi soğan olan kat kat acılıklar - belki de tatlılıklar - söyledik. Hayırsız bir bulut gibi denize döktük belki. Kim bilir belki de iyi ettik. Her şey aslına rücu eder ne de olsa. Zaten birkaç damla suyumuz varken bu suya ihtiyacı olmayan denize dökmeseydik daha mı iyi ederdik. Ama kim bilir belki bizim ihtiyacımız vardı ana su ile bütünleşmeye. Hayırsızlık damgası yemeyi göze aldık da, denize ulaşmak için uzun bir yol kat etme cesaretini kendimizde bulamadık belki.

Her ne olduysa oldu. Ey okuyucu, eğer hâlâ oradaysan gökten üç elma düştü. Paylaştık. Onlar burada yoktu, birkaç arkadaşa ezcümle Sona'ya, Hilal'e Zühre'ye filan gönderdik.